

วารสาร

สังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย

Journal of Social Sciences and Modern Integrated Sciences

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2567

Vol. 5 No. 1 Jan. - Jun. 2024

ISSN : 2822-0420 (Online)

วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย

Journal of Social Sciences and Modern Integrated Sciences

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2567) Vol.5 No.1 (January - June 2024)

ISSN: 2822-0420 (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย “Journal of Social Sciences and Modern Integrated Sciences (JSMIS)” เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความในสาขาวิชาการเกี่ยวกับสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัยใหม่ที่มีขอบข่ายครอบคลุมตั้งแต่ 2 สาขาวิชาขึ้นไปร่วมกัน ได้แก่ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา รวมถึงสหวิทยาการอื่นที่มีนัยทางทฤษฎีหรือการประยุกต์ใช้ในศาสตร์รวมสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในมุมมองภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการ สู่ผู้สนใจโดยทั่วไปในทุกสาขาวิชา

กำหนดการเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) คือ ฉบับที่ 1 ระหว่างมกราคม - มิถุนายน และฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ

รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ปัญญาดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร (Executive Editor)

รองศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ฝาเจริญ

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

1. ศาสตราจารย์ดร.พระมหาบุญเลิศ ช่วยธานี

2. รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธิรักษา

3. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ เลิศสมพร

4. รองศาสตราจารย์ ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยบูรพา

5. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญอริ ยีหมะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
8. รองศาสตราจารย์ ดร.พระมหาวิเศษ เสาะพบดี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวนธง ครุฑจ้อน	มหาวิทยาลัยทักษิณ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร แสนมี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิติ มณีกาญจน์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธันสถา โรจนตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นพแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุฒจักร สิริทิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ฝ่ายจัดการวารสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ฝาเจริญ

สำนักงาน

สำนักงานศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เลขที่ 1 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง
อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

บทบรรณาธิการ

วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย ฉบับนี้เป็นปีที่ 5 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2567 มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่จะเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ ผลงานวิชาการด้านสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ และศาสตร์รวมสมัย ศาสตร์สมัยใหม่สู่สาธารณชนอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

ฉบับนี้ มีบทความวิจัยและบทความวิชาการที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ทั้งสิ้น 8 บทความ ประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 8 เรื่อง คือ 1) การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอศีร์ษะภูมิ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยศรัณย์ วงษ์มาก และคณะ 2) แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา: บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรุ่งสุริยา เชียงชีระ และคณะ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร โดยแทนพันธ์ โกสุวรินทร์ และกฤษฎี กิตติฐานัส 4) การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุกในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยชดาทิพ ศุภสุวรรณ 5) การเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วง

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยวนาลี มากคช และสุปราณี ธรรมพิทักษ์ 6) โครงการธนาคาร โค-กระป๋องบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอ พุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเพ็ญนภา ทองปรอน 7) การจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริม ทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาส ภายใต้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา โดยพงศกร กาวิชัย และคณะ 8) ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาณะเชิงเทรา โดยวรัญญา ทองเสริม และกฤษฎี กิตติฐานัส

กองบรรณาธิการขอขอบคุณเจ้าของทุกบทความ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ อนุเคราะห์กลั่นกรองและปรับปรุงบทความให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเพื่อนำไปสู่มุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมต่อไป โอกาสนี้จึงขอเชิญชวนนักวิชาการ คณาจารย์นักวิจัย นิสิตนักศึกษา ทุกสถาบัน เสนอบทความเพื่อ เข้ารับการพิจารณากลั่นกรองตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานให้หลากหลายยิ่งขึ้นไป

(รองศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ)

บรรณาธิการวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
จึงไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	ก
บทบรรณาธิการ	ข
สารบัญ	ง
บทความวิจัย	
การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี : ศรีณย์ วงษ์มาก, ไชยวัฒน์ เผือกคง และ อมร หวังอัครางกู	1-14
แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา: บ้านใหม่ ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ : พรุ่งสุริยา เชียงชีระ, ประเสริฐ ปอนถิ่น และ ธิติวุฒิ หมั่นมี	15-29
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร : แทนพันธุ์ โกสุวินทร์ และ กฤษฎี กิตติฐานัส	30-43
การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุก ในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ของนักศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง : ชดาทิพ ศุภสุวรรณ	44-56
การเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง : วณาลี มากคช และ สุปราณี ธรรมพิทักษ์	57-71
โครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเครือข่ายภาครัฐและ ชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี : เพ็ญภา ทองปรอน, ไชยวัฒน์ เผือกคง และ ธวัชพล ทองอินทราช	72-86
การจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อ การพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาสภายใต้กองทุนเพื่อความ เสมอภาคทางการศึกษา : พงศกร กาวิชัย, สมคิด แก้วทิพย์, สิทธิชัย ธรรมขัน และ กาญจนาพร สายวงศ์ฝัน	87-101

สารบัญ (ต่อ)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 102-114
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

: วรัญญา ทองเสริม และ กฤษฎ์ กิตติฐานัส

ภาคผนวก	(1)
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	(2)
รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ	(8)
• รูปแบบการเขียนบทความวิจัย	(8)
• รูปแบบการเขียนบทความวิชาการ	(12)
• รูปแบบการเขียนบทความปริทรรศน์	(15)

การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอศีร์ชบุรีนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

The Development of Operational Efficiency of Local Administrative Organizations in the Khiri Rat Nikhom District of Surat Thani Province

ศรัณย์ วงษ์มาก¹, ไชยวัฒน์ เพื่อกอง² และ อมร หวังอัครางกู³
Sarun Wongmak¹, Chaiwat Phuakkong² and Amorn Wangukkarangkul³

Received: 27 July 2023; Revised: 5 September 2023; Accepted: 21 September 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และ 3) พัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศีร์ชบุรีนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน สำหรับวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศีร์ชบุรีนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 400 คน เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัจจัย และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน พบว่า ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศีร์ชบุรีนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานีตามเกณฑ์ ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (χ^2)=3.76, df=2, P=0.15, GFI=1, AGFI=0.98, RMR=0.012, และ RMSEA=0.047 3) การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านพฤติกรรมกรการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการบริหารงาน ซึ่งสามารถกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอศีร์ชบุรีนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยพัฒนาเป็นรูปแบบที่

^{1 2 3} หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี; Master of Political Science, Surat Thani Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: 63052540018@student.sru.ac.th

เรียกว่า GAPA Model คือ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ การปฏิบัติงาน และการบริหารงาน เพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ: การพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น;
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Abstract

The research article aims to investigate (1) the operational efficiency of local administrative organizations, (2) analyze the factors influencing operational efficiency, and (3) enhance the operational efficiency of local administrative organizations in Khiri Rat Nikhom District, Surat Thani Province. The study utilizes a mixed methods approach, with quantitative data collected through a questionnaire from 400 personnel of local government organizations in the specified area. The research tool employed in this study is a questionnaire with a confidence value of 0.93. Statistical analysis techniques such as percentage, mean, and standard deviation are used, along with factor analysis and structural equation model analysis. Qualitative research methods involve in-depth interviews with 10 key informants for analysis of descriptive content information.

The findings of the study reveal that, (1) the overall operational efficiency level of local administrative organizations is high. (2) Factors influencing operational efficiency are identified, with a consistent causal model of factors contributing to the development of operational efficiency in the specified area. The criteria for this consistency include chi-square value (χ^2) = 3.76, $df=2$, $P=0.15$, $GFI=1$, $AGFI=0.98$, $RMR=0.012$, and $RMSEA=0.047$. The development of work efficiency in local government organizations is categorized into four key aspects: organizational membership behaviour, goal achievement, operational aspects, and administration. These findings can serve as a framework for enhancing the operational efficiency of local government organizations in Khiri Rat Nikhom District, Surat Thani Province. The study proposes the GAPA Model, which emphasizes Good organizational membership, goal achievement, and operational and administrative aspects for further improvement and development.

Keywords: Development of Operational Efficiency; Local Government Organizations; Surat Thani Province

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) และการบริหารงานท้องถิ่นถือว่าการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการปกครองท้องถิ่นที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อต้องการให้ชุมชนท้องถิ่นรู้จักการจัดการตนเอง (Local Self-Management) (โกวิท พวงงาม, 2553) ผู้บริหารท้องถิ่นจึงต้องเปลี่ยนความคิดใหม่ เพื่อให้หน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคม ตื่นตัว เรียนรู้ เพื่อสร้าง “นวัตกรรม” ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบี่ยงเบน การปกครองตนเองคือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียง ประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกใน ความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญห ของท้องถิ่นของตน (ลิขิต อีร์เวคิน, 2535)

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ เป็นหน่วยงานภายในของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอ อำนาจการ ประสาน ปฏิบัติงาน และสนับสนุนงานอันเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอเฉพาะด้านกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย โดยมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้ 1) งานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในระดับอำเภอ โดยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ ได้แก่ เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่รับผิดชอบ ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย นโยบายของรัฐบาล และระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด 2) การอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานอำเภอ ในกรณีการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ 3) การประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณ ระเบียบกฎหมาย และการบริหารงานทั่วไป 4) การให้คำปรึกษา แนะนำ กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การพัสดุ รวมทั้งควบคุมตรวจสอบการเงินและบัญชี การพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์ที่กำหนด 5) การประสานการอำนวยความสะดวกกับส่วนราชการอื่น ๆ ที่มีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ 6) การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ ซึ่งในปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ มีข้าราชการที่อยู่ในสังกัดของ

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ส่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ท้องถิ่นอำเภอ แห่งละ 1 คน โดยที่ภารกิจหน้าที่ของท้องถิ่นอำเภอที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีมากมาย หลายด้าน ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ในบางเรื่อง ที่ต้องใช้ผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะทางในการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ทั้งหมด 9 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลตำบลท่าขนอน องค์การบริหารส่วนตำบลกะเปา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านท่าเนียน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำหัก องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากระดาน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าขนอน องค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว และองค์การบริหารส่วนตำบลลำสิงขร ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 9 แห่ง มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอคีรีรัฐนิคม เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการบริการสาธารณะจากรัฐอย่างทั่วถึงให้มากที่สุด และสนองตอบความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพื่อขอรับบริหารด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังพบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรที่มีความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานกับ หน่วยงานราชการอื่น ที่มีการบริหารงานเกี่ยวกับภารกิจที่หลากหลายจากนโยบายของรัฐบาลโดย ผ่านกระทรวงต่าง ๆ ตลอดถึงลำดับขั้นตอนการสั่งการก็มีการแบ่งลำดับเป็นหลายขั้นตอนทำให้เกิด ความล่าช้าในการปฏิบัติงานของบุคลากร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีรูปแบบหรือแนวทางการ ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประสบกับปัญหาในการปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของตน จากปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดแคลนบุคลากรตามกรอบอัตรากำลัง ทำให้มีบุคลากรจำนวนหนึ่ง จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ในบางตำแหน่งที่ไม่ถนัดนอกเหนือจากตำแหน่งของตน และผู้บริหารมีความจำเป็นต้องใช้วิธีสยทศน์ในการนำองค์กรเพื่อพัฒนาพื้นที่ ต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับ บทบาทหน้าที่ของตนให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอ คีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มาประกอบเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอ คีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอคีรีรัฐนิคม สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการตรงตามเป้าหมายตามภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง และนโยบายแห่งรัฐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Approach) ระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ฝ่ายบริหาร และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีงบประมาณ 2564 จำนวน 9 แห่ง จำนวน 400 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเพียงพอจะยอมรับการเข้ากันได้พอดีของแบบจำลองที่ผู้วิจัยเลือกเทคนิค การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยมีหลักพื้นฐานว่าควรมีจำนวน ตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20 เท่าของตัวแปรประจักษ์ การศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรประจักษ์จำนวน 20 ตัว ดังนั้น ตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับเทคนิคการวิเคราะห์นี้ต้องไม่ต่ำกว่า 400 คน (Hair, et al., 2010)

1.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาการทำงาน รายได้ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Type) โดยแบ่งช่วงการวัดระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วย น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคอร์ท โดยแบ่งช่วงการวัดออกเป็น 5 ระดับ เช่นเดียวกับตอนที่ 2

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากฝ่ายบริหาร และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 400 คน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์แบบสอบถาม ประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติเพื่อการจำแนกกลุ่มตัวแปรใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) สกัดปัจจัยด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบหลักในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis: SEM)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาวิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 10 คน โดยเจาะจงปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 คน และท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ปลัดเทศบาลตำบลท่าขนอน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกะเปา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านท่าเนียบ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากระดาน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขนอน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำหัก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลย่านยาว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลถ้ำสิงขร และท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งสิ้น 10 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้คำถามแบบสัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ มาสร้างแบบจำลองการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี และท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 คน

2.4 วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำมาสรุปประเด็นสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00 มีตำแหน่งข้าราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70 มีระยะเวลาการทำงานตั้งแต่ 6 - 10 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.70 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70

2. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอศรีรัตนนิคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็น 1) ด้านโครงสร้างขององค์กร 2) ด้านการบริหารงาน 3) ด้านสมรรถนะบุคลากร 4) ด้านการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D.=0.40) ซึ่งแสดงด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านโครงสร้างองค์กร	4.16	0.51	มาก
2. ด้านการบริหารงาน	4.14	0.53	มาก
3. ด้านสมรรถนะบุคลากร	4.15	0.60	มาก
4. ด้านการปฏิบัติงาน	4.15	0.52	มาก
ภาพรวม	4.15	0.40	มาก

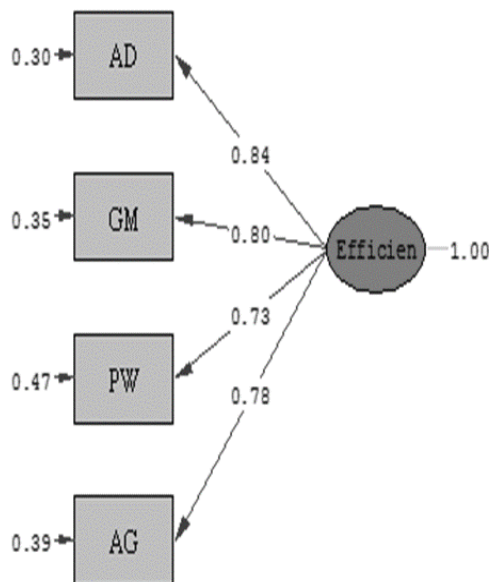
ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็น 1) ด้านการบริหารงาน 2) ด้านพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร 3) ด้านการปฏิบัติงาน 4) ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D.=0.42) ซึ่งแสดงด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 2

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารงาน	4.12	0.58	มาก
2. ด้านพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร	4.19	0.54	มาก
3. ด้านการปฏิบัติงาน	4.29	0.50	มาก
4. ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ	4.12	0.55	มาก
ภาพรวม	4.17	0.42	มาก

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบจากข้อคำถาม 20 ข้อ (Q1-Q20) จากการตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.918 แสดงว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบมีความเหมาะสม และผลการทดสอบสมมติฐานของเมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปร ทั้ง 20 ตัว พบว่าค่าสถิติ Bartlett's test of Sphericity เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 แสดงว่าเมตริกสหสัมพันธ์ไม่เป็นเมตริกเอกลักษณ์ นั่นคือ ตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันสามารถเกิดองค์ประกอบได้ จากนั้นทำการหาค่าความร่วม (Communality) ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหนึ่งกับตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมดและการสกัดองค์ประกอบ เพื่อค้นหาองค์ประกอบที่มีความสามารถเพียงพอในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกันโดยใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Components Analysis) โดยเลือกวิธีหมุนแกนขององค์ประกอบด้วยวิธี Orthogonal แบบ Varimax ได้ 4 องค์ประกอบหลักที่ผ่านการตั้งชื่อขององค์ประกอบขึ้นมาใหม่ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารงาน องค์ประกอบที่ 2 พฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร 3 การปฏิบัติงาน และองค์ประกอบที่ 4 การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลขององค์ประกอบที่ได้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากดัชนีวัดความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index; GFI=1.00) ดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index; AGFI=0.98) รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Square Residual; RMR=0.012) ดังภาพ Part Diagram ในภาพ 1

Chi-Square=3.76, df=2, P-value=0.15258, RMSEA=0.047

ภาพ 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis: SEM) เกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้โปรแกรม Lisrel

4. ผลการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) พบว่า การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการนำผลการวิเคราะห์โมเดลไปสัมภาษณ์เชิงลึก สรุปได้ว่า

ด้านการบริหารงาน (Administration) พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีภาวะความเป็นผู้นำสูง มีวิสัยทัศน์ที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร มีการประชุมเพื่อร่วมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร เพื่อที่จะได้นำยุทธศาสตร์และความคิดเห็นจากส่วนต่าง ๆ ไปเป็นองค์ประกอบหลักในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรภายใต้โครงการต่าง ๆ ทั้งจากนโยบายของรัฐบาลจากความต้องการของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ ยังต้องควรมีการแบ่งงานและมอบหมายภารกิจหน้าที่ให้ตรงตามตำแหน่งและความรู้ความสามารถของบุคลากร และควร

ชี้แจงทำความเข้าใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เข้าใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นที่เข้าใจและยอมรับได้

ด้านพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (Good Member) พบว่า สมาชิกในองค์กรควรมีสัมพันธภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันตั้งแต่ผู้บริหารท้องถิ่นจนถึงผู้ปฏิบัติงานทุกคนในองค์กร และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกันเอง ฝ่ายบริหารและพนักงานภายในองค์กรต่างมีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน สิ่งนี้เป็นพื้นฐานการอยู่ร่วมกันของสังคมของคนในองค์กร

ด้านการปฏิบัติงาน (Perform Work) พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีการนัดประชุมบุคลากรทั้งหมดขององค์กรเพื่อรับฟังนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กร จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกคน ให้ทราบถึงลักษณะงานตามตำแหน่งหน้าที่และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน องค์กรต้องมีการจัดทำแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งของบุคลากรและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และต้องจัดทำแผนการฝึกอบรมให้กับบุคลากรขององค์กร บุคลากรขององค์กรทุกคนจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้และเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ของตน ทำให้งานที่ปฏิบัตินั้นมีความถูกต้องและลดข้อผิดพลาดให้เหลือน้อยที่สุด

ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ (Achieve the Goal) พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มีนโยบายสำหรับบริหารงานขององค์กรที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของบุคลากรภายในองค์กร สามารถใช้ทักษะความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ ภายในองค์กรได้เป็นอย่างดี สามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการบริหารงาน มีความยืดหยุ่นในการบังคับบัญชาเป็นไปตามสถานการณ์ สามารถสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของภารกิจและเป้าหมายขององค์กรเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้วิจัยได้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้าง รองลงมาด้านสมรรถนะบุคลากรด้านการปฏิบัติงาน และด้านการบริหาร ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงสร้างองค์กรที่ดี ทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปอย่างมีแบบแผน มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ประกอบกับผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และนโยบายการบริหารงานที่เน้นพัฒนา

องค์กร เลือกผู้ปฏิบัติงานจากความรู้ความสามารถตามตำแหน่งงาน ทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปริศนา พิมพ์า (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (3) การส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ควรมีการวางแผนและจัดระบบการปฏิบัติงานไว้ให้ชัดเจน ตรงกับความรู้ความสามารถ ความถนัด ของบุคลากรในหน่วยงาน มีการกำหนดปัจจัยชี้วัดผลสำเร็จของงาน รวมทั้งมาตรฐานผลงานที่สามารถวัดประเมิน เข้าใจ ตรวจสอบได้

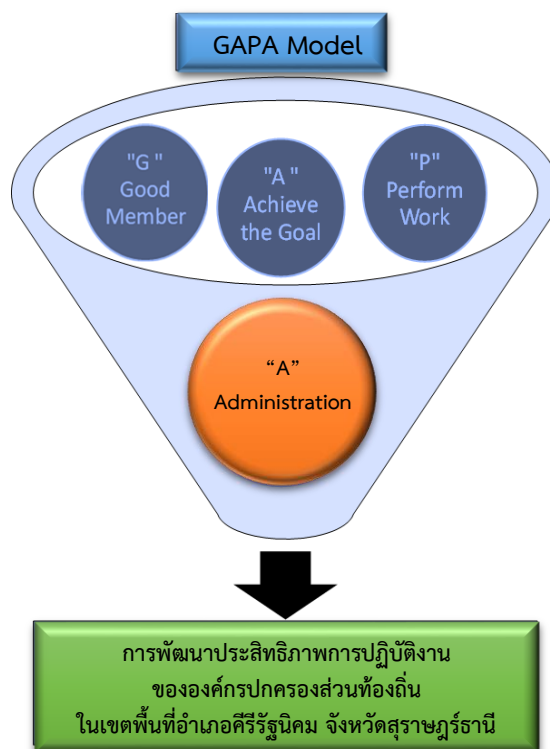
2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ด้านการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ และด้านการบริหารงาน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ องค์กรมีการสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถตามตำแหน่งที่ปฏิบัติงานอยู่เสมอ ทำให้บุคลากรเหล่านั้นสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปรับใช้ในปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ของตนให้เกิดประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นลพรรณ บุญฤทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย และปัจจัยแรงจูงใจในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ในส่วนของโครงสร้างหน่วยงาน ความสำเร็จในการทำงาน ตำแหน่งงาน ความรับผิดชอบในงาน และสถานภาพในการทำงาน ซึ่งความแตกต่างนี้ขึ้นอยู่กับบริบทพื้นที่ ที่ได้รับงบประมาณมาสนับสนุนการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้เกิดปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

3. ผลการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ด้านพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร บุคลากรขององค์กรให้ความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน มีการให้คำปรึกษาคำแนะนำที่ดี และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานภายในองค์กร ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถใช้ทักษะความเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานและปัญหาอื่น ๆ ภายในองค์กรได้เป็นอย่างดี ด้านการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความคิดสร้างสรรค์หรือริเริ่มนำสิ่งใหม่ ๆ มาใช้ในการทำงานอยู่เสมอ และด้านการบริหารงาน ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีการวางแผนแบ่งงานให้ผู้ปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่และความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล และต้อง

กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรภายใต้โครงการต่าง ๆ ให้ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารองค์กรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคลากรภายในองค์กร มีรับฟังความคิดเห็น ร่วมกันปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีการให้คำแนะนำคำปรึกษาที่ดี และสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรตามภารกิจหน้าที่ เป็นปัจจัยในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติรัตน์ ชะเอม (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ไม่ส่งผลต่อปัจจัยในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ลักษณะงานที่รับผิดชอบ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน สัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน ขวัญและกำลังใจในการทำงาน ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ อาจจะทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น หากบุคลากรของสำนักงานอธิการบดีสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมส่งผลให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการบริหารจัดการที่เป็นเลิศและมีคุณภาพ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น GAPA Model สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) G=Good Member พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ทุกคนในองค์กรควรมีพฤติกรรมในการแสดงออกเพื่อองค์กรโดยการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย 2) A=Achieve the Goal การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ผู้บริหารท้องถิ่นจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มีนโยบายสำหรับบริหารงานขององค์กรที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของบุคลากรภายในองค์กร 3) P=Perform Work การปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการปฏิบัติงานอย่างทุ่มเทเต็มกำลังความสามารถ มีความขยันและอดทน มีการปรับปรุงการทำงานของตนเองอยู่เสมอ จนทำให้การปฏิบัติงานนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ 4) A=Administration การบริหารงาน ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีภาวะความเป็นผู้นำสูง มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กร มีการประชุมเพื่อร่วมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร เพื่อนำมาพัฒนาการบริหารงาน

สรุปและเสนอแนะ

การศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างขององค์กร 2) ด้านการบริหารงาน 3) ด้านสมรรถนะบุคลากร 4) ด้านการปฏิบัติงาน โดยแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ประการ ได้แก่ 1) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร 2) การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ 3) การปฏิบัติงาน 4) การบริหารงาน และองค์ประกอบทั้ง 4 ต้องทำงานร่วมกัน เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการยกระดับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2 ควรมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.3 ควรมีนโยบายทางการศึกษาจัดอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มบุคลากรตามกรอบอัตรากำลังที่จะมาช่วยปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ โดยคัดเลือกผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมาปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านโครงสร้างขององค์กร

2.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ กล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง กล้ารับผิดชอบในการตัดสินใจในการบริหารองค์กร

2.3 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนกับบุคลากร ให้ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากรตามตำแหน่งหน้าที่

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาทดลอง “GAPA” การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.2 ควรมีการศึกษาพัฒนา “GAPA” การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.3 ควรมีการศึกษาลักษณะ “GAPA” การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). คู่มือหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). ธรรมชาติของท้องถิ่น: ว่าด้วยการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี้
- จิตติรัตน์ ชะเอม. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ทิพาดี เมฆสุวรรณ. (2538). การส่งเสริมประสิทธิภาพในระบบราชการ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- นลพรรณ บุญฤทธิ์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปริศนา พิมพ์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2535). การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E. and Tatham, R.L. (2010). Multivariate Data Analysis. 7th Edition. Prentice Hall: Upper Saddle River.

แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา:
บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
Management Guidelines for Solving Problems of
Arable Land and Housing: a Case Study of Barn Mai Lanna Village,
Khuangpro Sub-District, Chom Thong District, Chiang Mai Province

รุ่งสุริยา เชียงชีระ¹, ประเสริฐ ปอนถิ่น² และ ธิติวดี หมั่นมี³
Rungsuriya Chingchire¹, Prasert Pontin² and Thitiwut Munmee³

Received: 7 August 2023; Revised: 4 October 2023; Accepted: 11 October 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) กระบวนการจัดการปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย 2) ระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับ การแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัย 3) แนวทางการจัดการแก้ไขที่ดินที่มีการผลักดันตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติสู่ประชาชนในพื้นที่บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ประชาชนในหมู่บ้านใหม่ล้านนา จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ส่วนวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 13 คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาแบบพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการจัดการปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประชาชนบ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ยั่งยืนและด้านการบริหารจัดการที่ดินเพื่อให้มีเอกภาพในการบริหารจัดการที่ดินและที่อยู่อาศัยด้วยความร่วมมือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับด้านการใช้ที่ดิน คทช. ตามนโยบายของภาครัฐเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม และด้านการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาส โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การประยุกต์ใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับ การแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) แนวทางการจัดการแก้ไขที่ดินที่มีการผลักดันตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติสู่ประชาชนในพื้นที่บ้านใหม่ล้านนา การบริหารจัดการที่ดินของรัฐต้องมีการดำเนินนโยบายด้านที่ดินทำกินและที่อยู่

^{1 2 3} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่; Mahachulalongkornrajavidyalaya Chiang Mai Campus
Corresponding Author, E-mail: tavan_rung@hotmail.com

อาศัยในรูปแบบของคณะกรรมการหรือการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องการจัดการที่ดินเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าสามารถแก้ไขปัญหาให้ทันต่อสถานการณ์

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหา; ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย; หลักธรรมสังคหวัตถุ 4

Abstract

This research article aims to (1) examine the management of arable land and housing issues, (2) the implementation of the 4 Sangha Vattthu principles in addressing these problems, and (3) The guidelines for land remediation management, which are enforced by the regulations set by the National Land Policy Committee, are disseminated to the residents of Ban Mai Lanna area in Khuang Pao Subdistrict, Chom Thong District, Chiang Mai Province. The study utilized a combined method research approach with a sample population of 80 individuals from Mai Lanna Village. Data collection was done using questionnaires, and analysis involved determining frequencies, percentages, means, and standard deviations, as well as examining relationships using Pearson's correlation coefficient. Additionally, qualitative research was conducted through in-depth interviews with a group of 13 key informants to synthesize descriptive content data.

The findings of the study revealed that (1) The management of issues related to arable land and residential areas is deemed to be highly effective. Upon closer examination of each component, it becomes evident that sustainable land use and management practices are crucial in maintaining harmony in land and residential management through collaboration among all stakeholders. In terms of land utilization, the NCTC adheres to governmental regulations to optimize benefits and ensure equity, including the allocation of land for marginalized populations. Overall, the performance in this area is commendable. (2) The application of the four Sanghahavatthu principles to address agricultural land and housing issues is of utmost importance. In essence, this approach operates at the pinnacle of effectiveness and significance. (3) Land remediation management guidelines are being enforced in the Ban Mai Lanna area by the policies set forth by the National Land Policy Committee. Effective land management necessitates the enforcement of policies related to agricultural land and housing through the establishment of committees or a joint service center to address land management issues promptly and efficiently. Stay updated on the current situation.

Keywords: Management Guidelines; Arable and Residential Land;
Principles of Sanghahavattu 4

บทนำ

ทรัพยากรดินและที่อยู่อาศัยถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในประเทศ เป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน ที่ดินและที่อยู่อาศัยนับเป็นทรัพยากรที่มีจำกัด แต่การเข้าถึงและการจัดการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรที่ดินมีความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในการกระจาย การถือครองที่ดิน ก่อให้เกิดปัญหาการบุกรุกที่ดิน ทั้งในพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ทรัพยากรชายฝั่งทะเล ซึ่งยังไม่ได้ถูกกระจายหรือจัดสรรให้แก่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม อันมีสาเหตุหลักมาจากความไม่เสมอภาคในสิทธิและอำนาจการจัดการทรัพยากร นำไปสู่ความขัดแย้ง ก่อให้เกิดข้อพิพาทในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน โดยหลายกรณีนำไปสู่การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ที่มาจากการแย่งชิงทรัพยากร (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2562) ดังนั้นการจัดการที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้กับชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่มีเป้าหมายในการลดความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกรและผู้ที่ยากจน โดยการจัดที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ไม่มีที่ดินทำกิน (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ, 2566)

ฉะนั้นเพื่อสร้างโอกาสให้ผู้ไร้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในชนบท ได้มีที่อยู่อาศัยและมีที่ดินทำกินที่มั่นคง รวมทั้งเพิ่มโอกาสให้ได้รับหลักประกันด้านความมั่นคงในชีวิต เกิดการพัฒนาต่าง ๆ ของชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยที่องค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการจัดการร่วมกันซึ่งเมื่อดำเนินการได้ไปช่วงหนึ่งพบว่าปัญหาที่ดินเป็นปัญหาสำคัญที่สุดในการดำเนินการของขบวนการองค์กรชุมชน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยชนบท ที่เปิดพื้นที่ให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีบทบาทสำคัญในการจัดการแก้ไขปัญหาของตนเอง เพื่อเสนอเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาต่อคณะกรรมการระดับอำเภอหรือจังหวัด นำไปสู่การปฏิบัติการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ต่อการจัดสิทธิในที่ดินและที่อยู่อาศัยโดยกลุ่ม/ชุมชนแทน การจัดการแบบปัจเจก ทำให้คนจนสามารถเข้าถึงได้และเป็นการยึดโยงให้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยยังคงเป็นของชุมชนและเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2565)

ปัญหาของขบวนการองค์กรชุมชนหลายพื้นที่อยู่ในขั้นการจัดทำข้อมูล เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานเพื่อแก้ไขปัญหา แต่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ เนื่องจากติดปัญหาหลักการแก้ไข ปัญหาของภาครัฐที่มีการบริหารจัดการที่รวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้ ลุล่วงได้ และในปี พ.ศ. 2552 ขบวนการองค์กรชุมชนได้ร่วมกันผลักดันแนวทางการจัดที่ดินที่อยู่ อาศัย โดยชุมชนท้องถิ่นซึ่งได้เสนอต่อรัฐบาล รวมทั้งได้จัดเวทีระดมความคิดเห็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่จะร่วมกันดำเนินการต่อเรื่องนี้ โดยได้เสนอแนวทางดังกล่าวต่อคณะกรรมการ

เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแห่งชาติ เพื่อเสนอคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ ได้มีมติเรื่องการดำเนินการจัดการที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยขบวนการองค์กรชุมชนและท้องถิ่น เป็นนโยบายที่สำคัญเร่งด่วนของรัฐบาลที่เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรที่ดินของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่พี่น้องประชาชน โดยมีมติคณะรัฐมนตรีได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินเพื่อพิจารณาอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานและอธิบดีกรมที่ดินเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ตรวจสอบและจัดทำข้อมูลผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย รวมทั้งจัดทำแผนและคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าทำประโยชน์และการคัดเลือกบุคคลให้เข้าอยู่อาศัยทำกินในที่ดินของรัฐ ซึ่งชุมชนรอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าสมบูรณ์ให้จัดการในรูปแบบของโครงการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการให้เป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน และพัฒนารูปแบบการจัดการที่ดินในลักษณะโฉนดชุมชน กองทุนที่ดิน ให้ความสำคัญเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน พร้อมทั้งสนับสนุนแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยใช้พื้นที่ตำบลหรือเมืองเป็นตัวตั้งในการแก้ไขปัญหา ซึ่งองค์กรชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการให้เกิดระบบข้อมูลแผนที่ การวางแผนการใช้ที่ดินและทรัพยากรเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ตลอดจนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อรองรับ รวมถึงสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการร่วมแก้ไขปัญหาที่ดินระดับจังหวัด การเชื่อมโยงขบวนการแก้ไขปัญหาที่ดินระดับประเทศ ตลอดจนการจัดการความรู้ การขยายการเรียนรู้ การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่ดินโดยชุมชนท้องถิ่น และสนับสนุนการพัฒนาสร้างพื้นที่ที่เป็นรูปธรรมในการแก้ปัญหาและการจัดการที่ดินในพื้นที่ระดับตำบลในด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผนผังตำบลการพัฒนาที่อยู่อาศัย การปรับวิธีการผลิต การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การจัดการน้ำ กองทุนที่ดินที่อยู่อาศัย ฯลฯ มีทั้งพื้นที่ที่เกิดผลเป็นรูปธรรมหรือพื้นที่ปฏิบัติการเข้มข้น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการจัดทำข้อมูลเพื่อการแก้ไขปัญหาที่ดินมาแล้วบางส่วน แต่จะต้องวางแผนการจัดทำข้อมูล แผนที่ให้ครอบคลุมทั้งตำบลทั้งในส่วนของผู้เดือดร้อนที่ดิน ที่อยู่อาศัยทั้งหมด ข้อมูลแผนที่ที่ดินประเภทต่าง ๆ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2563) ดังในพื้นที่บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรมและอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจอมทองด้วยภาครัฐได้จัดที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินให้กับชาวบ้านในปี พ.ศ. 2527 ประกอบอาชีพได้แก่ปลูกกล้วย ฝรั่ง ถั่วลิสง เป็นต้น ซึ่งชาวบ้านประสบมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ต้องขายที่ดินทำกินให้กับนายทุนหรือจำนองให้กับธนาคารและไม่สามารถผ่อนที่ดินกับธนาคารได้ ทำให้บ้านและที่ดินหลายครอบครัวเริ่มถูกธนาคารยึดและขับไล่ออกจากพื้นที่ ฉะนั้นปัจจุบันภาครัฐเพื่อจัดการแก้ปัญหาจึงได้จัดโครงการนโยบายที่ดินแห่งชาติ คทช. ให้กับบ้านใหม่ล้านนาขึ้น

ดังที่ได้กล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยกรณีศึกษา: บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาถึงการผลักดันนโยบายการจัดการที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตื่นตัวและร่วมกับชุมชนในการจัดทำข้อมูลแผนที่ของที่ดินทั้งตำบล รวมทั้งองค์กรชุมชนได้มีการพัฒนาและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบท ที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางและตัวอย่างการแก้ไขปัญหาดินทำกินของพื้นที่ต่าง ๆ ได้เกิดการวางแผนทั้งตำบล และเกิดรูปแบบการแก้ไขปัญหาดินทำกินที่หลากหลาย รวมถึงเกิดกองทุนที่ดินที่อยู่อาศัยสามารถเชื่อมประสานท้องถิ่น ท้องที่มาทำงานร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการที่ดินทรัพยากร และพื้นที่ขยายผลพื้นที่พัฒนา เป็นพื้นที่ที่เน้นการจัดการกลไกการทำงานร่วม การจัดทำข้อมูลผู้เดือดร้อน ข้อมูลแผนที่ที่ดิน แผนการแก้ไขปัญหาดินทำกินที่อยู่อาศัย การประสานเชื่อมโยงกับท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประชาชนบ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยบ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการแก้ไขที่ดินที่มีการผลักดันตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ สู่ประชาชนในพื้นที่บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ รายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นประชาชนในบ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 80 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนโดยเทียบสัดส่วน (Proportional Multi-Stage Random Sampling) ตามขั้นตอน 1) การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาร์โร ยามาเน่ (ศิริพงศ์ พงษ์พันธ์ุ, 2553) 2) หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชาชนตามสัดส่วนในแต่ละหมู่บ้านด้วยการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อมีลักษณะ

กระจายให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา: บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 ท่าน และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 13 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541) โดยการกำหนดคุณสมบัติ ประกอบด้วย 1) ผู้ดำรงตำแหน่งขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา 2) ข้าราชการประจำ 3) กรมป่าไม้ 4) ตัวแทนหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง 5) เจ้าของที่ดิน 6) เจ้าของที่การไฟฟ้า 7) เจ้าของที่การประปา 8) ผู้นำชุมชน 9) ตัวแทนกลุ่มราษฎร 10) นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการและมีขั้นตอนดังนี้ 1) ขออนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ 2) กำหนดวัน เวลาและสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ 3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีจดบันทึกและบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ 4) นำข้อมูลดิบที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอผลในลักษณะการบรรยายความด้วยการใช้วิธีการสรุปความหรือสังเคราะห์ข้อความที่เป็นข้อมูลเพื่อตอบประเด็นปัญหาการวิจัย สรุปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยกรณีศึกษา: บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประชาชนบ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$, $S.D.=0.52$) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า

1. ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ยั่งยืน 2. ด้านการใช้ที่ดิน คทช. ตามนโยบายของภาครัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม 3. ด้านการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาส 4. ด้านการบริหารจัดการที่ดินเพื่อให้มีเอกภาพในการบริหารจัดการที่ดินที่อาศัยความร่วมมือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ยั่งยืน	4.54	0.44	มากที่สุด
2. ด้านการใช้ที่ดิน คทช. ตามนโยบายของภาครัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม	4.50	0.58	มาก
3. ด้านการจัดที่ดินให้ประชาชนผู้ด้อยโอกาส	4.42	0.59	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการที่ดินเพื่อให้มีเอกภาพในการบริหารจัดการที่ดินที่อาศัยความร่วมมือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.54	0.54	มากที่สุด
รวม	4.50	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ระดับการประยุกต์ใช้หลักหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยบ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1. ทาน คือ การแบ่งปัน การเสียสละ 2. ปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำไพเราะจริงใจ ไม่หยابคายและเป็นประโยชน์ 3. อตถจริยา คือ การสงเคราะห์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น 4. สมานัตตา คือ การกระทำอย่างสม่ำเสมอ รู้ตำแหน่งหน้าที่และปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.57, S.D.=0.42) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายชื่อตามตารางที่ 2 ดังนี้

ระดับการประยุกต์ใช้หลักหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ทาน คือ การแบ่งปัน การเสียสละ	4.54	0.48	มากที่สุด
2. ปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำไพเราะจริงใจ ไม่หยابคายและเป็นประโยชน์	4.61	0.47	มากที่สุด
3. อตถจริยา คือ การสงเคราะห์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น	4.56	0.45	มากที่สุด

ระดับการประยุกต์ใช้หลักหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. สมานัตตา คือ การกระทำอย่างสม่ำเสมอ รู้ตำแหน่ง หน้าที่และปฏิบัติอย่างเหมาะสม	4.56	0.45	มากที่สุด
รวม	4.57	0.42	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้หลักหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า แนวทางการจัดการแก้ไขที่ดินที่มีการผลักดันตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ สู่ประชาชนในพื้นที่บ้านใหม่ล้านนา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1) ด้านผลสำเร็จการบริหารจัดการที่ดินตามนโยบายของรัฐบาล

ประเด็นที่ 1 ผลสำเร็จของการบริหารจัดการที่ดินของรัฐต่อการส่งเสริมที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของไทย พบว่า การบริหารจัดการที่ดินของรัฐต่อการส่งเสริมที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของไทยให้เป็นผลสำเร็จคือการบริหารจัดการที่ดินของรัฐต้องมีการดำเนินนโยบายด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในรูปแบบของคณะกรรมการหรือการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องการจัดการที่ดินเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าสามารถแก้ไขปัญหาให้ทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งองค์ประกอบที่มีผลต่อการส่งเสริมแนวทางการจัดการที่ดินของรัฐคือการทำงานในลักษณะการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กรมที่ดิน กรมป่าไม้ การปกครองท้องถิ่น ท้องที่

ประเด็นที่ 2 การประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตาต่อการส่งเสริมนโยบายการจัดการที่ดินและที่อยู่อาศัย พบว่า การใช้หลักทางพุทธศาสนาแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินและที่อยู่อาศัย ซึ่งพุทธศาสนามีคำสอนให้มีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปันช่วยเหลือกัน รักสามัคคี ย่อมจะเป็นการดีอยู่แล้ว และการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาสิ่งที่สำคัญคือการพูดคุยผ่านเวทีต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการดำเนินการตามบริบทของพื้นที่และลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น โดยในเรื่องของหลักสังคหวัตถุ 4 ได้นำไปปฏิบัติและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมลดผลกระทบ

ประเด็นที่ 3 การบริหารจัดการภาครัฐได้มีการส่งเสริมแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย พบว่า การบริหารจัดการภาครัฐการส่งเสริมแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยซึ่งการกำหนดนโยบายมีผลต่อการส่งเสริมแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเพราะหากมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนย่อมส่งผลต่อการดำเนินโครงการหรือการแก้ไขปัญหาได้ดี และการวางแผนนโยบายที่ดีจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จเนื่องจากกำหนดนโยบายที่ดีจะส่งผลต่อการจัดการและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาทุกเรื่องรวมถึงเรื่องการจัดการปัญหาที่ดินทำกิน

ประเด็นที่ 4 รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการของรัฐที่มีผลต่อแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการของรัฐที่มีผลต่อแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย การบริหารจัดการของรัฐที่มีผลต่อ

แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยจะเกิดความสำเร็จได้หากรัฐมีการบริหารจัดการที่ดีมีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนโดยมีองค์ประกอบด้านกฎหมายและมาตรฐานการบริหาร

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัย และการนำหลักหลักการหมวด 4 มาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัย และการนำหลักหลักการหมวด 4 มาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัย ซึ่งการบริหารจัดการของรัฐที่มีผลต่อแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัย หากรัฐหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบตั้งใจหรือคิดจะแก้ไขปัญหาย่างแท้จริงก็จะสามารถแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยได้ และแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยซึ่งจะต้องใช้หลักธรรมคือ ทาน: การให้ความเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ ความรู้และคำแนะนำ ปัญหา อุปสรรค ทั้งนี้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกเรื่อง และจะเห็นได้ว่าปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมกับหลายภาคส่วนและใช้เวลาในการแก้ไขปัญหายาวนาน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยหลักธรรมปิยวาจา คือพูดอย่างรักกัน วาจา สุภาพ ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง และการใช้หลักธรรมอัตถจริยา: การทำประโยชน์ชวนช่วย ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาดูด้วยแรงกาย และหลักสมานัตตา: ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม ต้องใช้หลักธรรมและหลักกฎหมายรวมถึงหลักการบริหารจัดการที่ดีเข้าไปส่วนในการแก้ไขปัญหาดินทำกิน ดังนั้นแนวทางการจัดการแก้ไขที่ดินที่มีการผลักดันตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติสู่ประชาชนในพื้นที่บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ต้องมีการบริหารจัดการที่ดินของรัฐต้องมีการดำเนินนโยบายด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในรูปแบบของคณะกรรมการหรือการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องการจัดการที่ดินเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าสามารถแก้ไขปัญหาดินทำกินให้ทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งองค์ประกอบที่มีผลต่อการส่งเสริมแนวทางการจัดการที่ดินของรัฐคือการทำงานในลักษณะการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยซึ่งจะต้องใช้หลักธรรมในการปฏิบัติให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัย กรณีศึกษาบ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลประกอบด้วย

1. กระบวนการจัดการปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัย พบว่ากระบวนการจัดการปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประชาชนบ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ยั่งยืน การกำหนดแนวเขตที่ดินในเขตป่าระหว่างพื้นที่ทำกินพื้นที่อยู่อาศัยพื้นที่ป่าอุทยาน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพื้นที่ทำกินพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ป่าอุทยาน การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

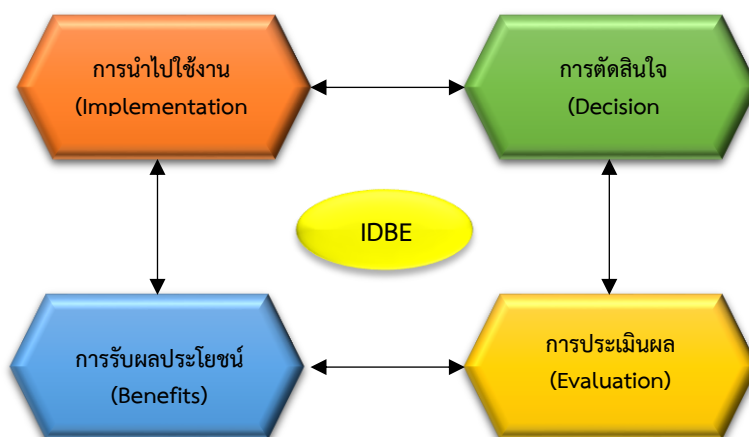
ในการกำหนดแนวเขตที่ดิน คทช. ตามนโยบายระหว่างพื้นที่ทำกินพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เขตป่าอุทยาน การติดตาม/ตรวจสอบ และประเมินผลหลังจากการกำหนดแนวเขตที่ดินในเขตป่าระหว่างพื้นที่ทำกิน พื้นที่อยู่อาศัยการใช้ที่ดิน คทช. ตามนโยบายของภาครัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการที่ดิน คทช. และที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อนำไปสู่การใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ การลงพื้นที่สำรวจเพื่อจัดหาที่ดินให้กับคนที่ไม่มืที่ทำกิน การให้ประชาชนมีโอกาสได้เสนอแนะแนวทางให้กับหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการจัดสรรที่ดินให้กับประชาชนที่ไม่มืที่ทำกินและเป็นกรรมการติดตามตรวจสอบและประเมินผลกับหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการจัดสรรที่ดินให้ประชาชนที่ไม่มืที่ทำกิน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดรณศักดิ์ ตติยะลาภะ และเจด็จ คชฤทธิ์ (2560) การศึกษาเรื่อง การจัดการที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน: กรณีศึกษา ตำบลพิซอคม อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่า การจัดการที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินนั้น ชุมชนอาศัยการทำงานแบบรวมกลุ่ม มีแกนนำและคณะกรรมการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม สอดประสานกับนโยบายภาครัฐ เปิดรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบระเบียบ มีขั้นตอน เริ่มจากร่วมกันก่อตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน แล้วขับเคลื่อนผ่านการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน ผลักดันโครงการที่ดินที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน จนสามารถจัดตั้งกองทุนที่ดิน และการรวบรวมสมาชิกจดทะเบียนเป็นสหกรณ์เคหสถาน จำกัด เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างยั่งยืนจากความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน

2. ระดับการประยุกต์ใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย พบว่า การประยุกต์ใช้หลักหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่น ประกอบด้วย 1.ทาน คือ การแบ่งปัน การเสียสละ ในข้อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดินอยู่อาศัยในพื้นที่บ้านใหม่ล้านนาอย่างเต็มที่ ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่ดินสาธารณะประโยชน์ด้วยความเต็มใจ 2.ปิยวาจา คือ การพูดด้วยถ้อยคำไพเราะ จริงใจ ไม่หยาบคายและเป็นประโยชน์ 3.อัตถจริยา คือ การสงเคราะห์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ในข้อผู้นำในหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไม่มีความขัดแย้งและให้ความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้านเป็นอย่างดี ด้วยหลักเหตุผลที่คือประชาชนมีความรักและสามัคคีกันและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข 4.สมานัตตา คือ การกระทำอย่างสม่ำเสมอ รู้ตำแหน่งหน้าที่และปฏิบัติอย่างเหมาะสมและร่วมเสนอแนะนโยบายที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมต่อชุมชน ทั้งมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจปัญหาด้วยความยุติธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ และชุมชนได้เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เสนอความคิดเห็นอย่างเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชวลัญญ์ ปาลิย์วิ และคณะ (2566) ศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของสถานitäรรวจภูธรข้างเผือก อำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด และการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความน่าเชื่อถือ 2) ด้านความมั่นใจ 3) ด้านสิ่งที่สัมผัสได้ 4) ด้านความเห็นอกเห็นใจ 5) ด้านการตอบสนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานของนัยนา ศรีโมครา และคณะ (2566)

ศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้งได้บูรณาการหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 พบว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยทุกข้ออยู่ในระดับมาก และการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) การให้บริการอย่างเสมอภาค 2) การให้บริการอย่างทันต่อเวลา 3) การให้บริการอย่างเพียงพอ 4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง 5) การให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอลิศรา ชัยสงค์ และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของคลินิกตาแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลราชนครเชียงใหม่ พบว่า ระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของคลินิกตาแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลราชนครเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการให้บริการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) การให้บริการอย่างเสมอภาค 2) การให้บริการอย่างทันต่อเวลา 3) การให้บริการอย่างเพียงพอ 4) การให้บริการอย่างต่อเนื่อง 5) การให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งหลักสังคหวัตถุธรรมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการประชาชนในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์สูงมาก จึงยอมรับสมมติฐาน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา: บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ดังแสดงในแผนภาพ

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้วิจัย

จากแผนภาพองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา: บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น DIBE MODEL สรุปได้ดังนี้

I = Implementation การนำไปใช้งาน คือการบริหารจัดการที่ดินของรัฐต้องมีการดำเนินนโยบายด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในรูปแบบของคณะกรรมการหรือการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องการจัดการที่ดินเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าสามารถแก้ไขปัญหาให้ทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งองค์ประกอบที่มีผลต่อการส่งเสริมแนวทางการจัดการที่ดินของรัฐคือการทำงานในลักษณะการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้คติธรรม ข้อ 1. ทาน การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน เป็นต้น

D = Decision Making การตัดสินใจ คือเกิดกลไกการพัฒนาโดยมีองค์กรประกอบจากหลายฝ่ายร่วมพิจารณา กลุ่มเป้าหมาย วางแผน และคิดวิธีการ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการทำงานของชุมชน ทำให้เกิดการจัดความสัมพันธ์ในแนวราบเชื่อมโยงกับหน่วยงานและประเด็นงานต่าง ๆ ในพื้นที่เกี่ยวข้องเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมและการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายจะทำให้การดำเนินการมีผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น โดยใช้คติธรรม ข้อ 2. ปิยวาจา คือกล่าวคำสุภาพไพเราะอ่อนหวานสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักใคร่นับถือ

B = Benefits การรับผลประโยชน์ คือการส่งเสริมแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยหากมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนย่อมส่งผลต่อการดำเนินโครงการหรือการแก้ไขปัญหาที่ดี และการวางแผนนโยบายที่ดีจะส่งผลต่อความสำเร็จเนื่องจากนโยบายจะส่งผลต่อการจัดการและส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาทุกเรื่องรวมถึงเรื่องการจัดการปัญหาที่ดินทำกิน โดยใช้คติธรรม ข้อ 3. อัตถจริยา คือ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์

E = Evaluation การประเมินผล คือแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนโดยมีองค์ประกอบด้านกฎหมายและมาตรฐานการบริหารจัดการ แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของรัฐที่จะประสบความสำเร็จเพื่อสร้างบรรทัดฐานในการบริหารจัดการในเรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัย หากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ระเบียบ กฎหมายที่มีอยู่ในการแก้ไขก็จะเกิดความสำเร็จ และการมีส่วนร่วมในการผลักดันการดำเนินการต่าง ๆ การสร้างความเข้าใจระหว่างรัฐกับชาวบ้านในพื้นที่ โดยใช้คติธรรม ข้อ 4. สมานัตตา คือ ทำตนเสมอด้วยปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอ และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ร่วมแก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะภาวะบุคคล

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา: บ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการจัดการปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของประชาชนบ้านใหม่ล้านนา ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความสัมพันธ์ของการใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุและวุฒิการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กันกับหลักหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านใหม่ล้านนา ส่วนสถานะภาพและรายได้ มีสัมพันธ์ค่อนข้างน้อยกับความสัมพันธ์ของหลักหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยบ้านใหม่ล้านนา และอาชีพมีสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับความสัมพันธ์ของหลักหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 กับการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยบ้านใหม่ล้านนา สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการแก้ไขที่ดินที่มีการผลักดันตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติสู่ประชาชนในพื้นที่นั้น ต้องมีการบริหารจัดการที่ดินของรัฐต้องมีการดำเนินนโยบายด้านที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในรูปแบบของคณะกรรมการหรือการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องการจัดการที่ดินเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าสามารถแก้ไขปัญหาให้ทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งองค์ประกอบที่มีผลต่อการส่งเสริมแนวทางการจัดการที่ดินของรัฐคือการทำงานในลักษณะบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยทั้งมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ในบางพื้นที่ที่มีความซับซ้อน หรือมีบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างออกไปในการใช้รูปแบบการบริหารจัดการของรัฐ อาจจะต้องมีการกำหนดพื้นที่เป็นพื้นที่เฉพาะ หรือกำหนดกระบวนการรูปแบบพิเศษ เพื่อการแก้ไขปัญหาเป็นกรณี

1.2 แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย อาจจะต้องมีการรับฟังปัญหาจากความต้องการในระดับล่าง เพื่อกำหนดแนวนโยบายภาครัฐในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เฉพาะ หรือนโยบายภาครัฐที่มีกระบวนการรูปแบบพิเศษ เพื่อการแก้ไขปัญหาเป็นกรณี

1.3 ในการปฏิบัติงาน หากไม่มีความเสียสละ ขาดการแบ่งปันความรู้ ไม่มีความเข้าใจในปัญหาของประชาชน จะไม่สามารถดำเนินงานแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยได้

2. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

2.1 หลักธรรม ทาน ในการปฏิบัติงาน หากไม่มีความเสียสละ ขาดการแบ่งปันความรู้ ไม่มีความเข้าใจในปัญหาของประชาชน จะไม่สามารถดำเนินงานแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยได้ ควรมีการอบรมจะช่วยยกระดับจิตใจและส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในแง่ของการปฏิบัติงานด้วยความเสียสละได้

2.2 การหลักธรรม ปิยวาจา ในการปฏิบัติงาน หากขาดความเข้าใจในการสื่อสารภาษาหรือการสื่อสารที่ไม่มีความยุติธรรม มีการยุยงส่งเสริมให้เกิดความขัดแย้ง จะไม่สามารถดำเนินงานแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยได้ ควรส่งเสริมการทำงานในการประชาสัมพันธ์การจัดการที่ดินและที่อยู่อาศัย อย่างมีประสิทธิภาพได้

2.3 หลักธรรม อรรถจริยา ในการปฏิบัติงาน หากขาดความเอาใจใส่ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จะไม่สามารถดำเนินงานแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้ประสบความสำเร็จได้ ควรส่งเสริมการทำงานส่งเสริมงานในรูปแบบจิตอาสา มีเจตนารมณ์ มีจิตใจส่งเสริมงานสาธารณะต่าง ๆ ในการพัฒนาการจัดการที่ดินและที่อยู่อาศัย

2.4 หลักธรรม สมนัตตา ในการปฏิบัติงาน หากขาดความเป็นธรรมภายใต้กรอบของกฎหมาย ความเสมอภาค จะไม่สามารถดำเนินงานแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้ประสบความสำเร็จได้ ควรส่งเสริมนโยบายการจัดการที่ดินและที่อยู่อาศัยในแง่ของการปฏิบัติงานอย่างมีความยุติธรรม มีการกระจายการถือครองอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมและตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในพื้นที่

3.2 ควรมีการศึกษานำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในหัวข้อธรรมอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ในแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย เพื่อการบูรณาการระหว่างรัฐประศาสนศาสตร์กับพระพุทธศาสนา

3.3 ควรมีการนำผลวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ต่อนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล ขวงเปา เพื่อเป็นแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในพื้นที่ทั้งในมิติภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม

เอกสารอ้างอิง

- ชวลัญญ์ ปาลีศรีวรี, อภิรมย์ สีตาคำ และประเสริฐ ปอนถิ่น. (2566). การประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของสถานีตำรวจภูธรช้างเผือก อำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสันติสุขปริทรรศน์, 4(2), 50-64.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดรณศักดิ์ ตติยะลาภะ และเจด็จ คชฤทธิ์. (2560). การจัดการที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน: กรณีศึกษา ตำบลพิชอุดม อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 12(2), 299-311.
- นัยนา ศรีโมครา, นพดณ ปัญญาวิรัตน์ และอภิรมย์ สีตาคำ. (2566). การบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสันติสุขปริทรรศน์, 4(1), 40-54.
- ศิริพงศ์ พลฤทธิพันธุ์. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อาชนพริ้นติ้ง.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2563). คู่มือการดำเนินโครงการบ้านพอเพียงชนบท และการแก้ไข ปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยโดยชุมชนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน.

- _____. (2565). การจัดการที่ดินแนวใหม่: การสนับสนุนการจัดการที่ดินโดยชุมชนท้องถิ่นเต็มพื้นที่ตำบล. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2566. เข้าถึงได้จาก <https://ref.codi.or.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ. (2566). คู่มือการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.). สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.mnre.go.th/phitsanulok/th/about/content/2661>
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ. (2562). การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2566. เข้าถึงได้จาก <https://drive.google.com/file/d/1v1PtGDQHqvDBXuQbSfbXh4YBQ1mlQza3/view>
- อลิศรา ชัยสงค์, นพดณ ปัญญาวิรัตน์ และประเสริฐ ปอนถิ่น. (2566). คุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสัจจวัตธรรมของคลินิกตาแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลราชนครเชียงใหม่. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย, 4(2), 44-58.

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากร
เพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร
Strategic Leadership of School Administrators Affecting the
Mobilization of Resources for Education in Local Government Schools,
Samut Sakhon Province

แทนพันธุ์ โกสุวินทร์¹ และ กฤษณ์ กิตติฐานัส²
Thanphun Kosuwin¹ and Kris Kittitanus²

Received: 12 November 2023; Revised: 22 January 2023; Accepted: 25 January 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร 2) ศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร 3) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดองค์กรส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 262 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีของเพียร์สัน วิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน โดยวิธี Stepwise Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล รองลงมา คือ การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ส่วนการบริหารทรัพยากรในองค์การ 2) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประกาศเกียรติคุณและการรายงานผล รองลงมา คือ ด้านงบประมาณในการระดมทรัพยากร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้นำระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

^{1 2} บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี; Graduate school, Thonburi University
Corresponding Author, E-mail: gs@thonburi-u.ac.th

.01 และภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล (X_3) ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X_5) และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยสามารถรวมทำนายได้ร้อยละ 50.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา; ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This study aims to 1) Investigate the level of strategic leadership of school administrators affiliated with local government schools in Samut Sakhon Province, 2) Examine the level of resource mobilization for education in schools affiliated with local government authorities in Samut Sakhon Province. 3) Study the relationship between the strategic leadership of school administrators and their impact on resource mobilization for education in schools affiliated with local government authorities in Samut Sakhon Province. The research sample consists of 262 individuals affiliated with local government schools in Samut Sakhon Province in the academic year 2022. Data were collected through questionnaires and analyzed using statistical software to find frequencies, percentages, averages, standard deviations, and test correlations between variables using Pearson's correlation. Furthermore, a stepwise multiple regression analysis was conducted.

The research findings indicate that: 1) The strategic leadership of school administrators affiliated with local government schools in Samut Sakhon Province is, on average, at a high level. In detail, the aspect with the highest average score is effectively supporting the organizational culture, followed by the establishment of balanced organizational control, while the management of resources within the organization is rated the lowest. 2) Resource mobilization for education in local government schools is, on average, at a high level. In detail, the highest average score is related to promoting honor and reporting results, followed by the aspect of budgeting for resource mobilization in education, while leadership mobilizing resources for education is rated the lowest. 3) There is a significant positive relationship between the strategic leadership of school administrators and the resource mobilization for education in local government schools in Samut Sakhon Province at the .01 level. The factors influencing resource mobilization for education in schools, including effective support for the organizational culture (X_3), the

establishment of balanced organizational control (X_5), and the formulation of a strategic direction (X_1) altogether, are the factors that affect the mobilization of resources for education in schools under the local government organization in Samut Sakhon province, which has a prediction accuracy of 50.50 percent at a significant level of 0.01.

Keywords: Resource Mobilization for Education; Strategic Leadership Competencies; Local Government Schools Samut Sakhon

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ เป็นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศและสร้างความสามารถในการแข่งขันที่ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับการศึกษาของประชาชนในชาติ โดยเฉพาะองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้การศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อมวลชนหรือการศึกษาเพื่อคนทุกคน และได้ดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุน พัฒนาการศึกษ และคุณภาพมนุษย์มาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้กำหนดเป้าหมายให้การศึกษาเป็นเป้าหมายหนึ่งใน 17 เป้าหมายเพื่อการพัฒนาแห่งศตวรรษสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573 ในการนี้ได้มีการกำหนดการสร้างหลักประกันให้เด็กหญิงและชายทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพและไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล รวมทั้งการจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา สร้างหลักประกันแก่กลุ่มเปราะบางทั้งผู้พิการชนเผ่าพื้นเมือง และเยาวชนให้เข้าถึงการศึกษาและอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน เป็นต้น สะท้อนถึงการให้ความสำคัญต่อโอกาส คุณภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่ควรได้รับผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะพัฒนานำความสำเร็จไปสู่สถานศึกษา (อนงค์ อาจจทอง และปริญญา มีสุข, 2558) โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะสามารถช่วยพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ และเป้าหมายหรือพันธกิจของสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความสามารถรอบด้านสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนร่วมมือและร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความคิดเชิงปฏิวัติเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่และมีวิสัยทัศน์กว้างไกลที่ชัดเจนในการนำพาองค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จได้และมีการบริหารงานภายในสถานศึกษาบนหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดการปกครองที่มีความเสมอภาคมีความสุขในการทำงาน

ด้วยเหตุผลข้างต้นภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ก็คือพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกในการพัฒนาองค์การในเชิงกลยุทธ์ มีการคาดการณ์และมีมุมมองระยะยาวเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรได้อย่างชัดเจน สามารถประเมินและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อม (ขวัญฤดี อาภาพันธ์, 2559) รวมทั้งเป็นผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรสามารถพัฒนาอย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของกิจการขององค์กร ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมและขอบเขตได้

กว้างขวางและชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์จะมีความลึกซึ้งการวิเคราะห์ปัญหาในระดับที่มีนัยสำคัญต่ออนาคตขององค์กร ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำกลยุทธ์จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรตามทิศทางที่ชัดเจนและเป็นเครื่องนำทางที่เป็นรูปธรรมสำหรับสมาชิก โดยช่วยให้สมาชิกเข้าใจในวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และทิศทางที่แน่นอนขององค์กร โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Hitt Ireland and Hoskisson, 2007) ที่ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารทรัพยากรในองค์กร 3) สนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล 4) มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และ 5) การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุลมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ดังนั้น การระดมทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญมาก เพราะว่าการดำเนินงานของโรงเรียนจะสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อระดมสรรพกำลังในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แต่การดำเนินงานของสถานศึกษายังประสบปัญหาหลายประการในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (พัชรพร บุญมิ่ง, 2551) โรงเรียนที่มีปัญหาขาดการดำเนินการและงบประมาณในการติดต่อบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน เนื่องจากผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินการ ขาดอุปกรณ์ ที่จะนำมาเป็นสื่อการเรียนการสอน และไม่ทราบข้อมูลของทรัพยากรในท้องถิ่นดังจะเห็นได้ว่าการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนยังมีปัญหาอยู่หลายประการ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนยังมีปัญหาอยู่หลายประการ แม้แต่การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การติดต่อประสานงาน ขาดการวางแผน การจูงใจ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นต้น แต่ที่สำคัญที่สุด คือ การแสวงหาทรัพยากร หรือการระดมทรัพยากรโดยแสวงหาจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น บุคคลงบประมาณเงินรายได้ บริจาควัสดุอุปกรณ์ การจัดการจากแหล่งทรัพยากรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน หน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานต้นสังกัด (พิรพัฒน์พนธ์ พิพิพัทธ์พัฒน์, 2553) ซึ่งเป็นสภาพปัญหาสำคัญในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาให้กับโรงเรียน ทำให้การปฏิรูปการศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมยังคงได้รับการศึกษาและพัฒนาดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อที่จะนำไปพัฒนาและปรับปรุงในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้ได้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ทำให้โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วยโรงเรียนทั้งหมด 19 แห่ง เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้อาจมีความยุ่งยากซับซ้อนในการบริหารจัดการศึกษามากกว่าโรงเรียนอื่น ๆ มีปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา เช่น ด้านอาคารสถานที่ ไม่เพียงพอโรงเรียนยังขาดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ วัสดุครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ประกอบการเรียน

การสอน เช่น คู่มือครู แบบเรียน หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หนังสืออ่านประกอบ มีจำนวนไม่เพียงพอ งบประมาณที่ได้จัดสรรในการทำให้ครูครบชั้นก็ไม่เพียงพอ

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เด่นเริ่มต้นด้วย วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและสามารถระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนวิสัยทัศน์และ เป้าหมายการศึกษาของสถานศึกษา การสร้างวิสัยทัศน์และทำให้คนร่วมงานเชื่อมั่นจะช่วยสร้างความมุ่งมั่นในทีมงาน และการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพจะสนับสนุน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อที่จะนำผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ให้ส่งผลต่อการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่วางไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร โดยวิธีเทียบสัดส่วน จำนวน 760 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 262 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า แบ่งเป็น 3 ตอน คือ **ตอนที่ 1** แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ **ตอนที่ 2** แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ ไอร์แลนด์อิทท์และฮอตคิสสัน (Hitt, Ireland, and Hoskisson) และ **ตอนที่ 3** แบบสอบถามเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามคู่มือสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยมี

ลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 และทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .983

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยจะทำการชี้แจงรายละเอียดแบบสอบถามและขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง

4) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบคำถามเพื่อจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage=%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation=S.D.) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และ การหาค่าความเชื่อมั่น สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ในการวิเคราะห์หาว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ จึงได้เรียงตามลำดับผลการศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 182 คน และมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 95 คน วุฒิมัธยมศึกษาชั้นปริญญาดัตรี จำนวน 159 คน และมีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 109 คน มีตำแหน่งวิทยฐานะ ครูชำนาญการ จำนวน 103 คน ผลการวิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ส่วนที่ 2 ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.59) ผู้วิจัยสามารถสรุปภาพรวมตามตารางดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์	4.34	0.60	มาก	3
2. การบริหารทรัพยากรในองค์กร	4.28	0.61	มาก	5
3. การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล	4.45	0.61	มาก	1

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
4. การมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม	4.32	0.56	มาก	4
5. การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล	4.39	0.60	มาก	2
ภาพรวม	4.35	0.59	มาก	

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ส่วนที่ 3 ศึกษาการวัดการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.65) ผู้วิจัยสามารถสรุปภาพรวมตามตารางดังนี้

การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ	4.22	0.57	มาก	6
2. ผู้นำระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	4.17	0.54	มาก	7
3. แหล่งทรัพยากรควรเป็นแหล่งที่มีแหล่งทุนเพียงพอ	4.36	0.63	มาก	4
4. การเลือกกิจกรรมระดมทรัพยากร	4.40	0.81	มาก	3
5. งบประมาณในการระดมทรัพยากร	4.41	0.60	มาก	2
6. การประชาสัมพันธ์	4.31	0.56	มาก	5
7. การประกาศเกียรติคุณและการรายงานผล	4.41	0.62	มาก	1
ภาพรวม	4.33	0.65	มาก	

ตารางที่ 2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียน

ส่วนที่ 4 ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร สรุปโดยภาพรวมตามตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_{tt}
1. ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1)	1.000	.505**	.608**	.597**	.573**	.830**
2. ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์การ (X_2)	-	1.000	.320**	.454**	.503**	.731**
3. ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล (X_3)	-	-	1.000	.471**	.505**	.762**
4. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม(X_4)	-	-	-	1.000	.555**	.764**
5. ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X_5)	-	-	-	-	1.000	.804**
6. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (Y)	.579**	.390**	.655**	.494**	.545**	.692**

ตารางที่ 3 ตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียน

ส่วนที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .320 – .830

รูปแบบ	ตัวแปรทำนาย	R	R ²	R ² _{adj}	R ² _{change}	SE _{est.}	F _{change}	P
1	X3	.655	.429	.426	.429	7.79741	195.040	.000
2.	X3,X5	.700	.490	.486	.062	7.37788	31.409	.000
3.	X3,X5,X1	.715	.511	.505	.020	7.24338	10.708	.000

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล (X3) ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล(X5) และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .715 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .511 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับปรุง (R²_{adj}) เท่ากับ .505 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 7.24338 มีตัวแปร 3 ตัวแปรสามารถพยากรณ์ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้ร้อยละ 50.50

ตัวแปรทำนาย	b	β	t	p
1. ค่าคงที่ (Constant)	25.704	-	4.269	.000
2. ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล (X ₃)	3.107	.426	7.535	.000
3. ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X ₅)	1.401	.219	3.995	.000
4. ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X ₁)	.826	.195	3.272	.000

R=.715 R²=.511 R²_{adj}=.505, F=10.708,
df1=1, df2=258 , Sig. < 0.01, SE_{est}=7.24338, a=25.704

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อำนาจทำนาย

ส่วนที่ 6 ตัวแปรอิสระทั้งหมดของงานวิจัย 1.ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล (X₃) 2. ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X₅) และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X₁) ได้ร้อยละ 51.10 (R²=0.511) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อปรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ที่มีค่าเท่ากับ 7.24338 (SE_{est}=7.24338) พบว่า ปัจจัย

ทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ได้ถึงร้อยละ 50.50 ($R^2_{adj}=.505$) ส่วนอีกร้อยละ 49.50 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่นำมาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล ($\beta = .426$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X_5) ($\beta=.219$)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลตามกรอบงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล รองลงมาคือ ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ส่วนด้านการบริหารทรัพยากรในองค์การ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการบริหารงานให้สำเร็จ สามารถพัฒนางาน พัฒนาองค์การ พัฒนาคนในองค์การให้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทั้งความคิด การใช้กลยุทธ์ การวางแผน และใช้ความรู้ความสามารถมาดำเนินการต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ อีกทั้งสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่ดีงามเอาไว้ เพื่อเสริมสร้างทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม จึงทำให้การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของพจนันท์ จารุเลิศพิศุทธิ์ (2562) พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์การ และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล นอกจากนี้ยังสอดคล้องงานวิจัยของอภิษฎา จะเรียมพันธ์ (2563) พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ มุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านสนับสนุนวัฒนธรรม องค์การที่มีประสิทธิผล ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์การ และด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ตามลำดับ

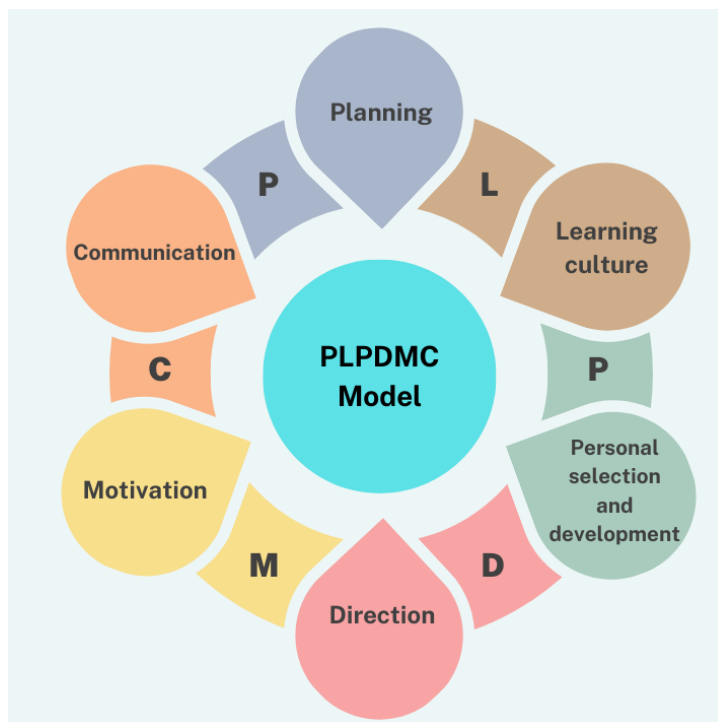
2. จากผลการวิจัย พบว่าการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประกาศเกียรติคุณและการรายงานผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านงบประมาณในการระดมทรัพยากร ส่วนด้านผู้นำระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญกับผู้ที่ระดมทรัพยากร ผู้บริจาคทรัพยากร เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติและศักดิ์ศรี อีกทั้งการประกาศเกียรติคุณและการรายงานผลในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้สนับสนุนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้พวกเขาเห็นความสำเร็จและผลกระทบที่มีผลต่อการศึกษาและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเบญจวรรณ อุไรรัตน์ (2551) ได้ทำการวิจัยการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยสุภิญญา เทียนขาว (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทรัพยากรด้านบุคคล และทรัพยากรด้านการจัดการ อยู่ในระดับมาก ทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

3. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทิศทางบวกกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล (X_3) ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X_5) และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1) สามารถพยากรณ์ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 50.50 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา มีความเป็นภาวะผู้นำในการใช้ความรู้ ทักษะ การพัฒนาตนเองรวมถึงความสามารถในการวางแผน สร้างยุทธวิธี สร้างความเข้าใจ การสนับสนุน วิเคราะห์ ประเมิน สร้างความเชื่อมั่นและความรับผิดชอบทั้งหมดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทิมา อัสชะสวัสดิ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำ หลักการบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วม ความศรัทธา แรงจูงใจ หลักกฎหมาย และประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิณสุดา สิริธังกร (2562) ได้ศึกษาเรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การสร้างความสัมพันธ์

ที่ดีกับชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง การมีบุคคล องค์กรและหน่วยงาน สนับสนุน การบริหารจัดการที่ตีรวมไปถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิภา ทำประโยชน์ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ผลการวิจัยพบว่า การระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด มีค่าเฉลี่ยในภาพ รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ค้นพบ PLPDMC Model ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ ในการดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กร ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจาก การสังเคราะห์และถอดบทเรียนการดำเนินงานของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง สามารถนำองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้ไป ประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานต่อสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ ให้ ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนได้ ดังแผนภาพนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสังเคราะห์จากงานวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น PLPDMC Model สามารถสรุปได้ดังนี้ P=Planning ผู้บริหารที่มีความสามารถในการวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากรทั้งบุคคลและงบประมาณจะช่วยให้การระดมทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ L=Learning culture สร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในองค์กร P=Personal selection and development เลือกและพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการระดมทรัพยากร D=Direction ผู้บริหารที่สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาในทิศทางที่ถูกต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรทำให้การระดมทรัพยากรสำเร็จ M=Motivation ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจโดยกระตุ้นและประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องให้มีความกระตือรือร้นและร่วมมือกันในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา C=Communication มีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจความไว้วางใจในองค์กรและทิศทางของการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร โดยไม่ว่าจะเป็นในส่วนของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และส่วนของการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียน ผลการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ อีกทั้งด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล (X_3) ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (X_5) และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_1) เป็นด้านที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ การนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อต่อยอดในครั้งต่อไปมีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนา และส่งเสริมในการนำกลยุทธ์ทางการบริหารมาใช้ โดยหาความร่วมมือของผู้มีส่วนได้เสีย มาช่วยกันพัฒนาระบบกลไก เพื่อให้การดำเนินงานการบริหารทรัพยากรในองค์กรอยู่ในจุดที่คุ้มค่า ได้ประโยชน์สูงสุดของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อศึกษาด้านผู้นำระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองในการเป็นผู้นำและมีวาทศิลป์ในการเข้าไปพูดคุยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในทุกรูปแบบทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวคิด ทฤษฎี ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในแบบอื่น ๆ มาใช้ในงานวิจัยกับการบริหารงานด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดอื่นหรือหน่วยงานอื่น เนื่องจากการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งความสำเร็จของโรงเรียน ทางด้านงบประมาณและด้านการบริหารจัดการ

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนกับปัจจัยอื่น ๆ ปรับประยุกต์ให้เหมาะกับสถานศึกษาแต่ละแห่งและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญฤดี อาภาพันธ์. (2559). ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จันทิมา อัสชะสวัสดิ์. (2556). การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการในโรงเรียน ประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เบญจวรรณ อุไรรัตน์. (2551). การระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- พจนันท์ จารุเลิศพิศุทธิ์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายลาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(2), 258–267.
- พัชรพร บุญมิ่ง. (2551). การระดมทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลนครเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พิณสุดา สิริธังศรี. (2562). การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา. วารสารสุทธิปริทัศน์, 33(106), 1–16.
- พีรพัฒน์ พินิจพัฒน์. (2553). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก <http://www.learners.in.th/blogs/posts/366922>.
- วันวิภา ทำประโยชน์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- สุภิญญา เทียนขาว. (2558). การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 7(1), 52-62.
- อนงค์ อัจจงทอง และ ปริญญา มีสุข. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยลดผลกระทบในพระบรมราชูปถัมภ์, 10(2), 153-163.
- อภิขญา จะรัมย์พันธ์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Hitt, M.A., Ireland, R.D. and Hoskisson, R.E. (2007). Strategic management cases: competitiveness and globalization. United States: Thomson Higher Education.
- Yamane, T. (1973). Statistics. And introductory analysis. 2nd ed. New York: Harper & Row.

การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุก
ในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19)
ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Eaching Commercial and Business Lw 3 Course Active Learning (AL) Mdel
in the Situation of the Coronavirus Disease 2019 (Covid 19) Eidemic of
Law Students Chom Bueng Rajabhat University

ชดาทิพ ศุภสุวรรณ¹
Chadatip Suphasuwan

Received: 23 November 2023; Revised: 25 April 2024; Accepted: 27 April 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุก 2) นำเสนอผลการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุกในสถานการณ์แพร่ระบาดของ ไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและกึ่งทดลอง กลุ่มประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติและวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการเรียนรู้เชิงลึกโดยใช้ระบบออนไลน์มีขบวนการเลือกเนื้อหาที่มีสาระสำคัญในแต่ละบทเรียนที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง โดยมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เข้าใจเนื่องจากได้ลงมือปฏิบัติจริง มากกว่าการท่องจำเพียงการเรียนรู้เชิงรุกทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 โดยผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งก่อนเข้าเรียนและขณะเรียนบนแพลตฟอร์มออนไลน์ การฝึกให้ผู้เรียนได้เขียนตอบข้อสอบแบบปัญหาอาทธารณหรือการเขียนตอบข้อสอบแบบ 3 ย่อหน้า 2) รูปแบบการเรียนรู้เชิงลึก โดยมีการวางหลักกฎหมาย วินิจฉัย และสรุป ตามหลักเกณฑ์ของการเขียนตอบข้อสอบกฎหมายเพื่อใช้ในการสอบกลางภาคและปลายภาคส่งผลโดยตรงต่อคะแนนสอบของผู้เรียนดีขึ้น การรักษาเวลาทั้งผู้เรียนและผู้สอน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่าง

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง; Faculty of Humanities and Social Sciences, Muban Chombueng Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: chadatip.su@gmail.com

ต่อเนื่องครอบคลุมเนื้อหาในรายวิชาอย่างครบถ้วนและนักเรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา กฎหมายทั้งการพูดโต้ตอบและการเขียน ทำให้ผู้เรียนได้ผลการเรียนรู้ครบทุกด้าน

องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ที่ไม่ปกติ จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ชีวิตและทรัพย์สินของทุกคน หากแต่การเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายพาณิชย์ธุรกิจ 3 ยังคงจะต้องดำเนินไปและนักเรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาของวิชาอย่างครบถ้วนตามกรอบระยะเวลา โดยผู้สอนได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมาย; การเรียนรู้เชิงรุก; สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

This study aims to (1) examine the effects of teaching commercial law and business using three active learning models. (2) Display the effects of teaching commercial law and business through three different interactive learning methods during the COVID-19 pandemic. The research methodology is quantitative and quasi-experimental. The study involves 29 third-year law students enrolled in the commercial and business law course in the first semester of the academic year 2022. Various tools such as management models, teaching plans, tests, assessments, and questionnaires are utilized. Data collected is analyzed using statistical methods and content analysis techniques.

The results of the study found that: 1) The online learning system for Commercial and Business Law 3 involves a thorough process of curating essential lesson content that demands a profound understanding from students. Through active learning, students not only memorize but also practice, leading to a better grasp of the subject matter. This approach significantly enhances the effectiveness of teaching and learning in the course. Students are encouraged to conduct research prior to classes and during their online studies. They are also trained to provide exam answers in the form of illustrative problems or concise three-paragraph responses. 2) The deep learning model is designed to ensure that the principles of law are effectively established, defined, and consolidated. It follows a set of guidelines for crafting responses to legal exams, which significantly impact students' performance in both midterm and final assessments. This approach not only saves time for students and teachers but also enables students to acquire comprehensive knowledge of the course material. Moreover, it fosters their proficiency in utilizing

legal language in both oral and written communication, ultimately leading to holistic learning outcomes.

The research findings have provided valuable insights into structuring teaching and learning during challenging situations caused by the spread of harmful viruses. Despite the impact on everyone's well-being and assets, it is crucial to ensure that the subject of Commercial Business Law 3 continues without interruption. Students acquire comprehensive knowledge within the designated timeframe as the instructor diligently implements an effective active learning management approach to maximize their learning outcomes.

Keywords: Management of Teaching and Learning of Law; Active Learning; Pandemic Spread of Coronavirus 2019

บทนำ

ในการเรียนรายวิชากฎหมายนั้นการท่องจำตัวบทเป็นเรื่องที่สำคัญเพื่อนำหลักกฎหมายมาใช้ปรับกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที หากแต่ผู้เรียนวิชากฎหมายจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทบัญญัติของกฎหมายอย่างถ่องแท้ด้วย เพราะนอกจากจะนำความรู้เพื่อใช้ในการเขียนตอบข้อสอบกฎหมายที่เป็นปัญหาอุทธรณ์หรือการเขียนตอบข้อสอบกฎหมายแบบ 3 ย่อหน้า ที่มีการวางตัวบทของกฎหมาย การปรับข้อเท็จจริงให้เข้ากับข้อสอบกฎหมาย และในย่อหน้าสุดท้ายเป็นการสรุปว่า เป็นเรื่องใดมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างไรและผลลัพธ์เป็นอย่างไรแล้ว ผู้เรียนจะต้องสามารถนำกฎหมายที่เรียนไปปรับใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องเกิดความยุติธรรมต่อทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นบุคคล องค์กรหรือผู้เกี่ยวข้อง จากประกาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เรื่อง มหาวิทยาลัยแห่งการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการจัดการเรียนรู้แบบ MCRU : Active Learning 2) เพื่อจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ทั้งในระดับสาขาวิชา ระดับคณะ และระดับมหาวิทยาลัย โดยมีเป้าหมาย 1) ภายในปีการศึกษา 2561 จะมีอาจารย์ที่จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning คิดเป็นร้อยละ 70 ของอาจารย์ทั้งหมด 2) ภายในปีการศึกษา 2562 จะมีอาจารย์ที่จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning คิดเป็นร้อยละ 95 ของอาจารย์ทั้งหมด (มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2562) จากประกาศดังกล่าวทำให้ผู้สอนต้องมีการปรับรูปแบบในการเรียนการสอนตามแบบของ Active Learning เพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในรายวิชากฎหมายด้วย ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2561 ได้มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และยังคงแพร่กระจายอยู่จนถึงปัจจุบัน ทำให้การเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 จะต้องปรับการเรียนการสอนจากเดิมที่เคยเรียนกันแต่เพียงในห้องเรียนเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์

(Online) เพื่อความปลอดภัยของทุกภาคส่วน และเป็นการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสดังกล่าว มีการนำรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ผู้เรียนได้ประโยชน์อย่างสูงสุด

ในช่วงเริ่มแรกของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มเมื่อปลายปี พ.ศ. 2561 และจนถึงขณะปัจจุบัน ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) ยังคงมีการแพร่กระจายของโรคดังกล่าว อันเป็นเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ผู้สอนและผู้เรียนได้ดำเนินการร่วมกันปรับเปลี่ยนการเรียนรูปแบบออนไลน์ (Online) ซึ่งมีความแตกต่างไปจากเดิมที่กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เคยมีอยู่ในห้องเรียนทั้งหมดทุกคน ที่ผู้เรียนและผู้สอนสามารถที่จะสอบถาม พูดคุย ได้ต่อกันโดยเปิดเผยในข้อกฎหมายที่เป็นศาสตร์เฉพาะทางวิชาชีพ เกิดประโยชน์ต่อผู้สอบถามและเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนทุกคน ผู้เรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในทางกฎหมาย ผู้สอนสามารถสังเกตพฤติกรรมการณ์เรียน ความสนใจใฝ่เรียนรู้ บุคลิกภาพ การแต่งกาย ความพร้อมในการเรียนวิชากฎหมาย การตรวจแบบฝึกหัดพร้อมคำแนะนำเพื่อการปรับแก้ไขให้ถูกต้อง การเขียนตอบปัญหาอุทธรณ์ ซึ่งใช้ในการสอบกลางภาคและปลายภาค ภายหลังเกิดการแพร่กระจายของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ซึ่งมีการแพร่กระจายของเชื้อโรคออกเป็นวงกว้าง เกิดอาการเจ็บป่วยรุนแรงและอาจอันตรายถึงชีวิตได้เพื่อเป็นการป้องกันและลดปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 จึงได้เปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์ (Online) เพื่อให้การเรียนการสอนยังคงดำเนินต่อไป แม้การพบกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนแตกต่างไปจากเดิม โดยได้พบเห็นผู้เรียนในส่วนเฉพาะของใบหน้า ผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ (Computer) โทรศัพท์มือถือ (mobile phone) หรือไอแพด (iPad) เพื่อให้การเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน

งานวิจัยนี้จะนำเสนอผลการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning (AL) ซึ่งเป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่มีกระบวนการหลากหลาย ทั้งด้านการออกแบบกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด ผ่านการตั้งคำถาม ตั้งโจทย์ปัญหา มอบหมายหัวข้อค้นคว้า การนำเสนอ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยผู้สอนเป็นเพียงโค้ช (coach) ผู้ช่วยแนะนำในการจัดการเรียนการสอน มาดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ของนักศึกษาศาสาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุก
2. เพื่อนำเสนอผลการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุกในสถานการณ์แพร่ระบาดของ ไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรที่ศึกษา

นักศึกษาสาขานิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 เท่านั้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการสอน ในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ในภาคเรียนที่ 2/2565

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจ ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ได้สร้างเครื่องมือในการประเมิน 3 ขั้นตอน สถานภาพของผู้เรียน แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ และแบบสัมภาษณ์

3. การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

3.1 ผู้สอนใช้ช่องทางไลน์ (Line) กลุ่มกฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 โดยติดต่อผู้เรียนก่อนชั่วโมงสอนจริงอย่างน้อย 2-3 วันเพื่อส่งข้อมูลเอกสารประกอบการสอนไฟล์เวิร์ด (Fine word) เพื่อให้ผู้เรียนอ่านก่อนถึงชั่วโมงที่มีการเรียนจริง และเตรียมคำถามหากมีข้อสงสัยทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน

3.2 ในชั่วโมงเรียนตามตาราง ผู้สอนส่งลิงค์ (Link) สัญญาโดยใช้กูเกิล มีท (Google Meet) นำเข้าสู่บทเรียนด้วยเกมวงล้อที่มีชื่อผู้เรียนทุกคน เกมทายคำ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทเรียนในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ที่ผู้สอนได้ส่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาล่วงหน้า เมื่อวงล้อตกลงชื่อผู้เรียนคนใด บุคคลนั้นเป็นผู้ตอบ หากไม่ต้องการตอบสามารถโยนไปให้เพื่อนคนอื่นตอบแทนได้ ผู้ที่ตอบปัญหาได้อย่างถูกต้องครบถ้วน จะได้รับคะแนนสะสม 1-2 คะแนนตามความยากง่ายของคำถาม

3.3 ผู้สอนอธิบาย ตามหลักกฎหมายว่าด้วยหุ้นส่วน บริษัท ประกันภัย และตัวเงิน ตามมาตราหลัก องค์ประกอบสำคัญของแต่ละมาตรา การยกตัวอย่าง คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่เคยตัดสินมาแล้ว

3.4 อธิบายมาตราที่เกี่ยวข้อง ข้อยกเว้น และอายุความในการฟ้องคดี

3.5 มีการสุ่มผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่จะได้อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาและสรุปประเด็นโดยการวิเคราะห์หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มาตราใดที่ผู้พิพากษาศาลฎีกานำมาพิจารณาตัดสินคดี ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจในกฎหมายให้ครบถ้วน อาจแสดงความคิดเห็นแตกต่างจากคำพิพากษาศาลฎีกาได้ เนื่องจากวันเวลา สถานการณ์ และความจำเป็นในสถานะที่เป็นปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป

3.6 จับคู่ผู้เรียน 2 คน เพื่อเขียนตอบกฎหมายในแบบปัญหาอุทธรณ์ เป็นการเขียนตอบข้อสอบกฎหมาย แบบสามย่อหน้า คือย่อหน้าแรก ต้องวางหลักกฎหมาย มาตราที่เกี่ยวข้อง ย่อหน้าที่สองวินิจฉัยปรับข้อเท็จจริงให้เข้ากับข้อกฎหมาย และย่อหน้าสุดท้าย สรุป สิ่งที่ถาม พร้อมข้อกฎหมายเพียงเล็กน้อย

3.7 แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มย่อย 3-5 คน มีการแบ่งหน้าที่ ตำแหน่ง คำนาคำพิพากษาของศาลฎีกานอกจากที่ปรากฏ ในเอกสารประกอบการสอน ค้นหาคำพิพากษาปีหลังสุด มีการวางหลักกฎหมายในเรื่องที่ศึกษาไว้อย่างไรบ้าง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับบทเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นของข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย อภิปรายในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ นำเสนอ และตอบข้อซักถามจากกลุ่มอื่น ๆ

3.8 ผู้สอนยกตัวอย่าง ประสพการณ์จริงในการดำเนินคดีในศาล หรือจากการปฏิบัติที่ต้องประสานความร่วมมือกับส่วนราชการในหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.9 ผู้เรียนผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจากสื่อโซเชียล (Social) เช่น บริษัท Forex กับบริษัท Forex-3D เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดในเรื่องการตั้งชื่อบริษัท ห้ามมิให้มีชื่อซ้ำกัน ซึ่งบริษัท Forex-3D มีการโฆษณาชักชวนลงทุน เสนอผลตอบแทนสูงสุดท้ายหยุดจ่ายเงินปันผลถอนเงินทุนและกำไรคืนไม่ได้ พบว่ามีผู้เสียหายกว่าเก้าพันคน เกิดความเสียหายเกือบ 2,500 ล้านบาท

3.10 การสอบถามปัญหา ในระหว่างเรียน และหลังเรียน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จากข้อเท็จจริงที่ผู้เรียนเคยประสบมา ผู้สอนเพิ่มเติมในข้อกฎหมาย

3.11 การทำแบบฝึกหัดท้ายบทแบบอัตโนมัติ เพื่อฝึกการเขียน และการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ ในส่วนของแบบฝึกหัดท้ายบทแบ่งเป็นสามประเภท คือแบบเขียนตอบแบบบรรยายทั่วไป เป็นแบบความจำ แบบคำถามปลายเปิด และการเขียนตอบข้อสอบกฎหมายแบบปัญหาอุทธรณ์ หรือการตอบข้อสอบแบบ 3 ย่อหน้า

3.12 การวัดและการประเมินผล มีสามประเภท แบบบรรยายทั่วไปในรูปแบบของความจำ แบบคำถามปลายเปิด และการเขียนตอบข้อสอบกฎหมายแบบปัญหาอุทธรณ์หรือการตอบข้อสอบแบบ 3 ย่อหน้า

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุกในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ผู้วิจัยสามารถตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศหญิงชายจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 55.18 และเป็นเพศชายจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 44.82

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งมีผลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

รายการ	ระดับผลสัมฤทธิ์ของ การจัดการเรียนการสอน		
	X̄	S.D.	แปลผล
1. เลือกเนื้อหาที่มีสาระสำคัญ			
1.1 กิจกรรมมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาของวิชากฎหมายที่เรียน	4.59	0.83	มากที่สุด
1.2 กิจกรรมมีส่วนทำให้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่ายขึ้น	4.55	0.69	มากที่สุด
1.3 ผู้สอนมีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน	4.76	0.51	มากที่สุด
1.4 ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้ดีขึ้น	4.93	0.26	มากที่สุด
1.5 เนื้อหามีความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	4.52	0.63	มากที่สุด
2. กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้			
2.1 ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในกฎหมายพื้นฐาน ทฤษฎีกฎหมาย และแนวคำวินิจฉัยของศาล	4.90	0.31	มากที่สุด
2.2 ผู้เรียนสามารถตีความกฎหมายและนำหลักกฎหมายไปปรับใช้กับข้อเท็จจริงได้	4.59	0.57	มากที่สุด
2.3 ผู้เรียนสามารถยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับ	4.45	0.69	มากที่สุด
2.4 ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเขียนในทางกฎหมายได้	4.52	0.63	มากที่สุด
2.5 ผู้เรียนสามารถสื่อสารและนำเสนอ ตั้งคำถามและตอบคำถามให้บุคคลเข้าใจได้	4.52	0.63	มากที่สุด
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้			
3.1 การใช้กิจกรรม เช่น การใช้เกมส์ต่าง ๆ ก่อนเข้าสู่เนื้อหามีความน่าสนใจ	4.59	0.68	มากที่สุด
3.2 การออกแบบกิจกรรมสอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาของกฎหมายที่เรียนในแต่ละบท	4.70	0.54	มากที่สุด
3.3 สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการนำเสนอ งานมีความเหมาะสม	4.76	0.44	มากที่สุด
3.4 กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหา เวลาและการแบ่งกลุ่ม	4.66	0.48	มากที่สุด
3.5 สามารถนำไปปรับใช้กับการทำแบบฝึกหัดท้ายบท การสอบกลางภาคและสอบปลายภาค	4.86	0.35	มากที่สุด
4. ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้			
4.1 ผู้สอนมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ	4.86	0.35	มากที่สุด
4.2 ผู้สอนมีความตรงต่อเวลา เข้าสอนอย่างสม่ำเสมอ	4.86	0.35	มากที่สุด
4.3 ผู้สอนอธิบายเนื้อหาและกิจกรรมเข้าใจได้ง่าย	4.59	0.57	มากที่สุด
4.4 ผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศในห้องเรียนได้น่าสนใจ	4.59	0.57	มากที่สุด
4.5 สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการนำเสนอมีความเหมาะสม	4.56	0.51	มากที่สุด

รายการ	ระดับผลสัมฤทธิ์ของ การจัดการเรียนการสอน		
	X̄	S.D.	แปลผล
5. สะท้อนกลับ			
5.1 กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของ กฎหมายเพิ่มมากขึ้น	4.69	0.47	มากที่สุด
5.2 กิจกรรมการเรียนการสอนฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วย ตนเอง	4.90	0.31	มากที่สุด
5.3 กิจกรรมการเรียนการสอนฝึกให้ผู้เรียนกล้าพูดกล้าแสดงออก	4.97	0.19	มากที่สุด
5.4 กิจกรรมการเรียนการสอนฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบการ ทำงานรวมเป็นทีม	4.83	0.47	มากที่สุด
5.5 กิจกรรมการเรียนการสอนฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง	4.66	0.36	มากที่สุด
ภาพรวม	4.70	0.54	มากที่สุด

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3
แบบการเรียนรู้เชิงรุก

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือแนะนำการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกหรือ
Active Learning (AL)

ในส่วนข้อคิดเห็นส่วนใหญ่ เป็นกรณีเกี่ยวกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัยที่ยังส่งสัญญาณไปไม่ได้ไม่ครอบคลุมถึงหอพักนักศึกษาที่ผู้เรียนพักอาศัยเพื่อใช้เรียนในระบบออนไลน์ บ้านที่พักอาศัยของผู้เรียนอยู่ห่างไกลสัญญาณอินเทอร์เน็ต มีความขัดข้องของสัญญาณระหว่างเรียน ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อชั่วโมงของอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ (Mobile Phone) หน้าจอมีขนาดเล็กยากต่อการอ่านเอกสารที่ผู้สอนส่งไว้ในช่องทางสื่อสารออนไลน์ (Online) จากตัวอย่างคำถาม 5 ด้าน ดังนี้

1. เลือกเนื้อหาที่มีสาระสำคัญ พบว่า การเรียนกฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ควรศึกษาและให้ความสำคัญกับ ตัวอย่างคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้ดีขึ้น ส่วน N7 ให้ความสำคัญกับลักษณะสำคัญของกฎหมายการแยกองค์ประกอบของกฎหมาย ส่วน N10 ให้ข้อมูลว่าทุกส่วนมีความสำคัญเท่ากันทั้งตัวบทของกฎหมาย ทัศนคติกฎหมายและตัวอย่างประกอบ รวมถึงตัวอย่างจากคำพิพากษาศาลฎีกา

2. กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ พบว่า เอกสารไฟล์เวิร์ด (Fine word) ที่ผู้สอนจัดส่งให้ในทางไลน์ (Line) ก่อนมีการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจส่วนหนึ่งและเมื่อถึงชั่วโมงเรียนจะเพิ่มความเข้าใจขึ้นและเห็นความสำคัญของกฎหมาย มีข้อสงสัยจัดเตรียมคำถามไว้ บางครั้งมีข้อเท็จจริงตามสื่อต่าง ๆ สามารถสอบถามในชั้นเรียนได้ มองเห็นคุณค่าบทบัญญัติของกฎหมาย แต่ N5 และ N10 ให้ข้อมูลว่าไม่ค่อยได้อ่านเอกสารเนื่องจากมีเนื้อหามากอ่านในโทรศัพท์

ตัวเล็ก รอสรุบในชั่วโมงเรียนจากพาวเวอร์พอยต์ (Power Point) ที่ผู้สอนได้นำเสนอในชั่วโมงเรียน เข้าใจได้ง่ายกว่า

3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ๑ ประโยชน์ที่ได้คือ ได้ทักษะในการเขียนตอบวิชากฎหมายแบบปัญหาอุทธรณ์หรือการเขียนตอบข้อสอบแบบ 3 ย่อหน้าเพื่อใช้สอบกลางภาคและสอบปลายภาค N1, N2, N8 ให้ข้อมูลว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทำให้ได้คะแนนเก็บสะสมเพิ่มมากขึ้น

4. ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า สิ่งที่สำคัญอันดับแรกคือการตรงต่อเวลาและความสม่ำเสมอในการสอนของอาจารย์ทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์ ควบคุมเวลาให้อยู่ภายในกำหนดได้เต็มที่ ไม่ขาดสอนโดยไม่จำเป็น การสอนชัดเจนให้ในภายหลัง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องครอบคลุมเนื้อหาในรายวิชาได้อย่างครบถ้วน สำหรับ N7, N8 ให้ข้อมูลว่าควรต้องตรงเวลาทั้งสองฝ่ายจะได้ควบคุมเวลาให้อยู่ในช่วงเวลาของรายวิชาและไม่กระทบกับการเรียนวิชาต่อไป

5. สะท้อนกลับ พบว่า ได้ฝึกให้ผู้เรียนกล้าพูดกล้าแสดงออกในทางกฎหมายมากขึ้นมีความมั่นใจในการถาม หรือตอบทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพราะมีความรู้จากที่ได้ศึกษามาแล้ว สำหรับ N4, N5 ให้ข้อมูลว่าสามารถนำภาษากฎหมายมาใช้ในการพูดโต้ตอบและเขียนภาษากฎหมายได้ดีขึ้น และในบางครั้งได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางกฎหมายกับเพื่อน ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning (AL) ที่ส่งผลต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ในเนื้อหาของกฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 การมอบหมายงาน การค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง การจับคู่เพื่อค้นหาข้อมูลในการเขียนอธิบายปัญหาอุทธรณ์ การแบ่งกลุ่มย่อย การนำเสนอให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนและสิ่งที่ผู้เรียนได้รับสะท้อนออกมาเป็นความรู้ที่ได้ค้นคว้าด้วยตนเองมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เกิดความมั่นใจในความรู้ทางกฎหมายสามารถนำภาษากฎหมายมาใช้ในการพูดโต้ตอบและเขียนภาษากฎหมายได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ในการนำเสนอการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ในรูปแบบของการเรียนรู้เชิงรุกหรือ Active Learning (AL) ในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) เพื่อลดการแพร่ระบาด เพื่อความปลอดภัยของทุกฝ่าย การนำช่องทางออนไลน์ (Online) มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนยังคงดำเนินการต่อเนื่องไม่ขาดตอน การที่ผู้สอนได้จัดการเรียนรู้เชิงรุกหรือ Active Learning (AL) โดยการเลือกเนื้อหาที่มีสาระสำคัญทางกฎหมายที่ผู้เรียนควรทราบ มีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ข้อกฎหมายในรายวิชา กฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 อันเป็นส่วนสำคัญ ที่ผู้เรียนจะต้องรู้และเข้าใจนำไปใช้ได้จริง ได้มีการออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาของกฎหมายและการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม มีการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอตรงต่อเวลาทำให้บังเกิดผลต่อผู้เรียนได้รับความรู้ทางกฎหมายมีความมั่นใจ มีความกล้าพูด กล้าแสดงออกทางกฎหมายที่ถูกต้อง

สอดคล้องกับการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลของช่องนาง วิพุลานพงษ์ (2564) พบว่า วิกฤติโรคระบาดโควิด 19 ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับตัวโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเรียนการสอนวิชากฎหมาย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความแตกต่างในด้านความพร้อมของอุปกรณ์สื่อสารที่จำเป็นต้องใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งมีผู้เรียนจำนวนมาก ส่งผลให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องทำความตกลงร่วมกัน เพื่อพยายามจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนที่มีความสะดวก เข้าใจง่ายและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนและการวัดผลการเรียนรู้ นอกจากนี้เรื่องของเครื่องมืออุปกรณ์แล้ว ผู้สอนยังต้องคำนึงถึงการปรับแผนการสอน เพื่อเปลี่ยนวิธีการให้เข้ามาสู่การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลในระบบออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อตอบสนองผู้เรียนและสามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ บทความวิชาการนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกระบวนการปรับตัวของผู้สอนและผู้เรียนในการศึกษาวิชากฎหมาย ในช่วงของการแพร่ระบาดของไวรัส โดยบทความจะนำเสนอถึงปัญหาและ อุปสรรค ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์และระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนตกลงเลือกใช้ร่วมกัน รวมถึงการปรับเปลี่ยนแผนและกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผลการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนออนไลน์วิชากฎหมายในยุคดิจิทัลเพื่อให้สื่อสารไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดในอนาคต

ส่วนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ของ ภัทรา ภูษิตรัตนวลี และคณะ (2560) พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก มี 4 องค์ประกอบ คือ หลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ขั้นตอน ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ได้จากการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกใน วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ และ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารคณาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ 2) พัฒนาคณาจารย์ที่สมัครใจเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับ คณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ และ 4) ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้

ส่วนการพัฒนาแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูสังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู (A Development of Instructional Activities Model Based on Constructivist Theory and Active -) (2558) ของเพ็ญพนา พ่วงแพ (2561) พบว่า การพัฒนาแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูสังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู และผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะครูสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และนักศึกษาวิชาชีพครูมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

(The objectives of this) สำหรับแนวทางการสอนวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (The Teaching Guideline for Law in Daily Life : Subject Based on Students-Centered Classroom) ของชาคริต ชันนาโพธิ์ (2556) กล่าวว่า ด้านการเรียนการสอน นิสิตควรเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นกิจกรรมการสอนจนถึงขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละแผนการสอน นิสิตควรเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองโดยผู้สอนเป็นผู้คอยกำกับดูแล ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การปรับปรุงชิ้นงาน และเป็นผู้ควบคุมเวลาในแต่ละขั้นตอน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม และทักษะการทำงานของนิสิต โดยได้ออกแบบกิจกรรมที่ให้นิสิตได้ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อกลุ่ม ได้ร่วมวางแผน ได้อภิปราย ได้ผลิตชิ้นงานร่วมกัน และได้ประเมินชิ้นงานของตนเอง ในการเรียนการสอนแต่ละเรื่องควรใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธีประกอบกัน ดังนั้นวิธีที่เหมาะสมกับบทเรียนในวิชากฎหมายในชีวิตประจำวัน ได้แก่ 5 วิธี คือ การเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้กิจกรรม jigsaw การสอนแบบวิเคราะห์ การสอนโดยใช้คำถาม การอภิปรายแบบกลุ่มย่อยและทั้งชั้น การเรียนแบบประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning (AL) ในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สอดคล้องกับทฤษฎีของเดวิด คอลบ์ (2559) ในส่วนของ (2) ผสมผสานสไตล์ (Eclectic Style) คือ มีเหตุผลของแนวคิด และแนวคิดมีความสำคัญมากกว่าคน คนเหล่านี้ต้องการคำอธิบายที่ชัดเจนแทนที่จะเป็นโอกาสที่ปฏิบัติได้จริง พวกเขาเข้าใจในข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและจัดระเบียบในรูปแบบที่ชัดเจนและมีเหตุผล ผู้คนในรูปแบบการเรียนรู้ประเภทนี้ต้องการข้อมูลที่ชัดเจนดี พวกเขาสามารถจัดรูปแบบข้อมูลที่ได้รับอย่างมีเหตุผล และยังสอดคล้องกับรูปแบบวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Learning cycle model) บายบี (Bybee) ทั้ง 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความสนใจ (Engagement) เป็นขั้นนำสู่บทเรียนโดยการทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน พร้อมทั้งกระตุ้นความสนใจเพื่อนำไปสู่การกำหนดปัญหาที่ต้องการ 2) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) เป็นขั้นการตั้งสมมติฐานจากปัญหาที่ต้องการศึกษา ออกแบบการรวบรวมข้อมูลและปฏิบัติการเพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งวิธีการตรวจสอบอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทำการทดลองทำกิจกรรม การศึกษาหาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงหรือจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ 3) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) เป็นขั้นวิเคราะห์และสื่อความหมายข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ นำมาสู่การสรุปผลโดยเมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอจากการสำรวจตรวจสอบแล้วจึงนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์แปลผล สรุปผล และนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ 4) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) เป็นขั้นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิม หรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปเพื่อนำไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่นก่อให้เกิดประเด็นปัญหาที่ต้องการสำรวจตรวจสอบต่อไปเกิดเป็นกระบวนการต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ (5) ขั้นประเมิน (Evaluation) เป็นขั้นการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงซึ่งจะแทรกอยู่ในแต่ละขั้นเป็นการ

ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่าผู้เรียนมีความรู้อะไรบ้างอย่างไรและมากน้อยเพียงใด จากนั้นจะนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning (AL) ให้ประสบผลสำเร็จในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เป็นการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ที่ต่างจากเดิม เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและชีวิต เพื่อให้การเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและผู้เรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาของวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 อย่างครบถ้วนตามกรอบระยะเวลาของการเรียนการสอน มีความปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสทั้งของผู้เรียนและผู้สอน โดยผู้สอนได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้เชิงรุกหรือ Active Learning (AL) เพื่อให้ผู้เรียนในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 ได้รับประโยชน์สูงสุด โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้จากงานวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning (AL) มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของ MCRU : AL ตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เรื่องมหาวิทยาลัยแห่งการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 โดยผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งก่อนเข้าเรียนและขณะเรียนบนแพลตฟอร์มออนไลน์ (platform online) การฝึกให้ผู้เรียนได้เขียนตอบข้อสอบแบบปัญหาอุทธรณ์หรือการเขียนตอบข้อสอบแบบ 3 ย่อหน้า เพื่อใช้ในการสอบกลางภาคและปลายภาคส่งผลโดยตรงต่อคะแนนสอบของผู้เรียนดีขึ้น การรักษาเวลาทั้งผู้เรียนและผู้สอน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างต่อเนื่องครอบคลุมเนื้อหาในรายวิชาอย่างครบถ้วนและผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการให้

ภาษากฎหมายทั้งการพูดโต้ตอบและการเขียนภาษากฎหมาย ที่ทำให้ผู้เรียนได้ผลการเรียนรู้ครบทั้ง 5 ขั้นตอน ตามหลักเกณฑ์ในการจัดการเรียนรู้ MCRU : AL

การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายพาณิชย์และธุรกิจ 3 แบบการเรียนรู้เชิงรุกในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีข้อที่ควรพัฒนาดังนี้

1. ในส่วนของหน่วยงานคือระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยที่ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของมหาวิทยาลัย อันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในระบบออนไลน์ จึงควรได้รับการแก้ไขจากสถานศึกษาต่อไป

2. ในส่วนของบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการรับส่งสื่อสารที่ผู้เรียนบางคนมีเพียงโทรศัพท์มือถือ (Mobile Phone) มีหน้าจอขนาดเล็ก ทำให้เกิดความยากลำบากเข้าถึงการเรียนการสอนได้อย่างครบถ้วน ซึ่งการพัฒนานั้นไม่สามารถจะทำได้เต็มที่เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัวของผู้เรียน แต่การเรียนในระบบออนไลน์ (online) เป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ลดน้อยลง และสามารถทำสถานการณ์การเรียนการสอนกลับเข้ามาในสภาวะใกล้เคียงกับการเรียนการสอนแบบปกติหรืออยู่ในภาวะของการเรียนการสอนของความปกติใหม่ (new normal)

3. ในส่วนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบการเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning (AL) สามารถนำไปใช้กับการเรียนการสอนในรายวิชากฎหมายอื่นได้

เอกสารอ้างอิง

- ช้องนาง วิพุทธานุพงษ์. (2564). การเรียนการสอนกฎหมายในยุคดิจิทัล. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีประทุม. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 20 2566. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/u82Hf>
- ชาคริต ชันนาโพธิ์. (2556). แนวทางการสอนวิชากฎหมายในชีวิตประจำวันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 32(4), 110-117
- เดวิด คอลบ. (2559). วงจรการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2566. เข้าถึงได้จาก <http://med.edtweet.blogspot.com/2017/05/kolbs-experiential-learning-cycle.html>
- เพ็ญพอน พวงแพ. (2561). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูสังคมศึกษา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัทรา ภูจิตรัตนาวลี, ประทีป จินจี้ และชุลีกร ยิ้มสุด. (2560). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 10(1), 151-158.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. (2562). ประกาศเรื่องมหาวิทยาลัยแห่งการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ประกาศเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2567. เข้าถึงได้จาก http://202.29.37.14/~alc/news.php?n_id=TVRJPOQ==

การเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง
อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
Welfare Accessibility of Persons with Disabilities during the
Coronavirus Disease 2019 (Covid-19) Pandemic in
Rayong Municipality, Mueang Rayong District, Rayong Province

วนาลี มากคช¹ และ สุปราณี ธรรมพิทักษ์²
Vanalee Makkod¹ and Supranee Thammaphithak²

Received: 19 October 2023; Revised: 15 March 2024; Accepted: 17 March 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19) และศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่มีต่อสวัสดิการที่ได้รับในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในเขตเทศบาลนครระยองวิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้พิการที่มีสิทธิรับเบี้ยคนพิการในเขตเทศบาลนครระยอง จำนวน 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.00 ถึงเข้าถึงสวัสดิการโดยใช้ช่องทางผ่านโทรศัพท์มือถือ ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.79 มีผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ/ผู้ดูแล เป็นคนลงทะเบียนให้ สำหรับมาตรการการเยียวยาการช่วยเหลือของรัฐบาลในระยะที่ 1 พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.50 เลือกมาตรการลดภาระบรรเทาภาระการจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าน่าประกันการไฟฟ้า ส่วนมาตรการการเยียวยาการช่วยเหลือของรัฐบาลระยะที่ 2 พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 61.07 เลือกโครงการเราไม่ทิ้งกันสนับสนุนเงิน คนละ 5,000 บาท/เดือน เป็นเวลา 3 เดือน และมาตรการการเยียวยาการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 3 พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.29 เลือกโครงการเราชนะ 2) ความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้อยในทุกมาตรการ/โครงการ สำหรับความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อโครงการเราไม่ทิ้งกันสนับสนุนเงิน คนละ 5,000 บาท/เดือน เป็นเวลา 3 เดือน และโครงการคนละครึ่ง ในระดับปานกลาง ส่วนโครงการเราเที่ยวด้วยกันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

^{1 2} คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา; Faculty of Political Science and Law, Burapha University
Corresponding Author, E-mail: supraneeet@buu.ac.th

และความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจโครงการเราชนะในระดับปานกลาง โครงการ ม.33 เรารักกัน โครงการ เพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ โครงการคนละครึ่งเฟส 3 มาตรการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขปภคขึ้นพื้นฐาน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ มีความพึงพอใจระดับน้อย ยกเว้นโครงการ ยิ่งใช้ ยิ่งได้ มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

คำสำคัญ: สวัสดิการคนพิการ; โควิด 2019, คนพิการ; เทศบาลนครระยอง

Abstract

The purpose of this research was to study the access to the welfare of the disabled during the Coronavirus 2019 (COVID-19) outbreak and to study their satisfaction with welfare received during that situation in Rayong municipality. The research method used quantitative research. The samples used in the research were 280 persons with disabilities entitled to receive disability allowances in Rayong Municipality. The research instrument was a questionnaire. Statistics used in data analysis include percentage, mean, and standard deviation.

The results were as follows: 1) The majority of the sample group, 50%, reached welfare through a mobile phone. Most of them, 86.79%, had parents/caretakers/relatives register their welfare on the phone. Per the remedial programs for government assistance in phase 1, the majority of them, 77.50%, chose the one to reduce the burden of paying for water, electricity, and refund for electricity insurance. As for the remedial programs for government assistance in phase 2, 61.07% chose a subsidy program of 5,000 baht/month for 3 months. Regarding the government assistance programs in phase 3, 59.29% chose the Rao Chana (We Win) program. 2) In terms of satisfaction with the governmental programs of the 1st phase, the sample group was not much satisfied with all programs offered. Concerning satisfaction with the programs in the 2nd phase, they were satisfied with the project, Rao Mai Thing Kan (We Don't Leave Others Behind), in which monthly allowances of 5,000 baht were given to them for 3 months. The Khon La Krueng (Half/Half) program was moderately satisfying, while the least satisfying was the Rao Tiaw Duay Kan (We Travel Together) program. In terms of satisfaction with the programs in the 3rd phase, the Rao Chana (We Win) program was moderately satisfying. The Mo 33 Rao Rak Kan (Mo 33: We Love One Another), Khon La Krueng (Half/Half), and the program to alleviate the burden of paying for water and electricity bills were not much satisfying.

The least satisfaction belonged to the Ying Chai Ying Dai (Spending More, Earning More) program.

Keywords: Welfare; COVID – 19; Disabilities; Rayong City Municipality

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันด้านคนพิการได้สะท้อนให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงในเชิงประชากรศาสตร์ (Demographic) ของคนพิการ ทั้งในมิติด้านเพศ การกระจายตัว จำนวน อายุ การศึกษาและประเภทพิการ โดยจากการรายงานสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทยที่จัดทำโดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2564 พบว่า มีคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการตามประเภทความพิการทั่วประเทศ จำนวน 2,096,931 คน คิดเป็นร้อยละ 3.17 ของประชากรทั้งประเทศ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2564) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ลำดับที่	ประเภทความพิการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	1,047,144	49.94
2	ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	393,826	18.78
3	ทางการเห็น	189,847	9.05
4	ทางจิตใจหรือพฤติกรรม	164,060	7.82
5	ทางสติปัญญา	143,186	6.83
6	พิการมากกว่า 1 ประเภท	124,326	5.93
7	ออทิสติก	16,552	0.79
8	ทางการเรียนรู้	13,341	0.64
9	ข้อมูลรอการยืนยัน	4,649	0.22
รวม		2,096,931	100.00

ตาราง 1 สถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย จำแนกตามประเภทความพิการ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 250 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำโครงการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 2560) ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเทศบาลนครระยองในฐานะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการถ่ายโอนกระจายอำนาจภารกิจงานด้านคนพิการ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของ

ตนเอง ภายใต้มาตรา 16 (10) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 มาตรา 50 (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ เทศบาลนครระยองจึงได้ดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) ยุทธศาสตร์ที่ 7 ด้านการเสริมสร้างสังคมคนดีและสังคมแห่งการมีส่วนร่วม แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ปัจจุบันเทศบาลนครระยอง มีจำนวนผู้พิการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 855 คน (เทศบาลนครระยอง, 2564) และมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกปี ซึ่งจากการลงเยี่ยมเยียนและสืบค้นคนพิการในชุมชนในเขตเทศบาลนครระยอง พบว่า คนพิการส่วนใหญ่ยังมีความยากจน ทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพและการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระยะแรกเริ่มหรือพบความพิการ การไม่สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และทำให้เกิดปัญหาการไม่มีอาชีพ ไม่มีงานทำ เกิดความไม่มั่นคงในการดำรงชีวิต นอกจากนี้สภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะของประเทศไทยก็ยังไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของคนพิการ ทั้งที่อยู่อาศัย อาคารสถานที่ต่าง ๆ สถานที่ท่องเที่ยว ระบบคมนาคมขนส่ง รวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการก็ยังมีราคาที่สูง ทำให้คนพิการที่มีฐานะยากจนไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จริง นอกจากนี้คนพิการส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ทั่วโลกและประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของคนทุกกลุ่ม โรคโควิด-19 เป็นโรคอุบัติใหม่ (กรมควบคุมโรค, 2564) ที่ไม่เคยเกิดในโลกและประเทศไทยมาก่อน มีผู้ล้มป่วยและเสียชีวิต เป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข สำหรับการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก พบว่า มีความแตกต่างกัน แต่ที่สำคัญคือ เน้นการป้องกันตนเอง โดยการใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อย ๆ กินร้อนและใช้อุปกรณ์ส่วนตัว ใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) โดยการปฏิบัติงานที่บ้าน (Work From Home) รักษาระยะห่างทางสังคม ร่วมกับการมาตรการของรัฐที่ทำให้ลดการเคลื่อนที่ของคน ไม่ว่าจะเป็นการปิดสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนการปิดเมือง หรือ ปิดประเทศ ซึ่งมาตรการควบคุมการระบาดที่รัฐบาลกำหนดขึ้นส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และเพื่อเป็นการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทของแต่ละประเทศ นัชชา เกิดอินทร์ และคณะ (2564) กล่าวว่า สำหรับประเทศไทยรัฐบาลได้กำหนดมาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากไวรัสโคโรนาต่อเศรษฐกิจไทย เป็นระยะ ๆ ซึ่งมาตรการต่าง ๆ ที่ภาครัฐกำหนดออกมาในระยะต่าง ๆ มีความสำคัญในการประคองและขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจขยายตัว และช่วยให้ผู้ประกอบการภาคธุรกิจ ประชาชน จะสามารถได้ประโยชน์จากชุดมาตรการที่ทางรัฐบาลกำหนด ซึ่งการเข้าถึงมาตรการเยียวยาช่วยเหลือของภาครัฐนั้นเป็นในรูปแบบของเทคโนโลยีผ่านเครื่องมือสื่อสาร ออนไลน์ ซึ่งอาจทำให้ประชาชนบางกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มคนพิการซึ่งอาจไม่สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือมาตรการเยียวยาของรัฐบาลได้อย่างครอบคลุม

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งรับผิดชอบงานด้านสังคมสงเคราะห์โดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการของผู้พิการและความพึงพอใจของผู้พิการที่มีต่อมาตรการเยียวยาการช่วยเหลือในช่วงการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในการนำไปพัฒนา/ปรับปรุง แผนงาน โครงการ และการให้ความช่วยเหลือผู้พิการได้ตรงตามความต้องการ ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของคนพิการที่มีต่อสวัสดิการที่ได้รับในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วยวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือคนพิการที่มีสิทธิรับเบี้ยคนพิการในเขตเทศบาลนครระยอง จำนวน 855 คน (เทศบาลนครระยอง, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คนพิการที่มีสิทธิรับเบี้ยคนพิการในเขตเทศบาลนครระยอง จำนวน 280 คนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการเปิดตารางของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ที่ขนาดประชากร 900 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดประชากรที่จะศึกษาจริง จำนวน 280 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในเขตเทศบาลนครระยองอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายปิด (Close-ended question) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 1) ช่องทางการเข้าถึง/การลงทะเบียน ในมาตรการเยียวยาการช่วยเหลือของรัฐบาลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) และ 2) รูปแบบ

การลงทะเบียนในมาตรการเยียวยาการช่วยเหลือของรัฐบาลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อมาตรการเยียวยาการช่วยเหลือของรัฐบาล 3 ระยะ ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ฉบับ พบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในทุกข้อคำถามระหว่าง 0.50 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ 3 แบบ ได้แก่ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับ การตรวจสอบคุณภาพแล้ว ทำการแจกแบบสอบถามให้กับคนพิการที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพคนพิการใน เขตเทศบาลนครระยองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการอ่านแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจากนั้น ในกรณีที่มีปัญหาเรื่องการอ่านและ จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ จำนวน 280 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความพึงพอใจวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมโครงการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณา จริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2565 รหัสโครงการวิจัย G-HU059/2565(C1)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	140	50.00
หญิง	140	50.00

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 30 ปี	127	45.36
31-40 ปี	77	27.50
41-50 ปี	12	4.29
51-60 ปี	64	22.86
อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พนักงานบริษัท	49	17.50
เกษตรกร/ประมง	56	20.00
ลูกจ้างหน่วยงาน/รับจ้างทั่วไป	142	50.71
อื่น ๆ	33	11.79
ประเภทความพิการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความพิการทางการเห็น	62	22.14
ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	63	22.50
ความพิการทางสติปัญญา	1	0.36
ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางกาย	138	49.29
ความพิการทางการเรียนรู้	14	5.00
ความพิการทางออทิสติก	2	0.71

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและประเภทความพิการ

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิงในจำนวนที่เท่ากัน (ร้อยละ 50) ส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 30 ปี (ร้อยละ 45.36) เมื่อพิจารณาอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างหน่วยงาน/รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 50.71) ส่วนใหญ่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางกาย (ร้อยละ 49.29)

2. การวิเคราะห์การเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ช่องทางการเข้าถึงสวัสดิการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรศัพท์มือถือ	140	50.00
ธนาคาร	77	27.50
เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ	51	18.21
อื่น ๆ	12	4.29
รวม	280	100.00

ตาราง 3 จำนวน ร้อยละ ช่องทางการเข้าถึงสวัสดิการ

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงเข้าถึงสวัสดิการโดยใช้ช่องทางการเข้าถึงมาตรการทางโทรศัพท์มือถือ (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือผู้ที่ใช้ช่องทางการเข้าถึงมาตรการทางธนาคาร (ร้อยละ 27.50) เข้าถึงมาตรการทางเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ (ร้อยละ 18.21 และเข้าถึงมาตรการทางช่องทางอื่น ๆ (ร้อยละ 4.29) ตามลำดับ

รูปแบบการลงทะเบียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลงทะเบียนด้วยตนเอง	12	4.29
ผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ /ผู้ดูแลเป็นผู้ลงทะเบียนให้	243	86.79
เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ลงทะเบียนให้	25	8.93
รวม	280	100.00

ตาราง 4 จำนวน ร้อยละ รูปแบบการลงทะเบียนเพื่อเข้าถึงสวัสดิการ

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ลงทะเบียนในรูปแบบการลงทะเบียนโดยผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ/ผู้ดูแล (ร้อยละ 86.79) รองลงมาคือลงทะเบียนในรูปแบบการลงทะเบียนโดยเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ (ร้อยละ 8.93) และลงทะเบียนด้วยตนเอง (ร้อยละ 4.29)

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของคนพิการที่มีต่อสวัสดิการที่ได้รับในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิดา 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

3.1 ความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 1

มาตรการช่วยเหลือ	จำนวนผู้เลือก มาตรการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มาตรการลดภาระบรรเทาภาระการจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าน่าประกันการไฟฟ้า	217	2.48	1.29	น้อย
2. มาตรการลดภาระค่าธรรมเนียม ค่าเช่า ค่าตอบแทนในการให้บริการของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ	7	1.87	1.28	น้อย
3. มาตรการลดเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมของนายจ้างและลูกจ้าง	44	1.87	0.84	น้อย

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 1

จากตาราง มาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือก มาตรการลดภาระบรรเทาภาระการจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าน้ำประกำการไฟฟ้ามากที่สุด รองลงมา เป็นมาตรการลดเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมของนายจ้างและลูกจ้าง ม.33 และมาตรการลด ภาระบรรเทาภาระการจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าน้ำประกำการไฟฟ้า เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อ มาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยทุก มาตรการ

3.2 ความพึงพอใจต่อมาตรการเยียวยาการช่วยเหลือ ระยะที่ 2

มาตรการช่วยเหลือ	จำนวนผู้เลือก มาตรการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. โครงการเราไม่ทิ้งกัน สนับสนุนเงิน คนละ 5,000 บาท/เดือน เป็นเวลา 3 เดือน	171	2.82	1.77	ปานกลาง
2. โครงการคนละครึ่ง	91	2.73	1.48	ปานกลาง
3. โครงการเราเที่ยวด้วยกัน	5	1.09	0.28	น้อยที่สุด

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 2

จากตาราง มาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือก โครงการเราไม่ทิ้งกัน สนับสนุนเงิน คนละ 5,000 บาท/เดือน เป็นเวลา 3 เดือน มากที่สุด รองลงมา เป็นโครงการคนละครึ่ง และโครงการเราเที่ยวด้วยกัน เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อมาตรการ ช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อ โครงการเราไม่ทิ้งกัน สนับสนุนเงิน คนละ 5,000 บาท/เดือน เป็นเวลา 3 เดือน และโครงการคนละครึ่ง อยู่ในระดับปาน กลาง และมีความพึงพอใจโครงการเราเที่ยวด้วยกันอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 ความพึงพอใจต่อมาตรการเยียวยาการช่วยเหลือ ระยะที่ 3

มาตรการช่วยเหลือ	จำนวนผู้เลือก มาตรการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. โครงการเราชนะ	166	3.31	1.72	ปานกลาง
2. โครงการ ม.33 เรารักกัน	6	2.34	1.55	น้อย
3. โครงการ เพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ ที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ	5	2.16	1.47	น้อย
4. โครงการ ยิ่งใช้ ยิ่งได้	1	1.40	0.8	น้อยที่สุด

มาตรการช่วยเหลือ	จำนวนผู้เลือก มาตรการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. โครงการคนละครึ่งเฟส 3	88	2.53	1.44	น้อย
6. มาตรการบรรเทาภาระ ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคขั้น พื้นฐาน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ	3	1.87	1.30	น้อย

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 3

จากตาราง มาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกโครงการเราชนะ มากที่สุด รองลงมาเป็นโครงการคนละครึ่งเฟส 3 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 3 พบว่า โครงการเราชนะ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจระดับน้อย 4 โครงการ ได้แก่ โครงการ ม.33 เรารักกัน โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ โครงการคนละครึ่งเฟส 3 มาตรการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุด 1 โครงการได้แก่ โครงการ ยิ่งใช้ ยิ่งได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงเข้าถึงสวัสดิการโดยใช้ช่องทางการเข้าถึงมาตรการทางโทรศัพท์มือถือ (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือผู้ที่ใช้ช่องทางการเข้าถึงมาตรการทางธนาคาร (ร้อยละ 27.50) และเข้าถึงมาตรการทางเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ (ร้อยละ 18.21) และพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ลงทะเบียนโดยผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ/ผู้ดูแล (ร้อยละ 86.79) รองลงมาคือลงทะเบียนในรูปแบบการลงทะเบียนโดยเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ (ร้อยละ 8.93) และลงทะเบียนด้วยตนเอง (ร้อยละ 4.29) ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันทิศทางการเปลี่ยนแปลงจากเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Disruption) ต่อการให้บริการและการดำเนินธุรกรรม ส่งผลอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน การดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ได้นำระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาเชื่อมต่อและใช้งานผ่านอุปกรณ์สื่อสารต่าง ๆ ทั้งการทำธุรกรรมออนไลน์ การชำระค่าสินค้าและบริการ การติดต่อ ประสานงาน ตลอดจนการรับบริการจากภาครัฐในสัดส่วนที่สูงขึ้น ประกอบกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ขับเคลื่อนสังคมไปสู่ยุคแห่งความปกติใหม่ (New Normal) ทั้งการเว้นระยะห่าง การลดการสัมผัส ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีชีวิตแบบออนไลน์ด้วยเหตุนี้ องค์การภาครัฐจึงนำระบบดิจิทัลมาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นไปตามหลักความง่ายในการให้บริการมากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบที่หน่วยงานภาครัฐนำมาใช้ ในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในทุกกลุ่ม แม้กระทั่งกลุ่มคนพิการ คือการลงทะเบียนเพื่อรับสวัสดิการความช่วยเหลือจากภาครัฐในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ผ่านอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น โทรศัพท์มือถือ ไอแพด แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรศัพท์มือถือเป็นอุปกรณ์ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าถึงสวัสดิการโดยใช้ช่องทางการเข้าถึงมาตรการทางโทรศัพท์มือถือมากที่สุด เนื่องจากเป็นช่องทางที่มีความสะดวก รวดเร็ว ช่วยประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการที่ไม่ต้องเดินทางไปยังหน่วยงานของรัฐ และสามารถลงทะเบียนได้จากทุกที่ สอดคล้องกับแนวคิดของบูรณจิตร แก้วศรีมล (2564) ที่กล่าวว่า การนำดิจิทัลมาใช้ในการทำงานและให้บริการสาธารณะ นอกเหนือจากจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานราชการแล้ว ยังสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้นเนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการได้รวดเร็วมากขึ้น สามารถลดข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะทาง ระยะเวลา และขอบเขตด้านพื้นที่ในการให้บริการ ประชาชนสามารถรับบริการได้จากทุกพื้นที่ในตลอดเวลา มีความสะดวก รวดเร็ว ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของภาครัฐ เมื่อพิจารณารูปแบบการลงทะเบียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ลงทะเบียนโดยผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ/ผู้ดูแลสอดคล้องกับข้อมูลประเภทความพิการที่พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางกาย และความพิการทางการเห็น ซึ่งไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ดังนั้นจึงต้องมีผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ/ผู้ดูแล เป็นคนลงทะเบียนให้

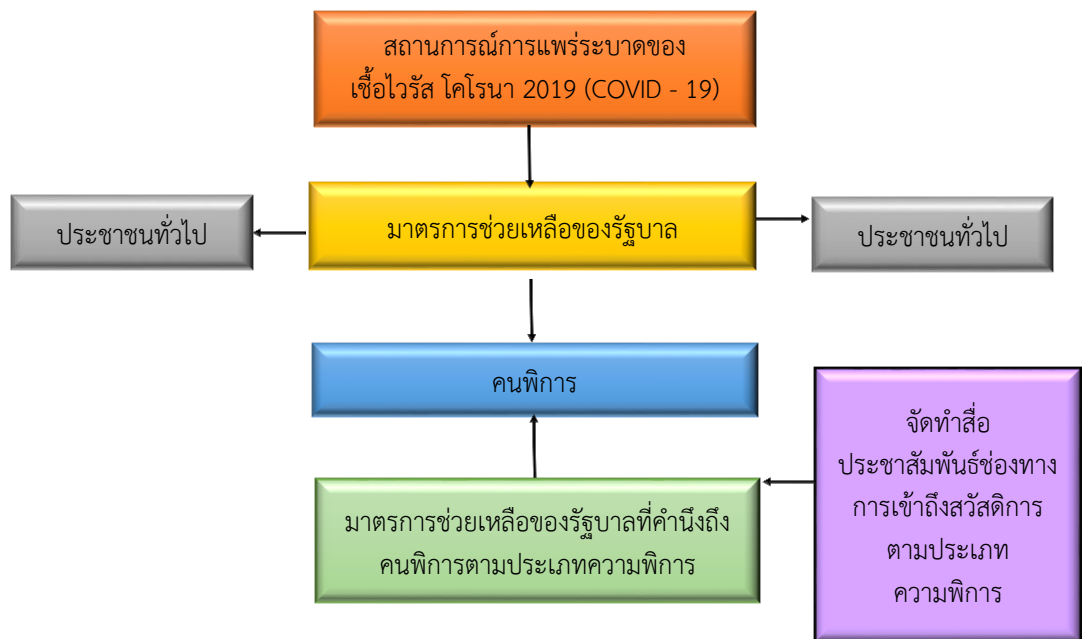
2. ผลการวิจัย พบว่า มาตรการช่วยเหลือของรัฐบาลทั้ง 3 ระยะ พบว่า โครงการเราชนะ เป็นมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาลที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาเป็นโครงการเราไม่ทิ้งกัน สนับสนุนเงิน คนละ 5,000 บาท/เดือน เป็นเวลา 3 เดือน ส่วนมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาลที่กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการ ยิ่งใช้ ยิ่งได้ ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID - 19 ประชาชนแทบทุกกลุ่มรวมทั้งผู้พิการต่างได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID - 19 ที่ยาวนานมากกว่า 1 ปี ส่งผลกระทบรุนแรงขึ้นต่อประชาชน ผู้พิการ และภาคธุรกิจอย่างทวีคูณ ภาครัฐจึงออกมาตราการในการช่วยเหลือทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านเงินเยียวยา ลดภาระค่าใช้จ่ายและหนี้ รวมถึง สวัสดิการการรักษาต่าง ๆ ประกอบกับในช่วงดังกล่าวประชาชนว่างงานเป็นจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้นผู้พิการตามปกติแล้วก็เป็นกลุ่มที่ต้องมีผู้ดูแล หากผู้ดูแลว่างงานยิ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ดังนั้นหากมีการช่วยเหลือในรูปแบบของเงินสนับสนุนช่วยเหลือจะทำให้ใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น โครงการเราชนะจึงเป็นโครงการที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเหมาะสมกับสถานะทางเศรษฐกิจ โดยเป็นโครงการที่ผู้ที่ได้รับสิทธิ์จะได้รับเงิน 7,000 บาท ใช้งานผ่านแอปพลิเคชันเป๋าตังสำหรับชำระค่าสินค้า อาหาร เครื่องดื่ม และบริการต่าง ๆ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของฐิติพรรณ กรมยินดี และสุริยะ ประกายสาธก (2565) พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการเราชนะในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมาก

โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าโครงการเราชนะสามารถแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชนในอำเภอบางปะหันได้ และเป็นโครงการที่ปรับปรุงระบบสวัสดิการและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของรุจิรา คงเกิด และคณะ (2566) ที่พบว่า โครงการเราไม่ทิ้งกันเป็นโครงการที่เกิดขึ้นในช่วงที่ประชาชนเริ่มได้รับผลกระทบปานกลางไปถึงมาก จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 หรือโควิดระบดระลอกที่ 2 ซึ่งรัฐบาลได้ช่วยเหลือเยียวยาอย่างเต็มที่ให้กับผู้ที่ว่างงาน ตกงาน และผู้ที่ได้รับผลกระทบอื่น ๆ ให้ผ่านพ้นไปอย่างราบรื่นในภาวะที่กดดันประชาชนได้รับเงินเยียวยาโดยรัฐบาลจัดสรรให้เป็นการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นผลดีกับทุกคนที่ได้รับสิทธิ์

สำหรับโครงการเราเที่ยวด้วยกัน เป็นโครงการที่รัฐบาลสนับสนุนค่าโรงแรม 40% หรือสูงสุดไม่เกิน 3,000 บาท/ห้อง/คืน ส่วนลดค่าอาหารและค่าเข้าสถานที่ท่องเที่ยว รัฐบาลจะสนับสนุนคูปองอาหาร-ท่องเที่ยว สำหรับใช้กับร้านอาหารและสถานที่ท่องเที่ยวที่ร่วมโครงการ โดยประชาชนชำระเพียง 60% และรัฐบาลสนับสนุน 40% ผ่านการตัดเงินจากคูปอง รวมมูลค่าสูงสุด 600 บาท/ห้อง/คืน เมื่อเช็คอินโรงแรมที่พักสำเร็จ จะได้รับคูปองอาหาร-ท่องเที่ยว วันละ 1 ครั้ง หลังเวลา 17.00 น. ของวันเช็คอิน โดยคูปองจะหมดอายุเวลา 23.59 น. ของวันเช็คอิน เอาต์ ค่าเดินทางโดยเครื่องบิน คืนเงินค่าตัวเครื่องบิน 40% แต่ไม่เกิน 3,000 บาท เป็นโครงการที่กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโครงการเราเที่ยวด้วยกัน เป็นโครงการที่กลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่และไม่สอดคล้องกับสภาพของร่างกายและความต้องการ เพราะหากประสงค์จะใช้โครงการนี้ต้องเดินทางไปท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาจากประเภทความพิการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางกายมากที่สุด รองลงมาเป็นพิการทางการมองเห็น จึงไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโครงการได้เท่าที่ควร หากต้องการเดินทางไปท่องเที่ยว จะมีปัญหาเรื่องการเดินทาง และปัญหาด้านการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและสามารถรองรับความต้องการของผู้พิการทางสายตาได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัลยา สว่างคง และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) พบว่า การท่องเที่ยวของผู้พิการปัญหาด้านการคมนาคมขนส่ง/การเดินทางเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากยานพาหนะเป็นสิ่งที่จะนำนักท่องเที่ยวไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างสะดวก ปลอดภัย และสร้างความทรงจำที่ดี แต่ในทางปฏิบัติแล้วระบบขนส่งมวลชนในประเทศไทยยังไม่สามารถรองรับความต้องการของผู้พิการทางสายตาได้ จึงทำให้ยังมีปัญหาในด้านต่าง ๆ ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและสามารถรองรับความต้องการของผู้พิการทางสายตาได้ เช่น ป้ายบอกทางที่เป็นอักษรเบรลล์ อุปกรณ์ให้เสียงในลิฟท์ ทางเดินสำหรับผู้พิการทาง ทำให้ผู้พิการทางสายตาไม่สามารถหาทางไปสถานที่ต่าง ๆ ในที่พักได้ด้วยตัวเอง ต้องสอบถามหรือพึ่งพาพนักงานของที่พัก ซึ่งหลายครั้งพนักงานไม่ว่าที่จะตอบคำถามหรือนำทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เสียเวลาในการสอบถามจากคนอื่น ๆ และยังพบว่าบ่อยครั้งที่พนักงานของที่พักแจ้งพิกัดของสถานที่ต่าง ๆ ผิดไปจากที่ควรเป็นทำให้เกิดการหลงทางอยู่เสมอ จึงทำให้โครงการเราเที่ยวด้วยกันไม่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพการดำเนินชีวิตของผู้พิการ

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ในเขตเทศบาลนครระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ใหม่

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID-19) รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการด้านต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในประเทศ รวมทั้งคนพิการด้วย แต่อย่างไรก็ตามมาตรการความช่วยเหลือจากภาครัฐบางมาตรการไม่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินชีวิตของคนพิการ เช่น โครงการเราเที่ยวด้วยกัน ทำให้คนพิการไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโครงการดังกล่าวได้เท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อให้การช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้พิการ รัฐบาลควรพิจารณามาตรการช่วยเหลือที่คำนึงถึงคนพิการตามประเภทความพิการ พร้อมทั้งจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางการเข้าถึงสวัสดิการตามประเภทความพิการ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงเข้าถึงสวัสดิการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (COVID - 19) โดยใช้ช่องทางการเข้าถึงมาตรการความช่วยเหลือจากรัฐบาลทางโทรศัพท์มือถือ มากที่สุด รองลงมาเข้าถึงมาตรการความช่วยเหลือจากรัฐบาลผ่านช่องทางธนาคาร และเข้าถึงมาตรการโดยมีเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐคอยช่วยเหลือตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ลงทะเบียนโดยผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ/มากที่สุด รองลงมาคือ

ลงทะเบียนโดยเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ และลงทะเบียนด้วยตนเอง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยทุกมาตรการ ความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโครงการเราไม่ทิ้งกัน สนับสนุนเงิน คนละ 5,000 บาท/เดือน เป็นเวลา 3 เดือน และโครงการคนละครึ่ง อยู่ในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจโครงการเราเที่ยวด้วยกัน อยู่ในระดับน้อยที่สุดความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล ระยะที่ 3 พบว่า โครงการเราชนะ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจระดับน้อย 4 โครงการ ได้แก่ โครงการ ม.33 เรารักกัน โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ โครงการคนละครึ่งเฟส 3 มาตรการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขบุคคลขั้นพื้นฐาน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ และมีความพึงพอใจน้อยที่สุด 1 โครงการได้แก่ โครงการ ยิ่งใช้ ยิ่งได้ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 รัฐบาลควรกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 (COVID-19) ที่คำนึงถึงคนพิการตามประเภทความพิการเป็นการเฉพาะ โดยมาตรการให้ความช่วยเหลือควรมีความแตกต่างจากมาตรการให้ความช่วยเหลือประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

1.2 หน่วยงานภาครัฐควรมีการจัดทำสื่อในการให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการเข้าถึงสวัสดิการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐในช่วงการการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 (COVID - 19) ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประเภทความพิการ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 ควรมีการศึกษาลักษณะบทบาทจากมาตรการต่าง ๆ ที่ผู้พิการได้รับการช่วยเหลือในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 (COVID-19) ว่าส่งผลกระทบต่อคนพิการอย่างไร

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำแผนงาน หรือมาตรการต่าง ๆ ช่วยเหลือผู้พิการหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด 2019 (COVID-19)

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2564). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) คำแนะนำสำหรับประชาชน: การป้องกันตนเอง. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565. เข้าถึงได้จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/int_protection.php.
- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2564). รายงานประจำปีกรมส่งเสริมและพัฒนาชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.
- กัลยา สว่างคง และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). เรื่องเล่าการท่องเที่ยวของผู้พิการทางสายตาในสังคมไทย. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 7(2), 30-49.

- ฐิติพรรณ กรมยินดี และสุริยะ ประกายสาธก. (2565). ความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการเราชนะในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 8(12), 65-77.
- เทศบาลนครระยอง. (2564). รายงานแสดงผลการปฏิบัติงานรอบปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://pubhtml5.com/qfqj/ebsx/>
- นัชชา เกิดอินทร์, กาญจนพร วงศ์อาจ และโชติ บดีรัฐ. (2564). มาตรการการเยียวยาของรัฐต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(11), 259-272.
- บุรณจิตร แก้วศรีมล. (2564). การให้บริการสาธารณะภายใต้แนวคิดรัฐบาลดิจิทัล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 41(5), 83-96.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1
- รุจิรา คงเกิด และคณะ. (2566). การรับมาตรการเยียวยาของประชาชนต่อการแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 12(1), 95-113.
- Yamane, T. (1973). An Introductory Analysis. 3rd Edition. Harper & Row Ltd: New York.

**โครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
เครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี**
**Cattle-Buffalo Bank Project Based on Sufficiency Economy Concept of
Government and Community Network in Lee-led Sub-District,
Phun-Phin District, Surat-Thani Province**

เพ็ญภา ทองปรอน¹, ไชยวัฒน์ เผือกคง² และ ธวัชพล ทองอินทรราช³
Pennapa Thongpron¹, Chaiwat Phuakkhong² and Tuvapon Tongintarach³

Received: 1 October 2023; **Revised:** 7 November 2023; **Accepted:** 15 November 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน 2) วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน 3) เสนอแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้วิธีวิจัยแบบผสม เชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม จำนวน 108 ชุด ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเชิงคุณภาพใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ 2) ปัญหาและอุปสรรค พบว่าโดยเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นรายด้าน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านความมีเหตุผล ด้านภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือ พบว่า หน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชน ต้องใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาเป็นแนวทางการปฏิบัติตนให้ประชาชนรู้จักการพึ่งพาตนเอง ปรับเปลี่ยนทัศนคติให้มีจิตสำนึกที่ดี เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังมาใช้ในการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อก่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

^{1 2 3} หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี; Master of Political Science Field in Politics and Government, Suratthani Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: 64052540003@student.sru.ac.th

คำสำคัญ: โครงการธนาคารโค-กระบือ; เศรษฐกิจพอเพียง; เครือข่ายภาครัฐและแกนนำชุมชน

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the concept of people through the Cattle-Buffalo Bank project on the basis of Sufficiency Economy by government and community networks, 2) to analyze problems and obstacles through the Cattle-Buffalo Bank project on the basis of Sufficiency Economy by government and community networks, and 3) to propose guidelines for the development of Cattle-Buffalo Bank project on the basis of Sufficiency Economy by government and communities networks in Lee-Led Sub-District, Phun-Phin District, Surat-Thani Province. It is mixed method research designed. Quantitative research used 108 questionnaires and descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative used in-depth interviews from 15 key informants.

The research results found that: 1) People's concept through the Cattle-Buffalo Bank project based on the Sufficiency Economy by government and community networks overall at a high level, considering each aspect found that moral conditions, reasonableness, moderation, knowledge conditions and good immune are the highest level respectively. 2) Problems and obstacles overall are at a high level, considering each aspect found that moral conditions, knowledge conditions, reasonableness, good immune and moderation are at the highest level respectively. 3) Propose guidelines for developing the Cattle-Buffalo Bank project found that government agencies and community leaders must use the concept of Sufficiency Economy, 3 loops 2 conditions as a guideline for conducting themselves, so that community people know how to practice self-reliant, change their attitude to have good conscience, realize the problems and gaining more knowledgeable, caution and careful in every step of the process to create the guidelines for the development of the Cattle-Buffalo Bank on the basis of the Sufficiency Economy by the government and community networks in Lee-Led Sub-District, Phun-Phin District, Surat-Thani Province.

Keywords: Cattle-Buffalo Bank Project; Sufficiency Economy; Government Network and Community Leaders

บทนำ

โครงการธนาคารโค-กระบือ ได้ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม ปีพุทธศักราช 2523 โดยเริ่มต้นจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระราชทานโครงการธนาคารโค-กระบือให้แก่พสกนิกรชาวไทย เพราะพระองค์ทรงได้ทราบว่าพสกนิกรชาวไทยในแต่ละพื้นที่ได้เช่าโค-กระบือที่มีราคาสูงมาใช้เป็นแรงงาน พระองค์ก็ได้พบเจอกับปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สำนักงานปศุสัตว์ได้จัดตั้งโครงการธนาคารโค-กระบือขึ้นมาเพื่อส่งเสริมเกษตรกรในการรวมกลุ่ม ให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการโครงการให้เกิดความเข้มแข็ง และแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกร ช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรให้มีความพออยู่พอกิน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ให้กลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ได้มีโค-กระบือมาใช้แรงงานเป็นของตนเอง (สรรพศิลปศาสตราธิราช สาขาส่งเสริมการเกษตร, 2539)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการยึดหลักการเดินทางสายกลาง ประกอบไปด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่ง 3 ห่วงนี้ จะต้องคำนึงถึงความพอประมาณ รู้จักความสมดุลของตนเอง ความพอดี ไม่น้อยหรือมากเกินไป สิ่งสำคัญคือเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ทั้งนี้ ระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยการคำนึงถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่จะตามมาจากการกระทำอย่างรอบคอบ จะทำอะไรต้องนึกถึงเหตุและผลรวมถึงปัจจัยว่าทำเพื่ออะไร ทำแล้วมีผลกระทบกับใครบ้าง จะทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีหลักการ และหลักปรัชญาต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง คือ ต้องรู้จักความเสี่ยง และหาวิธีรับมือกับความเสี่ยงนั้นให้ได้ โดยการเตรียมพร้อม รู้วิธีการตั้งรับ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ตลอดจนการใช้ความรู้ให้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ขาดไปไม่ได้เลย คือ 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ทั้งนี้ เงื่อนไขด้านความรู้ ต้องเกิดจากสติปัญญาก่อนจะทำอะไร เราจะต้องศึกษาและมีความรู้ในสิ่งนั้นก่อน จึงจะลงมือปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จได้ ส่วนเงื่อนไขด้านคุณธรรม จะเกิดขึ้นจากจิตสำนึกของตนเอง มีความซื่อสัตย์ สุจริต คิดดี ทำดี ดำเนินชีวิตด้วยสติปัญญาของตนเอง เป็นหลักการที่ยึดถือคำว่า ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก และจะนำไปสู่สังคมไทยที่มีความเป็นคุณภาพที่ดีทั้งในด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ โดยการที่นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการของการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นนั้น (ศศิภรณ์ จุลจงกล, 2560)

ปัจจุบันเครือข่ายภาครัฐและชุมชนจะมีความสัมพันธ์กันในเรื่องของการบริหารจัดการในด้านการวางแผนการพัฒนา คอยให้การสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ให้กับชุมชน รวมถึงให้ประชาชนได้รู้จักการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน รู้จักการพึ่งพาตนเอง เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้ และค้นหาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน สร้างรากฐานให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สร้างรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ และเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมวางแผนในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ด้วยเหตุนี้เครือข่ายภาครัฐและชุมชนได้นำโครงการตามแนวพระราชดำริตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ใน

การพัฒนาศักยภาพของประชาชน เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นชุมชนท้องถิ่นขนาดเล็ก ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่จะประกอบในอาชีพด้านการเกษตร ค้าขาย ประมง รับจ้างทั่วไป เป็นต้น แต่ประชาชนก็ยังได้รับผลกระทบกับปัญหากับศัตรูรายได้ปานกลาง รวมไปถึงปัญหาอื่น ๆ ประกอบกับการเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัล ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบที่ไม่เคยมีมาก่อน ทั้งนี้ จึงได้นำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้พัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยการเรียนรู้แนวคิดบนพื้นฐานของความพอเพียง การประมาณตนซึ่งในยุคของการหนีปัญหาทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ โดยมีโครงการธนาคารโค-กระบือขึ้นมา ซึ่งได้มีการก่อตั้งโครงการขึ้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม ปีพุทธศักราช 2551 โดยมีการสนับสนุนมาจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งในพื้นที่ตำบลลิเล็ด ก็เหมาะสมแก่การจัดทำและดำเนินโครงการธนาคารโค-กระบือ เพราะมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเลี้ยงโค-กระบือ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกลักษณะการใช้วิธีการจับฉลากเพื่อความยุติธรรม และต้องมีหลักคุณธรรม มีจิตใจที่บริสุทธิ์ และมีจิตใจรักสัตว์ จึงจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการธนาคารโค-กระบือได้ โครงการธนาคารโค-กระบือ ได้เกิดขึ้นมานานหลายปี ซึ่งเป็นโครงการระดับชาติที่แพร่หลายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งในช่วงแรกมีการก่อตั้งกลุ่มขึ้นมาตามโครงการมากมาย แต่ในปัจจุบันหลายกลุ่มก็ได้แยกย้ายกันออกไปเหลือกลุ่มเพียงไม่กี่กลุ่มที่ยังคงอยู่ และโครงการธนาคารโค-กระบือในตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นโครงการที่กลุ่มได้ทำการส่งเข้าประกวด 3 ปี ได้แก่ ปี 2552 ปี 2553 และปี 2554 ซึ่งได้รับรางวัลพระราชทานทั้งหมด 3 ปี ที่ได้กล่าวมา และโครงการนี้ก็ยังสามารถขับเคลื่อนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นที่น่าสนใจในเชิงความอยู่รอดของกลุ่ม และการบริหารจัดการปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้กลุ่มอยู่รอดได้จนถึงปัจจุบัน (สำนักงานปศุสัตว์, 2565) ซึ่งเป็นการพัฒนาชนบทตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ตอบโจทย์ รวมไปถึงผู้นำของชุมชนที่ต้องคอยส่งเสริมให้การสนับสนุนประชาชนในชุมชนให้มีความรัก ความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนของตนเองได้อยู่ร่วมกัน และมีการดำเนินงานชีวิตตามสภาพแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของรัฐบาล ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการไปสู่เป้าหมาย อย่างไรก็ตามยังขาดการมีส่วนร่วม และการบูรณาการ การทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน รวมถึงการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งแนวทางนี้จะเริ่มต้นแบบในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชนบทเพื่อขยายไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีการดำเนินวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ได้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการแจกแบบสอบถามเพื่อศึกษาแนวคิดของประชาชน และศึกษาปัญหา อุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม เพื่อนำไปเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการกำหนดจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการธนาคารโค-กระบือ หน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโค-กระบือ จำนวนประชาชนทั้งสิ้น 150 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เลี้ยงโค-กระบือในเขตพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 108 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโค-กระบือในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้การเปรียบเทียบตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการธนาคารโค-กระบือ หน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการธนาคารโค-กระบือ หน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชน จำนวน 15 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งตามรูปแบบการวิจัยเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ประเด็นสนทนาซึ่งเป็นแนวคิดของประชาชน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 108 ฉบับ โดยหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการธนาคารโค-กระบือ หน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชน โดยการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ กำหนดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นนำข้อมูลดิบที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์ โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ข้อมูลแนวคิดของประชาชนในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม รวมถึงปัญหาและอุปสรรคเชิงสำรวจ

เพื่อหาประเด็นปัญหาและอุปสรรคของโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการธนาคารโค-กระบือ รวมถึงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์เชิงลึกอีกครั้งจากเครือข่ายภาครัฐและชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด และนำเสนอผลในลักษณะการบรรยายความด้วยการใช้วิธีการสรุปความหรือสังเคราะห์ข้อความที่เป็นข้อมูลเพื่อตอบประเด็นปัญหาการวิจัย สรุปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. แนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร พบว่า แนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน ประกอบด้วย 1) ด้านความพอประมาณ ได้แนวคิดว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการพึ่งพาตนเอง และมีความเข้าใจถึงการออมทรัพย์ รู้จักความพอดีในการหมุนเวียนเงินกู้จากโครงการธนาคารโค-กระบือได้ดียิ่งขึ้น 2) ด้านความมีเหตุผล ได้แนวคิดว่าการธนาคารโค-กระบือเป็นการสร้างนิสัย การออมทรัพย์ ซึ่งทำให้เกษตรกรมีความคิดรอบคอบในการตัดสินใจก่อนลงมือปฏิบัติงาน และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีหลักการมากขึ้น 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ได้แนวคิดว่าการที่หน่วยงานภาครัฐมีการเตรียมพร้อมและรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และรู้จักวิธีการตั้งรับต่อความเสี่ยงที่อาจจะส่งผลเสียในการเลี้ยงโค-กระบือ 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ ได้แนวคิดว่าการมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสรรหาเงินของโครงการธนาคารโค-กระบือได้เป็นอย่างดี และมีเทคนิคการเลี้ยงโค-กระบือได้อย่างมีประสิทธิภาพที่นำไปสู่การลงมือปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จได้ และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ได้แนวคิดว่าการยึดหลักความซื่อสัตย์ สุจริต ตามนโยบายของภาครัฐในการเลี้ยงโค-กระบือ นอกจากนี้ โครงการธนาคารโค-กระบือสอนให้รู้จักความขยัน มีวินัย ประหยัด และอดออมอีกด้วย โดยค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้ (1) ด้านความมีเหตุผล (2) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวมทั้ง 2 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ด้านความพอประมาณ (4) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (5) ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวมทั้ง 3 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังตารางต่อไปนี้

แนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคาร โค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	4.34	0.34	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	4.55	0.26	มากที่สุด
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	4.23	0.43	มาก
4. ด้านเงื่อนไขความรู้	4.37	0.34	มาก
5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	4.66	0.32	มากที่สุด
ภาพรวม	4.43	0.23	มาก

ตารางที่ 1 แนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐาน
ของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน

2. ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน ประกอบด้วย 1) ด้านความพอประมาณ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคือ เกษตรกรบางคนยังขาดเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของการบริหารกองทุนออมทรัพย์ เช่น การชำระหนี้รายเดือนได้อย่างถึถ้วน ยังไม่รู้จักความพอประมาณที่ดีพอ ขาดการคิดวิเคราะห์ถึงความจำเป็น 2) ด้านความมีเหตุผล ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคือ เกษตรกรบางคนยังขาดการคิดไตร่ตรองอย่างถึถ้วนในเรื่องของหลักการรวมกลุ่มที่ดี ขาดการใช้เหตุผลของการทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่ม 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคือ เกษตรกรขาดการคำนึงถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการดูแลรักษาโค-กระบือด้วยตนเอง เช่น การผสมเทียม การฉีดวัคซีน และการทำคลอดให้โค-กระบือ 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคือ เกษตรกรบางคนขาดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องการออมทรัพย์ของโครงการ การเลี้ยงโค-กระบือที่ดี รวมถึงขาดความรอบคอบในการกู้เงินจากโครงการไปใช้ที่เกินความจำเป็น และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นคือ เกษตรกรบางคนขาดการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในกลุ่ม ขาดความสามัคคีต่อกัน และยังไม่มี ความซื่อสัตย์ สุจริตเท่าที่ควร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้ (1) ด้านความพอประมาณ (2) ด้านความมีเหตุผล (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (4) ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวมทั้ง 4 ข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคาร โค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดย เครือข่ายภาครัฐและชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	4.16	0.40	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	4.27	0.46	มาก
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	4.28	0.37	มาก
4. ด้านเงื่อนไขความรู้	4.34	0.39	มาก
5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม	4.52	0.45	มากที่สุด
ภาพรวม	4.29	0.31	มาก

ตารางที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐาน
ของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน

3. แนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนประกอบด้วย 1) ด้านความพอประมาณ แนวทางการพัฒนาควรสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตนในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนร่วมมือกันสร้างประโยชน์สุขซึ่งกันละกัน โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่กัน ตระหนักถึงการใช้ชีวิตที่มีความพอดี ให้รู้จักระดับของความพอเพียง อันจะนำไปสู่หนทางแห่งความสุขได้ในอนาคต 2) ด้านความมีเหตุผล แนวทางการพัฒนาควรให้ความสำคัญกับกฎ ระเบียบของโครงการอย่างเคร่งครัด รวมถึงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องมีความตระหนักถึงแนวทางปฏิบัติตามกระบวนการอย่างแท้จริง เพื่อเป็นการสร้างอุปนิสัยของตนเองให้มีเหมาะสม และสามารถปฏิบัติงานหรืออยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว แนวทางการพัฒนาเกษตรกรจะต้องมีการคิดทบทวนให้รอบคอบว่าควรป้องกันการเกิดปัญหาอย่างไร ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกษตรกรสามารถปรึกษาหารือกับบุคคลอื่นที่มีความรู้ และมีประสบการณ์ได้ 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ แนวทางการพัฒนาควรให้เกษตรกรคำนึงถึงความสำคัญและให้ความสนใจกับรายละเอียดในการประชุมของโครงการให้มากขึ้น เพื่อจะได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกระบวนการได้ดียิ่งขึ้น และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรมแนวทางในการพัฒนาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง รับฟังและพร้อมที่จะช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรเพื่อประโยชน์สุขของเกษตรกรทุกคน สรุปได้ว่า การดำเนินโครงการธนาคารโคกระบือตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้นำมาใช้ตามแนวคิดในด้านการดำเนินงานและการดำเนินชีวิตของเกษตรกรให้มีชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้นบุคคลที่มีความรู้ทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องมีหลักคุณธรรม หลักความเสมอภาค และมีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อหน้าที่ของตนเอง รวมถึงจะต้องให้คำแนะนำ กระจายข่าวสาร และข้อมูลต่าง ๆ ให้แก่

เกษตรกรที่มีส่วนร่วมในโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ทุก ๆ คน และสามารถดำเนินโครงการให้เกิดความยั่งยืนและมั่นคงได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลประกอบด้วย

1. แนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า แนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการโต้แย้งหรือออกความเห็นและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันของเกษตรกรบางคนที่เกี่ยวข้องโครงการธนาคารโค-กระบือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวี กลิ่นอุบล (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโพน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเข้าไปมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนไม่ต่างกัน ชุมชนรวมกลุ่มจัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนจนกลายเป็นเครือข่ายขนาดย่อย รวมถึงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และสร้างแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวคิดของปรเมธี วิมลศิริ (2559) ซึ่งได้อธิบายถึงหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นกรอบความคิดหลักของปรัชญาที่ชี้แนะทางการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนให้ไปในทางที่เหมาะสม และมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตของประชาชนในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน เป็นการนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองเห็นภาพรวม มองให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ ซึ่งจะมีการเคลื่อนไหวและสามารถเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ที่จะนำพาให้ปลอดภัยจากภัยต่าง ๆ และสามารถฝ่าฟันวิกฤตไปได้เพื่อความยั่งยืนและความมั่นคงของการพัฒนา การบริหารหลักเศรษฐกิจพอเพียงนี้ สามารถนำมาปรับใช้ให้เข้ากับการปฏิบัติตน ปฏิบัติหน้าที่ได้ในหน่วยงานทุกระดับ โดยเราจะเน้นการปฏิบัติตนให้อยู่บนทางสายกลาง และการพัฒนาตนตามลำดับขั้นตอน

2. ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ และยังขาดการเข้าถึงหัวใจหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระหมื่น ธีรจิตโต (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนตาม

แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหนองเอาะ อำเภอดรuckerการพิชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือประชาชนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจต่อแนวทางการดำเนินงาน และไม่มีผู้เชี่ยวชาญในการชี้แนะแนวทางการพัฒนา ส่วนความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมถึงยังมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในชุมชน แยกนำชุมชนแต่ละคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มักจะมีความคิดเห็นที่ต่างกันอย่างออกไป การเสนอแนวทางควรเน้นการพัฒนาประชาชนในเขตพื้นที่ให้มากขึ้นจากเดิม เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจของแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันในการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะคำนึงถึงบริบทพื้นที่ของชุมชนในการจัดระบบทุก ๆ ด้านในการพัฒนาชุมชนทุกระดับต่อไป เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และรับรู้ถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันของประชาชนในชุมชนต่อการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักคุณธรรม นำความรู้ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะทำให้ชุมชนกลายเป็นชุมชนที่อยู่ เย็น เป็นสุข และสมบูรณ์แบบทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวคิดของเสนอท์ จามริก (2543) ซึ่งกล่าวว่าหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เป็นขั้นตอนไม่ใช้การถอยหลังเข้าสู่ระบบดั้งเดิมที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน เป็นการใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายธรรมดา มักจะด้อยการศึกษา แต่เป็นการสร้างหลักสำคัญที่เป็นพื้นฐานรองรับที่มีการแข่งขันกันในระดับประเทศชาติ แต่ถ้าชุมชนได้มีความเจริญก้าวหน้ามาถึงการสร้างจุดยืนที่มีการใช้องค์ความรู้และการรวมตัวกัน จะใช้ความรู้ ความสามารถในการพึ่งพาตนเองให้มีความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรและสังคมในรัฐบาลอื่น ๆ ได้อย่างเสมอภาค กระบวนการหรือกรรมวิธีทางสังคมรัฐบาลตั้งแต่ขั้นตอนการฟื้นฟู จนไปถึงการขยายเครือข่ายภาคชุมชนให้เกษตรกรได้มีการปลูกพืช หรือเลี้ยงสัตว์ รวมถึงการทำประมงและการทำป่าไม้ ทั้งหมดที่ได้กล่าวมานั้นเรียกว่าอาชีพเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพชีวิต และขีดความสามารถของประชาชนในชุมชนสำหรับการผลิตและนำไปบริโภคในการใช้ชีวิตแบบพอเพียง

3. แนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย 3 หัวข้อ 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน จะต้องผสมผสานเข้าด้วยกันรวมถึงการปฏิบัติงานร่วมกัน หน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชนต้องมีความรู้ในการเผยแพร่แนวความคิดเกี่ยวกับหลักการและความสำคัญของโครงการธนาคารโค-กระบือให้เกษตรกรรู้จักการประมาณตน เข้าใจถึงการแก้ปัญหาโดยใช้หลักเหตุและผลก่อนจะลงมือปฏิบัติ ตั้งรับมือกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ถูกวิธี นำความรู้มาพัฒนาโครงการให้เกิดผลลัพธ์ต่อการกิจโดยหน่วยงานของภาครัฐนั้นมีหน้าที่กำกับดูแลภารกิจให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ที่สำคัญต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต รวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกที่ดี ใช้สติปัญญา มีความอดทน มีความกล้าหาญ มีความเพียรพยายาม และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง เพื่อจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของ

เศรษฐกิจพอเพียงโดยเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพลินพิศ สืบพานิช (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพุทธสันติวิธีกับโครงการพัฒนาธนาคารโค-กระบือที่สร้างสันติสุขแก่บุคคลและชุมชน พบว่า โครงการธนาคารโค-กระบือมีจุดเริ่มต้นมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ใช้แนวทางพุทธสันติวิธีในการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือ โดยการนำหลักธรรมหัวใจเศรษฐกิจ และอิทธิบาทสี่มาปรับใช้ในขั้นตอนการรับมอบและการอบรมสมาชิกโครงการธนาคารโค-กระบือ ทำให้คนในชุมชนมีความรับผิดชอบ มีวินัยอดสาเห มีศิริโอตบปะ อดทนต่อการรอคอย มีความขยัน รู้จักการดำรงตน มีความพอเพียง เกษตรกรมีแนวโน้มรายได้มากขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการเพราะมีอาชีพเสริมด้านปศุสัตว์ เมื่อคนในชุมชนมีรายได้สูงขึ้น ความเหลื่อมล้ำน้อยลง ความขัดแย้งภายในลดลง ทำให้เกิดความสมานฉันท์และอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสันติสุข ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวคิดของวรเดช จันทรศร และคณะ (2551) ได้ให้หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเป็นหลักปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกส่วนตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนไปถึงระดับรัฐบาล ทั้งในการบริหารการพัฒนาประเทศชาติ และการส่งเสริมความก้าวหน้าที่ยั่งยืนเพื่อปรับเปลี่ยนและดำเนินวิถีชีวิตไปบนทางสายกลาง ใช้ชีวิตบนความไม่ประมาทซึ่งจะมุ่งเน้นถึงความก้าวหน้าด้านบริหารเศรษฐกิจ เพื่อที่จะให้มีความก้าวหน้าไปสู่โลกในยุคโลกาภิวัตน์ และไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของโลกโลกาภิวัตน์ เป้าหมายในการพัฒนาตามแนวทางความคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นความก้าวหน้าที่ยั่งยืนไปสู่ความมั่นคง ความยั่งยืน และความสมดุลกัน พร้อมไปกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการดำรงชีวิตความเป็นอยู่สภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ วิทยาการ เทคโนโลยี และด้านความรู้ต่าง ๆ คำว่า ความพอเพียงนี้จะประกอบไปด้วย 3 สิ่งด้วยกันที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ก็คือ ความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาเรื่องโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งแนวคิดของประชาชน รวมไปถึงปัญหา และอุปสรรค โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม จากผลการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะหน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชน ควรมีการวางแผน ร่วมมือกันดำเนินงานโดยมุ่งเน้นในการส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจ รวมถึงตระหนักถึงการปฏิบัติงานร่วมกัน สร้างความเสมอความเท่าเทียม นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ปัญหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขที่นำไปสู่การพัฒนาโครงการ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการให้เกิดการยกระดับต่อไป ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชนควรมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมแนวคิดของประชาชนผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้นำที่ดี รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต บริหารจัดการงานด้วยความเป็นธรรม

1.2 หน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชนควรมีนโยบายการแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านโครงการธนาคารโค-กระบือตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อการปฏิบัติงานหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือให้กลายเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายในกลุ่ม รวมไปถึงบุคคลภายนอกกลุ่มอีกด้วย

1.3 หน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชนควรมีนโยบายในการเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ สร้างความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความเสมอภาคความเท่าเทียมกัน มีหลักคุณธรรม จริยธรรม และควรสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ เพื่อให้เกิดการมีสัมพันธไมตรีต่อกันมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 ควรมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐกับประชาชนในการรับรู้ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง และสามารถติดต่อประสานงานได้รวดเร็ว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานร่วมกัน

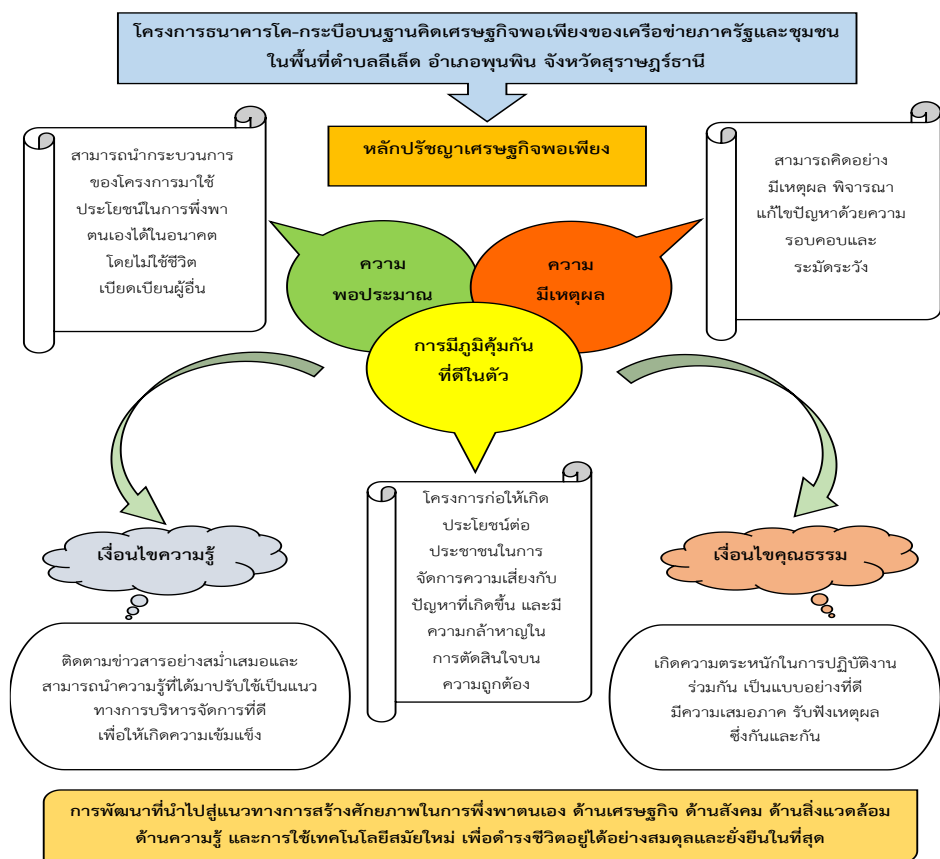
2.2 ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา และสามารถพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน โดยการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม มีความเสมอภาค เพื่อนำไปสู่ประโยชน์สุขได้ในที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเรื่อง โครงการธนาคารโค-กระบือบนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงของเครือข่ายภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถึงแม้ว่าโครงการธนาคารโค-กระบือในพื้นที่ตำบลลิเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีการส่งเข้าประกวด ซึ่งได้รับรางวัลพระราชทานทั้งหมด 3 ปี ติดต่อกัน และได้รับการสนับสนุนจากทางหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างดี เช่น เรื่องงบประมาณ การดูแลเอาใจใส่ รวมถึงการลงพื้นที่สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและแกนนำชุมชน อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคให้พบเห็น อาทิเช่น เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบางคนขาดการมีส่วนร่วม ขาดศักยภาพในการดำเนินงานหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ที่สำคัญเกษตรกรบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงได้

ข้อค้นพบองค์ความรู้ใหม่ของงานวิจัยนี้ จากแต่ละด้านที่ได้กล่าวมา ประกอบด้วย ด้านความพอประมาณ สามารถนำกระบวนการของโครงการมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ด้านความมีเหตุผล ก่อนจะตัดสินใจทำอะไร จำเป็นต้องคิดอย่างรอบคอบและมีเหตุผลอยู่เสมอ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง และตั้งรับกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ทันถ่วงที ด้านเงื่อนไขความรู้ มีความรู้ในการบริหารงานที่ดี พร้อมทั้งช่วยเหลือและให้คำแนะนำผู้อื่นในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น และด้านเงื่อนไขคุณธรรม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี มีความตระหนักถึงการปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิต การพึ่งพาตนเอง พร้อมทั้งตั้งรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความรู้ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มศักยภาพความสามารถให้กับตนเองได้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสมดุลและยั่งยืนในที่สุด ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ปรเมธี วิมลศิริ. (2559). หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การวางแผนพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 14(3), 65-80.
- พระหมื่น ธีรจิตโต (สีทน). (2561). การพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบบ้านหนองเออะ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี. (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพลินพิศ สืบพานิช. (2566). พุทธสันติวิธีกับโครงการพัฒนาธนาคารโค-กระบือที่สร้างสันติสุขแก่บุคคลและชุมชน. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 6(4), 261-273.
- วรเดช จันทรศร, อรรถ สมร่าง, ธันวา จิตต์สงวน และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. (2551). การศึกษาวิจัยเพื่อขยายผลสู่สาธารณะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดิน ป่า และการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สถาบันที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ศศิภรณ์ จุลจงกล. (2560). เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อ 19 กันยายน 2565. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/allaboutsufficienteconomy/home/khwam-sakhay-khunkha-laea-pravoch-n-khxng-prachya-sersthkic-phx-pheiyng>
- สรรพศิลปศาสตราจารย์สาขาส่งเสริมการเกษตร. (2539). โครงการธนาคารโค-กระบือ. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://web.ku.ac.th/king72/2539/kaset7.htm>
- สำนักงานปศุสัตว์. (2565). รายงานโครงการธนาคารโคกระบือ. สุราษฎร์ธานี: สำนักงานปศุสัตว์.
- สุธาวิ กลิ่นอุบล. (2562). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสนห์ จามริก. (2543). เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2565. เข้าถึงได้จาก <http://library.nhrc.or.th/ulib/document/Fulltext/F00659.pdf>
- Krejcie, R.V, & Morgan, D.W. (1970). Determination sample size for research activities. Education and Psychology Measurement, 30(3), 607-610.

การจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้
ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาส
ภายใต้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
Knowledge Management and Lessons to Support Academics for the
Learning Management Agency to Developing Skills of Informal
Workers and Vulnerable Group under Equitable Education Fund

พงศกร กาวิชัย¹, สมคิด แก้วทิพย์², สิตธิชัย ธรรมชั้น³ และ กาญจนพร สายวงศ์⁴
Pongsakorn Kawichai¹, Somkit Keawtip², Sittichai Thummakun³ and
Kanjnaporn Saiwongfan⁴

Received: 29 February 2024; Revised: 22 March 2024; Accepted: 23 March 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ และ 2) ทราบข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยได้แก่ 1) ตัวแทนคณะทำงานหน่วยจัดการเรียนรู้ จำนวน 120 คน 2) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 120 คน 3) คณะทำงานปฏิบัติการในพื้นที่ (พี่เลี้ยงภาค/ที่ปรึกษา) จำนวน 50 คน 4) ผู้บริหารกำกับทิศทางโครงการ กสศ. จำนวน 5 คน 5) องค์กรภาคีเครือข่าย จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 300 คน เน้นการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงใช้เครื่องมือการวิจัย การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การอภิปรายกลุ่มย่อย การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วม/สรุบบทเรียน และการสัมภาษณ์เชิงลึก ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเชิงพรรณนา โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงข้อมูลใช้วิธีตรวจสอบแบบสามเส้า

ผลการศึกษาพบว่า การจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาส ประกอบด้วย 1. การพัฒนาอาชีพบนฐานชุมชน 2. กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน 3. กลไกการจัดการโดยชุมชน 4. การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาส 5. การบูรณาการกับหน่วยงานทั้งในและนอกชุมชน และ 6. กระบวนการหนุนเสริมเชิงวิชาการร่วมกับพี่เลี้ยง ส่วนข้อจำกัดและอุปสรรค

^{1 3 4} นักวิชาการอิสระ; Independent Scholar

² วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่; School of Administrative Studies, Maejo University, Chiangmai

Corresponding author, E-mail: foon27@hotmail.com

ต่อการหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบ และด้วยโอกาส พบว่า 1. การทำงานและกิจกรรมพัฒนาอาชีพภายใต้สถานการณ์โควิด-19 2. ขาดการวิเคราะห์ทุนชุมชน หรือความพร้อมคณะทำงานไม่สอดคล้องกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน 3. ความไม่ชัดเจนต่อการกำหนดเป้าหมายและกระบวนการทั้งระบบอาชีพ 4. ขาดความเข้าใจบริบทชุมชนและการกระจายตัวของกลุ่มเป้าหมายในชุมชนสูง และ 5. ขาดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวและสร้างการเรียนรู้ใหม่ที่ง่ายต่อการพัฒนาอาชีพ

คำสำคัญ: การจัดการความรู้; การหนุนเสริมทางวิชาการ; การพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานผู้ด้อยโอกาส

Abstract

This research aims to 1) manage knowledge and lessons to support academics for learning units and 2) know the limitations and obstacles to academic support for learning units. This research is qualitative research. The key informants in the research were: 1) representatives of the learning management unit working group, 120 people, 2) target groups participating in the project, 120 people, 3) working groups operating in the area. (Regional mentors/consultants) totaling 50 people 4) Executives directing the EFE project, numbering 5 people 5) Network partner organizations, numbering 5 people, totaling 300 people, emphasizing the selection of specific informants to use research tools. Participatory observation Small Group Discussion Organizing a forum to exchange knowledge/summary of lessons learned and in-depth interviews As for data analysis in the research, content analysis and descriptive methods were used. The accuracy of the data was checked using triangulation.

The results of the study found that knowledge management and academic reinforcement lessons for learning units to develop skills in informal and underprivileged labor groups include: 1. Community-based career development 2. Collaborative learning processes 3. Community-based management mechanisms 4. Creating jobs, creating careers, creating opportunities for the underprivileged. 5. Integration with agencies both inside and outside the community and 6. Academic support process with mentors. As for limitations and obstacles to academic support for learning management units to develop the skills of informal and underprivileged labor groups, it was found that 1. Work and career development activities under the Covid-19 situation 2. Lack of analysis. Community grants or the readiness of the working group is not consistent with using the community as a base; 3. Unclear in setting goals and processes for the entire career system; 4. Lack of understanding of

the community context and the high distribution of target groups in the community; and 5. Lack of learning processes. Learn to adapt and create new learning that is easy to develop the careers of the target group.

Keywords: Knowledge Management; Academic Reinforcement; Developing Skills of Informal Workers and Vulnerable Group

บทนำ

จากปัญหาความเหลื่อมล้ำทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นหลังจากเกิดสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดจากการแพร่ระบาด COVID-19 ควรพิจารณา 2 บริบทสำคัญ ได้แก่ 1. เศรษฐกิจมีอัตราการขยายตัวอัตราต่ำต่อเนื่องมา 5 ปี เป็นการบั่นทอนความเข้มแข็งของธุรกิจจำนวนหนึ่งมาอย่างต่อเนื่อง และ 2. เศรษฐกิจกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากยุค 3.0 ไปสู่ 4.0 (Disruption) ผลกระทบจาก COVID-19 ที่มีต่อเศรษฐกิจไทยต้องคำนึงถึงทั้ง 2 บริบท จึงกล่าวได้ว่า ประเทศกำลังเผชิญกับ COVID-Disruption (สมชัย จิตสุชน และคณะ, 2564) เชื่อมโยงกับกลุ่มเป้าหมายของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) พบว่า กลุ่มประชากรวัยแรงงานรุ่นใหม่ กลุ่มประชากรผู้หญิง และกลุ่มแรงงานนอกระบบ คือ กลุ่มที่จะได้รับผลกระทบจากการถูกเลิกจ้างมากที่สุด จากภาคท่องเที่ยว บริการ การผลิต และจะย้ายกลับไปชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ กสศ. ควรให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน

จากสถานการณ์ข้างต้นในปี 2563 กสศ. จึงจัดให้มีโครงการพัฒนาระบบทดลองการพัฒนาทักษะแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส เป้าหมายเพื่อยกระดับฝีมือแรงงานกลุ่มเป้าหมาย ให้มีทักษะสูงขึ้นและมีรายได้มากขึ้น เพื่อให้แรงงานเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญมีส่วนช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจในพื้นที่และเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศมีการเติบโตอย่างยั่งยืนได้ รวมถึงพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะกลุ่มประชากรวัยแรงงานด้อยฝีมือและด้อยโอกาสอย่างเป็นระบบนำเสนอต่อภาครัฐ ภาคท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการพัฒนานโยบายและแผนปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส จึงจัดให้มีกระบวนการเปิดรับข้อเสนอโครงการจากหน่วยจัดการเรียนรู้ ได้แก่ องค์กรชุมชน/วิสาหกิจชุมชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน มูลนิธิ/สมาคม และองค์กรปกครองท้องถิ่น (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2562) มีโครงการที่เสนอเข้ามาจำนวน 129 โครงการ จากหน่วยจัดการเรียนรู้ 126 แห่ง การสนับสนุนโครงการพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ครอบคลุมทั้ง 4 ภูมิภาค จำนวนทั้งหมด 51 จังหวัด ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน 9,056 คน ได้แก่ กลุ่มแรงงานนอกระบบ จำนวน 4,643 คน (ประกอบด้วย ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 361 คน เกษตรกรรม จำนวน 2,929 คน ภาคบริการ จำนวน 101 คน อุตสาหกรรมครัวเรือน จำนวน 42 คน และรับจ้าง จำนวน 1210 คน) กลุ่มผู้ว่างงาน จำนวน 1,535 คน กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 1,164 คน กลุ่มผู้พิการ จำนวน 360 คน และอื่น ๆ (เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ เยาวชนหมู่บ้าน กลุ่มเด็กเยาวชนนอก

ระบบการศึกษา วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ชุมชน ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19) จำนวน 1,354 คน (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

การวิจัยและพัฒนาเป็นการหนุนเสริมทางวิชาการ ติดตามและถอดบทเรียนการพัฒนาทักษะอาชีพและนวัตกรรมสำหรับผู้ที่ยขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นโครงการต่อเนื่องที่ได้รับงบประมาณจากทาง กสศ. ตามแผนงบประมาณปี 2563 โดยโครงการฯ มุ่งส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือกลุ่มประชากรวัยแรงงานซึ่งเป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัด พึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตและพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาการประกอบอาชีพโดยใช้ชุมชน ท้องถิ่น หรือพื้นที่การเรียนรู้เฉพาะ (วัด โบสถ์ ทัศนสถาน หรือชุมชนออนไลน์ เป็นต้น) เป็นฐานของชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ค้นหาวัดกรรมชุมชน ถอดความรู้จากการปฏิบัติ และจัดทำเป็นคู่มือหรือแนวทางของการขยายผลไปสู่พื้นที่อื่น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์ของรัฐบาลด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม การเสริมสร้างศักยภาพคนในการขับเคลื่อนประเทศและการสร้างความสามารถในการแข่งขันตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) ดังนั้น โครงการวิจัยเพื่อหนุนเสริมทางวิชาการ ติดตามและสังเคราะห์บทเรียนพัฒนาทักษะอาชีพและนวัตกรรมสำหรับผู้ที่ยขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสที่ใช้ชุมชนเป็นฐานนั้น ในการสนับสนุนการพัฒนาหน่วยจัดการเรียนรู้ให้มีความทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สามารถออกแบบสร้างการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม พัฒนากลไกเครือข่ายการหนุนเสริมระดับภูมิภาค การจัดการความรู้และถอดบทเรียนการหนุนเสริมทางวิชาการ และพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาทักษะอาชีพแก่กลุ่มประชากรวัยแรงงานที่ยขาดแคลนทุนทรัพย์ และด้อยโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาสภายใต้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
2. เพื่อทราบข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาสภายใต้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีการเก็บข้อมูลในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่เป็นการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติร่วมและการถอดบทเรียนจากเวทีการประชุมหรือพื้นที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตพื้นที่ ได้แก่ หน่วยจัดการเรียนรู้ที่รับทุนโครงการภายใต้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา จำนวน 120 โครงการ โดยกระจายครอบคลุมทั้ง 4 ภูมิภาค (1. ภาคเหนือ จำนวน 39 โครงการ 2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 35 โครงการ 3. ภาคใต้ จำนวน 23 โครงการ และ 4. ภาคกลาง ตะวันตก และตะวันออก จำนวน 23 โครงการ)

1.2 ขอบเขตเนื้อหา ได้แก่ 1) การจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้โครงการภายใต้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และ 2) ข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้โครงการภายใต้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

1.3 ขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ตัวแทนผู้รับผิดชอบโครงการหรือคณะทำงานหน่วยจัดการเรียนรู้ (โครงการละ 1 คน) จำนวน 120 คน 2) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ (โครงการละ 1 คน) จำนวน 120 คน 3) คณะทำงานหนุนเสริมวิชาการภูมิภาค (พี่เลี้ยงภาค/ที่ปรึกษา) จำนวน 50 คน 4) ผู้บริหารกำกับทิศทางโครงการฯ กสศ. จำนวน 5 คน 5) องค์กรภาคีเครือข่าย จำนวน 5 คน

1.4 ขอบเขตระยะเวลา ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลา 1 ปี (ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2563 ถึง เดือนกันยายน 2564)

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ยึดหลักการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ที่เชื่อมโยงกับการดำเนินของหน่วยจัดการเรียนรู้และกระบวนการถอนบทเรียนการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะอาชีพของแรงงานนอกระบบ โดยการดำเนินงานสามารถแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวางแผนการทำงานและการศึกษาวิจัยร่วม 2. การออกแบบและสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม 3. การพัฒนากลไกเครือข่ายการหนุนเสริมทางวิชาการระดับภาค 4. การติดตามหนุนเสริมหน่วยจัดการเรียนรู้ในระดับพื้นที่ 5. การจัดการความรู้และถอนบทเรียนการหนุนเสริมทางวิชาการ 6. การวิเคราะห์ข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้

3. ประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) ตัวแทนคณะทำงานหน่วยจัดการเรียนรู้ จำนวน 120 คน 2) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 120 คน 3) คณะทำงานปฏิบัติการในพื้นที่ (พี่เลี้ยงภาค/ที่ปรึกษา) จำนวน 50 คน 4) ผู้บริหารกำกับทิศทางโครงการฯ กสศ. จำนวน 5 คน 5) องค์กรภาคีเครือข่าย จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 300 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา สร้างเครื่องมือโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางกำหนดเครื่องมือ ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การจัดอภิปรายกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์เชิงลึก การสรุปบทเรียน และการถอนบทเรียนกรณีศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลตามที่เป็นจริงและมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการหนุนเสริมทางวิชาการ และนำเครื่องมือที่ได้ปรึกษา

ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบถามถูกต้องทางด้านเนื้อหา และนำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองใช้เพื่อปรับแก้ข้อคำถามให้เหมาะสมและง่ายต่อการสร้างความเข้าใจแก่ผู้ให้ข้อมูล

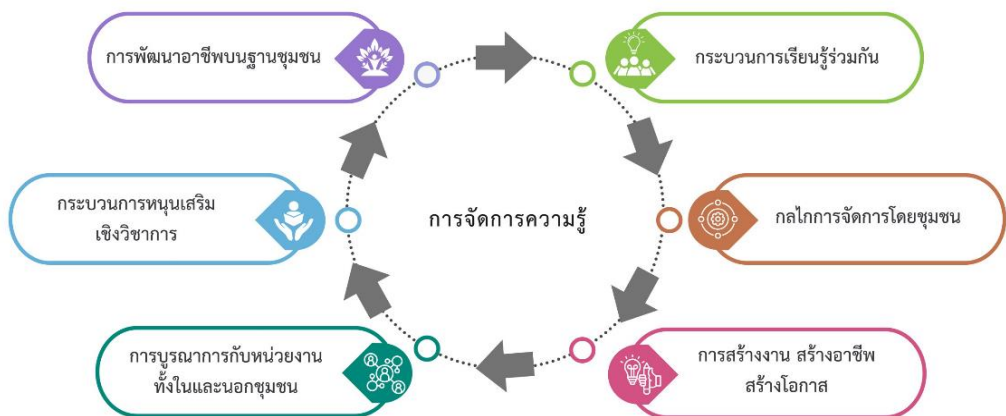
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพปฐมนุญ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจในภาคสนาม ทั้งการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกตความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาศักยภาพหน่วยจัดการเรียนรู้ โดยคณะผู้วิจัยสำรวจข้อมูลจากกลุ่มและพื้นที่กรณีศึกษาที่มีการพิจารณาแบบเฉพาะเจาะจงต่อหน่วยจัดการเรียนรู้ และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง หรือองค์ความรู้ บทเรียนสำคัญที่คณะผู้วิจัยพยายามทบทวนและการตั้งประเด็นคำถามอย่างรอบคอบและชัดเจน ซึ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมนุญของงานวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ช่วงที่ 2 การประชุมกลุ่มย่อยตัวแทนหน่วยจัดการเรียนรู้และกลุ่มเป้าหมาย ช่วงที่ 3 การติดตามและการสังเกตการณ์โครงการ/กิจกรรม และช่วงที่ 4 สรุปผลและการประมวลผลการศึกษาวิจัย

6. การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจำเป็นต้องใช้วิธีการที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะที่มีความผันแปรตามลักษณะกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพข้อมูลเน้นหลักของการตรวจสอบแบบสามเส้า ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และทำการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ มาวิเคราะห์และพรรณนาตามเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นสำหรับคัดเลือกเอกสาร การสัมภาษณ์และหัวข้อที่ทำการวิเคราะห์ วางเค้าโครงของข้อมูลการทำรายชื่อหรือข้อความที่ถูกนำมาวิเคราะห์และแบ่งไว้เป็นประเภทตามวัตถุประสงค์ ซึ่งต้องคำนึงถึงบริบทหรือสภาพแวดล้อมของพื้นที่วิจัยประกอบของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เพื่อเกิดความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ (สุภางค์ จันทวานิช, 2556)

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาส โดยสามารถแบ่งประเด็นข้อค้นพบการศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 การจัดการความรู้การหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาส โดยการดำเนินงานของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้จากฐานทรัพยากรชุมชน และการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชนที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ทักษะคติ ทักษะอาชีพ และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตบนฐานการพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งมีเงื่อนไขปัจจัยสำคัญของการจัดการความรู้ของการหนุนเสริมต่อหน่วยจัดการเรียนรู้ ได้แก่

ภาพ 1 การจัดการความรู้การหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้

1) การพัฒนาอาชีพบนฐานชุมชน เป็นการพัฒนาอาชีพที่ใช้ทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ทั้งทุนมนุษย์ ทุนทรัพยากร ทุนความรู้ภูมิปัญญา วัฒนธรรมชุมชน ซึ่งการพัฒนาทักษะอาชีพมาจากความต้องการและศักยภาพของชุมชน โดยการพัฒนาเชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน ฐานชีวิตชุมชน และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น

2) กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกระบวนการที่หน่วยจัดการเรียนรู้และกลุ่มเป้าหมายร่วมกันออกแบบกระบวนการเรียนรู้ สร้างการเรียนรู้ในพื้นที่ชุมชน ตลอดจนการถอดและสรุปบทเรียนจากเรียนรู้ร่วมกัน

3) กลไกการจัดการโดยชุมชน เป็นการจัดการชุมชนโดยคนในชุมชนด้วยตนเอง การมีผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนา ผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำตามความสนใจ ในการดึงคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนร่วมกัน “การบริหารจัดการหน้าหมู่บ้าน” เกิดการสร้างสำนึกร่วมของคนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน มีความเกื้อกูลดูแลซึ่งกันและกัน และคนในชุมชนเห็นคุณค่าของตนเอง

4) การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาส เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้ด้อยโอกาสให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพให้เกิดความหลากหลายและสอดคล้องกับต้นทุนที่มีอยู่ในชุมชน ทำให้ผู้ด้อยโอกาสเกิดความภูมิใจในอาชีพที่สามารถลดรายจ่าย สร้างรายได้ สร้างความมั่นคง ยั่งยืน และสร้างความอยู่รอดในชุมชน

5) การบูรณาการกับหน่วยงานทั้งในและนอกชุมชน เป็นการเชื่อมโยงกระบวนการทำงานระหว่างภาคีเครือข่าย ทีมวิชาการ กศศ. ทีมพี่เลี้ยง และหน่วยจัดการเรียนรู้ในการขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุผลตามเป้าหมายของหน่วยจัดการเรียนรู้ เป้าหมายของ กศศ. ที่สำคัญเพื่อตอบโจทย์ความต้องการในการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้ด้อยโอกาส

6) กระบวนการหนุนเสริมเชิงวิชาการ เป็นทำงานร่วมกับพี่เลี้ยงและการเข้าไปหนุนเสริมเชิงวิชาการ ติดตามให้กำลังใจหน่วยจัดการความรู้ ด้วยกระบวนการโค้ช (coaching)

หน่วยจัดการเรียนรู้ ทั้งประเด็นการหนุนเสริมทักษะความรู้ต่าง ๆ การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ทักษะคิด และการเปิดใจรับฟังซึ่งกันระหว่างทีมพี่เลี้ยง หน่วยจัดการเรียนรู้ และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุผลสำเร็จ

1.2 บทเรียนการหนุนเสริมทางวิชาการแก่หน่วยจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะ กลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาส ได้แก่

1) ด้านความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพ คือ 1.1) การพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 1.2) การสร้างความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารออนไลน์ 1.3) การเรียนรู้การพัฒนาผลผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน 1.4) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตร 1.5) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านการแปรรูปและการถนอมอาหารชุมชน 1.6) การพัฒนาองค์ความรู้อาชีพปศุสัตว์เพื่อการเลี้ยงชีพและการจำหน่าย 1.7) ความรู้ความเข้าใจการบริหารจัดการกลุ่มและทรัพยากรชุมชนอย่างมีส่วนร่วม 1.8) ความรู้ด้านการทำบัญชีครัวเรือนและการบริหารด้านการเงิน และ 1.9) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านหัตถกรรม และด้านงานช่างเพื่อการประกอบอาชีพครบวงจร

2) ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตและจิตใจ คือ 2.1) เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีคิด และแนวทางการดำเนินชีวิตต่อครอบครัวและครอบครัวข้าง 2.2) เกิดการมีส่วนร่วมและสามารถลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันกลุ่มหรือชุมชน 2.3) เกิดความสัมพันธ์ร่วมกันและการเริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในการช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น 2.4) เกิดพื้นที่ปลอดภัยต่อกลุ่มเป้าหมายในการแลกเปลี่ยนพูดคุย/ การเปิดใจทั้งตัวเองและครอบครัว และ 2.5) เกิดการพัฒนาอาชีพที่มีความเชื่อมโยงกับตัวเอง ครอบครัว ชุมชนและสิ่งแวดล้อม

3) ประเด็นความรู้สึกและความภูมิใจ คือ 3.1) การเล็งเห็นโอกาสในการพัฒนาตนเอง และการมีคุณค่าซึ่งกันและกันของกลุ่มผู้เข้าร่วมและชุมชน 3.2) ความรู้สึกต่อช่องทางอาชีพที่มีความหลากหลายที่เป็นความหวังของการเพิ่มรายได้ 3.3) การมีความสุขที่ได้ทำงานที่ตอบสนองความต้องการและมีคนที่เข้าใจรู้สึกนึกคิดอย่างจริงจัง 3.4) ความภูมิใจในการพัฒนาความรู้และสร้างผลิตภัณฑ์ต่อของกลุ่มและชุมชน 3.5) การได้รับพลังแห่งการเรียนรู้จากหน่วยจัดการเรียนรู้และทีมพี่เลี้ยงระดับภาค 3.6) ความผูกพันและความหวังใจของกันและกันในกลุ่ม/ชุมชน และ 3.7) การสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่สามารถถึงคนที่ไม่มีการศึกษาและไม่มีอาชีพกลับมาทำงานในชุมชน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาส พบว่า ข้อจำกัดและอุปสรรคสำคัญของการหนุนเสริมหน่วยจัดการเรียนรู้ ได้แก่

2.1 การทำงานและกิจกรรมพัฒนาอาชีพภายใต้สถานการณ์โควิด-19 โดยปัญหาสถานการณ์โควิด-19 ถือเป็นวิกฤติของประเทศและทุกคนทุกภาคส่วนได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะผู้ที่มีความเปราะบางที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้รับผลกระทบมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น การดำเนินงานของหน่วยจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องปรับตัวและขยายระยะเวลาการทำงาน เพื่อให้สามารถดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย เช่น การที่วิทยากรจากภายนอกชุมชนไม่สามารถเดิน

ทางเข้าพื้นที่ได้ และการเติมความรู้ใหม่เฉพาะด้าน การปรับกระบวนการด้านตลาดสู่การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายออนไลน์เพื่อให้มีรายได้ หรือลักษณะของอาชีพบริการนวดแผนไทยมีการสัมผัสกับบุคคลทั่วไปจำเป็นต้องงดการทำกิจกรรมหรือการออกไปประกอบอาชีพชั่วคราว เป็นต้น ส่งผลทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่องและบางโครงการจำเป็นต้องปรับรูปแบบของกิจกรรมที่อาจจะทำให้ผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามที่ได้ตั้งไว้

2.2 ขาดการวิเคราะห์ทุนชุมชน หรือความพร้อมคณะทำงานไม่สอดคล้องกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่เป็นแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาสถือเป็นหลักการสำคัญของโครงการทุนพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน แต่การทำงานที่ผ่านมายังมีประเด็นสำคัญที่หน่วยจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องวิเคราะห์ให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่หรือชุมชนด้านความพร้อมและทุนของชุมชนที่มีอยู่ที่กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงได้และมีอย่างต่อเนื่องในการสร้างอาชีพหรือการใช้เพื่อการดำเนินชีวิต เช่น บางพื้นที่วัตถุดิบสำหรับการสร้างอาชีพการทำปุ๋ยมีไม่เพียงพอในพื้นที่ชุมชน ทำให้ต้องหาวัตถุดิบจากภายนอกพื้นที่ที่สร้างต้นทุนเพิ่มและการจัดการที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นต้น รวมถึงความพร้อมของคณะทำงานที่เป็นหน่วยจัดการเรียนรู้ที่ต้องมีความกระตือรือร้นในการประสานงานทั้งภายในและภายนอกชุมชน

2.3 ความไม่ชัดเจนต่อการกำหนดเป้าหมายและกระบวนการทั้งระบบอาชีพ โดยการออกแบบกิจกรรมและความชัดเจนของกระบวนการอบรมหรือการสร้างการเรียนรู้ของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่ขาดการเชื่อมโยงของขั้นตอนการผลิต (ต้นน้ำ) การจัดการผลิตผล (กลางน้ำ) และ การตลาด (ปลายน้ำ) โดยหน่วยจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะเน้นทางการผลิตหรือขั้นของการให้ความรู้หรือทักษะ (ต้นน้ำ) ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างผู้ประกอบการที่เป็นระบบในการจัดการร่วมกัน

2.4 ขาดความเข้าใจบริบทของชุมชนและไม่มีความเป็นหนึ่งเดียวกับกลุ่มเป้าหมายหรือชุมชน เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีคิดหรือกระบวนการทำงานของหน่วยจัดการเรียนรู้ถือเป็นเรื่องสำคัญและต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัวการปรับเปลี่ยนกระบวนการที่ต้นน้ำที่ต้องเน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายในการร่วมคิดร่วมทำและร่วมสะท้อนคิดทุกกระบวนการ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดความเข้าใจหรือการใส่ใจต่อบริบทของชุมชนและการเป็นอันหนึ่งอันเดียวของหน่วยจัดการเรียนรู้และกลุ่มเป้าหมาย ทำให้การออกแบบกระบวนการมุ่งไปสู่การอบรมมากกว่าการจัดการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มเป้าหมายและชุมชน

2.5 ขาดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวและสร้างการเรียนรู้ใหม่ที่ง่ายต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย โดยเป็นการปรับตัวทั้งของหน่วยจัดการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย และชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์สังคมที่เกิดขึ้น จากพลวัตที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของชุมชน/สังคมทำให้การเปลี่ยนแปลงของอาชีพหรือทักษะการพัฒนาศักยภาพของบุคคลจำเป็นต้องสามารถปรับตัวและสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ทันต่อสถานการณ์ดังกล่าว การที่หน่วยจัดการเรียนรู้ขาดองค์ความรู้หรือทักษะที่เป็นองค์รวมที่สร้างเสริมให้เกิดภาพฝันของการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับตัวที่เน้นการอยู่รอดและการอยู่รวมของบุคคลต่อสถานการณ์ที่

เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เช่น การเข้าถึงเทคโนโลยีของกลุ่มเกษตรกรที่ยากจนหรือกลุ่มผู้สูงอายุ การเข้าใจหรือเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของผู้พิการ การปรับตัวของการจำหน่ายสินค้าและการประกอบอาหาร เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การจัดการความรู้และบทเรียนรู้ของหน่วยจัดการเรียนรู้มีความเชื่อมโยงกับระบบการศึกษาและยึดหยุ่นต่อการเรียนรู้สู่การพัฒนาอาชีพ ความรับผิดชอบในการดำเนินโครงการ การมีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าประสงค์ และความพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดีและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของหน่วยจัดการเรียนรู้ ที่ต้องเรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกกับการศึกษาในแบบของชุมชนหรือการศึกษาที่ทุกคนเป็นเจ้าของความรู้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในชุมชน การทำงานของหน่วยจัดการเรียนรู้ต้องมีกระบวนการและวิธีการทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนผ่านการถอดบทเรียนของหน่วยจัดการเรียนรู้ ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นบทเรียน “การบริหารจัดการโครงการ” ซึ่งเป็นบทเรียนพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อมก่อนลงมือทำงาน รวมไปถึงบทเรียนที่เพิ่มเติมเข้ามา ว่าด้วย “การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ” และการเชื่อมโยงเครือข่ายในหน่วยงานประเภทเดียวกัน หรือเรียกว่า “หน่วยจัดการเรียนรู้” โดยบทเรียนที่เพิ่มเข้ามานอกจากจะเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ช่วยสร้างการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ขณะเดียวกันด้านหน่วยจัดการเรียนรู้อย่างได้มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นเครือข่าย สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานร่วมกันในอนาคต เพื่อสร้างเป้าหมายที่ทุกคนวาดหวังไว้ คือ สร้างการเปลี่ยนแปลงในชุมชนโดยเฉพาะการสร้างอาชีพให้ชุมชนอยู่ได้ด้วยตัวเองอย่างเข้มแข็ง ทั้งนี้ความท้าทายของหน่วยจัดการเรียนรู้สำหรับหัวใจของการทำงานต้องพัฒนาอย่างเข้มข้น คือ “การปรับวิธีการทำงาน และเรียนรู้เท่าทันโลก” โดยมีโจทย์หลักคือ ระบบและกลไกการทำงาน ที่ทำให้หน่วยจัดการเรียนรู้ ทำงานได้ผลลัพธ์ที่ดี ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีการจัดการเรียนรู้เป็นการผสมผสานทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ ซึ่ง Melaville, A., Berg, A., & Blank, M. (2006) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไว้ 6 ประเภท ได้แก่ 1. การให้บริการชุมชนเชิงวิชาการ (Academically Based Community Service : ABCS) 2. การศึกษาความเป็นพลเมือง (Civic Education) 3. การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Education) 4. การเรียนรู้โดยใช้สถานที่เป็นฐาน (Place-Based Learning) หรือ “การเรียนรู้เชิงประสบการณ์” 5. การเรียนรู้โดยการบริการ (Service Learning) และ 6. การเรียนรู้โดยการใช้การทำงานเป็นฐาน (Work-Based Learning) อย่างไรก็ตาม ความคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องทั้งใน 6 ประเด็น และบางส่วนยังมีการค้นพบการทำงานร่วมกันเป็นแนวราบของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวและสร้างการเรียนรู้กับกลุ่มคนเปราะบางหรือเป็นแรงงานนอกระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีกระบวนการเรียนรู้ในการยกระดับอาชีพ ทักษะที่มีความจำเป็นต้องการอยู่ร่วมกับชุมชนและสังคม ทำให้บทเรียนและความรู้จากการทำงานของหน่วยจัดการเรียนรู้เหล่านี้จะสามารถสร้างเครื่องมือที่ช่วยให้ระบบและกลไกการทำงานบรรลุเป้าหมาย

การเรียนรู้แบบชุมชนหรือการเรียนรู้ที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ถือเป็นการสร้างระบบการหนุนเสริมทางวิชาการได้อย่างตรงจุดและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นที่ทางหน่วยจัดการเรียนรู้ ทีมพี่เลี้ยง/ภาคหรือหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นชุดความรู้และบทเรียนการทำงานในพื้นที่/ชุมชนต่อไป

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ข้อจำกัดและอุปสรรคของการหนุนเสริมทางวิชาการของหน่วยจัดการเรียนรู้ คือ ขาดการจัดกลุ่มหน่วยจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร ทำให้ช่องว่างและข้อจำกัดของการหนุนเสริมทางวิชาการหน่วยจัดการเรียนรู้มีค่อนข้างมาก ทั้งนี้ช่องว่างและอุปสรรคที่เกิดขึ้นตรงกันข้ามหลักวิชาการด้านกระบวนการเรียนรู้ลักษณะที่ให้องค์กรหรือหน่วยจัดการเรียนรู้สร้างความรู้จากการร่วมมือกันแก้ปัญหา โดยมีหลักการพื้นฐานสำคัญ 5 ประการ คือ 1. สถานการณ์ปัญหา (Problem Based) 2. แหล่งเรียนรู้ (Resource) 3. การสนับสนุนช่วยเหลือ (Scaffolding) 4. การโค้ช (Coaching) 5. การร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaboration) (อนุชา โสมาบุตร, 2556) โดยเฉพาะประเด็นสถานการณ์ปัญหาที่หน่วยจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังขาดการให้ความสำคัญและการเห็นสถานการณ์ปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบของชุมชน/พื้นที่ ซึ่งส่งผลการออกแบบโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยจัดการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดข้อจำกัดและอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพและการหนุนเสริมทางวิชาการของหน่วยจัดการเรียนรู้ ขณะเดียวกันข้อจำกัดและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสถานภาพขององค์กรหรือหน่วยงานที่เข้ามาเป็นหน่วยจัดการเรียนรู้ที่มีความเฉพาะโดดเด่น และมีข้อจำกัดในตัวของหน่วยงานเอง ทำให้การหนุนเสริมทางวิชาการมีข้อจำกัดและอุปสรรคตามไปด้วย โดยสามารถแบ่งลักษณะข้อจำกัดของกลุ่มหน่วยจัดการเรียนรู้ออกเป็น 3 หลักได้แก่

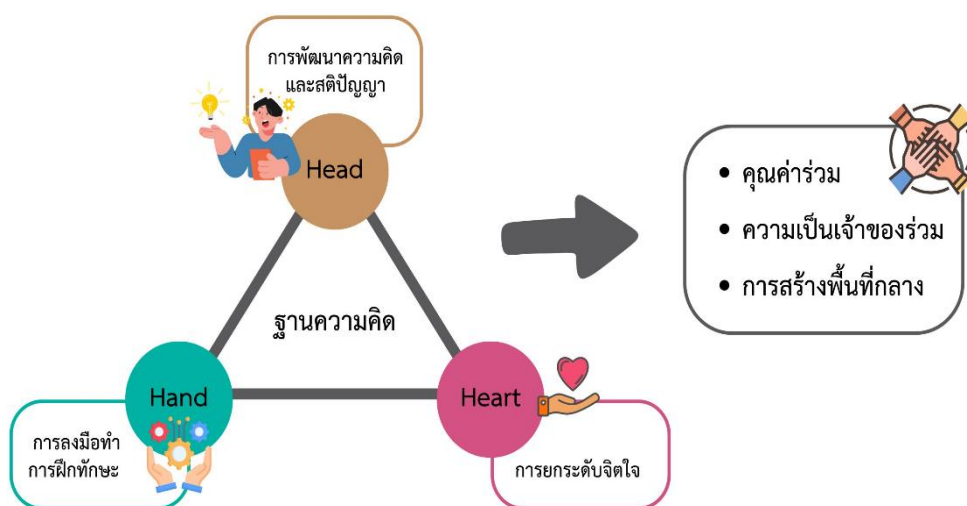
2.1 กลุ่มสถาบันการศึกษาและกลุ่มองค์กรเอกชน - ขาดความเชี่ยวชาญในการลงมือปฏิบัติการกับชุมชน ขาดการบูรณาการการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำให้การทำงานมักแยกส่วน ดังนั้น การเติมแนวคิดกระบวนการดำเนินงานอย่างชัดเจน นำความรู้ไปลงมือทำ และสรุปบทเรียนจะช่วยสร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดเป็นองค์ความรู้ร่วม (Creation of Knowledge)

2.2 กลุ่มมูลนิธิ/องค์กรสาธารณประโยชน์ และองค์กรปกครองท้องถิ่น (อปท.) - องค์กรลักษณะมักเป็นการสนับสนุนให้กลุ่มเป้าหมายปฏิบัติการมากกว่าการสร้างวิถีคิด กลุ่มเป้าหมายจึงรอการสนับสนุนแบบเดิม การชวนสรุปบทเรียนจะช่วยสร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มองค์กรชุมชน - ยังขาดทำงานไม่ค่อยต่อเนื่อง ไม่ได้นำความรู้หรือแหล่งเรียนรู้จริงมาปรับใช้กับชุมชน การขาดโค้ชในพื้นที่ การค้นหาทุนที่มีในชุมชนเดิมจึงมีความสำคัญ การเน้นการเติมความรู้/กระบวนการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างรูปธรรมให้กับกลุ่มเป้าหมาย ทดลองปฏิบัติการให้ครบตลอดห่วงโซ่คุณค่า (value chain) จะช่วยให้เห็นกระบวนการดำเนินงานที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยจัดการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

จากการจัดการความรู้และถอดบทเรียนการหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะอาชีพกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาส ทำให้เห็นถึงองค์ความรู้ของชุมชน/พื้นที่ และความพยายามสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาอาชีพและการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้บนฐานความคิด 3 (H) ได้แก่ 1. Head คือ การพัฒนาความคิดและสติปัญญา 2. Hand คือ การลงมือทำการฝึกทักษะ และ 3. Heart คือ การยกระดับจิตใจ การหนุนเสริมหน่วยจัดการเรียนรู้บนหลักของการใช้ชุมชนเป็นฐานเมื่อหน่วยจัดการเรียนรู้ได้ร่วมดำเนินงานกิจกรรมจะเห็นถึงคุณค่าร่วม และเห็นถึงความเป็นเจ้าของร่วม อีกทั้งยังมีการสร้างพื้นที่กลางหรือพื้นที่หน้าหมู่บ้านให้ทุกคนมาเรียนรู้ ทำกิจกรรม พัฒนาอาชีพในพื้นที่นั้น และมีอีกหลายพื้นที่มีการมองถึงการช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกันจนนำไปสู่การวางแผนการจัดสวัสดิการชุมชนที่เกิดจากการรวมกลุ่มอาชีพ แล้วนำเงินส่วนหนึ่งที่ได้จากการขายผลิตภัณฑ์มาสะสมในลักษณะกองทุนเพื่อการจัดสวัสดิการเล็ก ๆ ให้แก่สมาชิก หรือบางชุมชนมีการทำให้พื้นที่หน้าหมู่บ้านเป็นพื้นที่ในการสร้างแหล่งอาหารที่สามารถให้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นตัวกลุ่มเป้าหมายหรือคนในชุมชนได้มาเก็บกินพืชผักไปบริโภค หรือบางชุมชนก็มีการสร้างคุณค่าของการพัฒนาอาชีพสู่การดูแลจัดการทรัพยากรป่า ซึ่งมุมมองต่อสำนึกใหม่ของการใช้ชุมชนเป็นฐาน ถือเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาชุมชนบนฐานการสร้างคุณค่าร่วมกัน และเป็นการสร้างนิเวศแห่งการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศไทยให้เติบโตใหญ่ ออกดอกผล ขยายเมล็ดพันธุ์แห่งสำนึกใหม่ให้ครอบคลุมประเทศให้กลายเป็นผืนป่าที่คอยอุ้มชูดูแลผู้ด้อยโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคม

ภาพ 2 องค์ความรู้ใหม่การจัดการความรู้และถอดบทเรียนการหนุนเสริมทางวิชาการ

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากกระบวนการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะอาชีพที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากร ฐานสังคม และฐานเศรษฐกิจที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ที่เกิดจากการจัดการความรู้และบทเรียนหนุนเสริมทางวิชาการสำหรับหน่วยจัดการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาสโครงการภายใต้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ได้แก่ 1) การพัฒนาอาชีพบนฐานชุมชน 2) กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน 3) กลไกการจัดการโดยชุมชน 4) สร้างโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาส 5) การบูรณาการกับหน่วยงานทั้งในและนอกชุมชน 6) กระบวนการหนุนเสริมเชิงวิชาการ โดยมีบทเรียนการหนุนเสริมทางวิชาการแก่หน่วยจัดการความรู้สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพ 2) ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิตและจิตใจ และ 3) ประเด็นความรู้สึกและความภูมิใจ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดและอุปสรรคสำคัญของการหนุนเสริมหน่วยจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การทำงานและกิจกรรมพัฒนาอาชีพภายใต้สถานการณ์โควิด-19 2) ขาดการวิเคราะห์ทุนชุมชน หรือความพร้อมคณะทำงานไม่สอดคล้องกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน 2.3 ความไม่ชัดเจนต่อการกำหนดเป้าหมายและกระบวนการทั้งระบบอาชีพ 2.4 ขาดความเข้าใจบริบทของชุมชนและไม่มีความเป็นหนึ่งเดียวกับกลุ่มเป้าหมายหรือชุมชน 2.5 ขาดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการปรับตัวและสร้างการเรียนรู้ใหม่ที่ง่ายต่อการพัฒนาอาชีพของกลุ่มเป้าหมาย การสร้างงานท้องถิ่นร่วมไปกับการสร้างความมั่นคงของชีวิตและครอบครัวในระยะยาวในฐานะผู้ประกอบการบนฐานเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การเรียนรู้และดูแลตัวเองได้ดี ทั้งทางการศึกษา ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ เป็นฐานรองรับชีวิตและสังคมที่มั่นคงรอบด้าน ผ่านการบริหารจัดการบูรณาการอย่างเป็นระบบสามารถสร้างความรู้และนวัตกรรมจากการปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายภาคส่วนต่าง ๆ ควรมีนโยบายดังต่อไปนี้

1.1 กสศ. ควรบูรณาการทำงานร่วมกันในฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงาน โดยเฉพาะการสนับสนุนโครงการพัฒนาอาชีพที่เป็นการทำงานกับผู้ปกครองหรือกลุ่มผู้ใหญ่กับโครงการให้ทุนการศึกษาเด็ก นักเรียน หรือเยาวชนยากจนหรือขาดแคลนทุนทรัพย์ที่เป็นลูก หลานของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องเลี้ยงดูและการค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน เพื่อการยกระดับการแก้ไขปัญหาครอบครัวของกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาสทั้งการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม

1.2 กสศ. ร่วมงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนพื้นที่ ควรร่วมสร้างรูปธรรมการบริหารการพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐานที่เน้นการออกแบบระบบการศึกษา เศรษฐกิจและนิเวศที่เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ผ่านกลไกของท้องถิ่น แผนพัฒนาท้องถิ่นในการหนุนเสริมการพัฒนาอาชีพสำหรับแรงงานนอกระบบและผู้ด้อยโอกาส

1.3 หน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่จัดการศึกษาและการพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ควรมีนโยบายวางระบบการทำงานเชิงพื้นที่ร่วมกัน เพื่อสร้าง “ระบบสวัสดิการมูลฐานที่ก้าวหน้า” โดยใช้แนวคิดระบบโครงสร้างและกระบวนการที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างความมั่นคงรอบด้านและ

ความสามารถพึ่งพาตนเองในสิ่งจำเป็นพื้นฐานทั้งอาหาร เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย รวมถึงเครื่องใช้ประจำวัน และการจัดการทางการเงิน โดยมีองค์กรภาคีที่หลากหลายสนใจเข้าร่วม

1.4 กสศ. ร่วมกับองค์กรธุรกิจที่มีนโยบายทำงานตามแนวคิดธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ควรเข้าร่วมงาน มาร่วมทุน มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือร่วมงานโดยตรงกับชุมชนได้ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางการเงิน ธุรกิจ หรือการจัดการทางการตลาดที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มแรงงานนอกระบบและด้อยโอกาส

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 กสศ. ควรจัดระบบฐานข้อมูลหรือชุดความรู้ กระบวนการทำงานและระบบการประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน รวมถึงหน่วยจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายในการประกอบการสังเคราะห์ข้อมูลให้เห็นความเชื่อมโยงการจัดสรรทุน หรือการกระจายทรัพยากรของโครงการให้สามารถตอบสนองความต้องการของพื้นที่หรือกลุ่มแรงงานนอกระบบและผู้ด้อยโอกาส

2.2 กสศ. ร่วมกับภาคีภาคเอกชน ควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการตลาดและการกระจายสินค้าของโครงการ กสศ. ร่วมกันอย่างเป็นระบบและมีหลากหลายช่องทางเพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาอาชีพและการพัฒนาประสิทธิภาพของสินค้าที่มีการผลิตจากชุมชนหรือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงสามารถพัฒนาทักษะด้านอาชีพเพิ่มสูงขึ้นและมีแผนประกอบการของตนเองอย่างชัดเจน

2.3 กสศ. ร่วมกับทางไทยพีบีเอส (Thai PBS) ควรนำเสนอและเผยแพร่องค์ความรู้ และพื้นที่รูปธรรมของโครงการ กสศ. ในการขยายชุดวิธีคิดและวิธีการทำงานเป็นสาธารณะ หน่วยจัดการเรียนรู้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการการพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนและออกแบบกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส รวมถึงภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอทางนโยบายสาธารณะการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี สังคมที่เกื้อกูลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.4 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำระบบการจัดการตัวแบบการเรียนรู้ของชุมชนที่เข้มแข็ง มีเครื่องมือการแก้ไขปัญหา การทำงานร่วมกัน การจัดการเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นเองในพื้นที่ที่ใช้ชุมชนเป็นฐานสู่การพัฒนาต้นแบบชุมชน/พื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับการประกอบอาชีพโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสนอต่อหน่วยงานนโยบายและบทเรียนสำหรับสาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2563). โครงการพัฒนาอาชีพและนวัตกรรมที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.eef.or.th/7362-2/>

- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2562). การพัฒนาอาชีพที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://www.eef.or.th/fund/community-base/>
- สมชัย จิตสุชน และคณะ. (2564). โครงการผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจจากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19: กลไกการรับมือ มาตรการช่วยเหลือ และวางแผนระยะยาว. (รายงานการวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.).
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). แผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2556). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุชา โสมาบุตร. (2556). ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory). สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://teacherweekly.wordpress.com/2013/09/25/constructivist-theory/>
- Melaville, A., Berg, A., & Blank, M. (2006). Community based learning: Engaging students for success and citizenship. Washington DC: Coalition for Community Schools, Institute for Educational Leadership.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
Transformative Leadership Affecting the Operation of the Student
Support System in Schools under the Office of the
Secondary Educational Service Area, Chachoengsao Province

วรัญญา ทองเสริม¹ และ กฤษณ์ กิตติฐานัส²
Waranya Thongserm¹ and Klit Kittithanus²

Received: 17 November 2023; Revised: 11 January 2024; Accepted: 13 January 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา 2) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีของเพียร์สัน วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์แบบขั้นตอน โดยวิธี Stepwise Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมา คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

^{1 2} บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี; Graduate school, Thonburi University
Corresponding Author, E-mail: gs@thonburi-u.ac.th

มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .629 และสามารถพยากรณ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ร้อยละ 39.10 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 2.95

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; การดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียน; สถานศึกษา

Abstract

The objective of this research is to study 1) the transformative leadership among school administrators under the Office of the Secondary Educational Service Area, Chachoengsao Province, 2) the operation of the student support system in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Chachoengsao Province, and 3) the transformative leadership among school administrators and its influence on the operation of the student support system in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Chachoengsao Province. The sample group consisted of 302 teachers, and data were collected through questionnaires and analyzed using statistical software to find frequencies, percentages, averages, and standard deviations, as well as to test the correlation between variables using Pearson's correlation and multiple regression analysis using the Stepwise method.

The research findings indicate that 1) the overall transformative leadership among school administrators in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Chachoengsao Province, is at a high level. When considering specific aspects, the highest average score is related to the ability to ideally influence others, followed by the ability to inspire motivation, while the lowest average score is related to individual accountability. 2) The overall operation of the student support system in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Chachoengsao Province, is at a high level. When considering specific aspects, the highest average score is related to promoting and developing students, followed by recognizing students as individuals, while the lowest average score is related to problem prevention and resolution. 3) The transformative leadership among school administrators significantly affects the operation of the student support system in schools under the Office of the Secondary Educational Service Area, Chachoengsao Province, at a statistically significant level of .01, including the aspects of individual accountability and the ability to inspire motivation that are significantly correlated with the student support system, with a multiple correlation coefficient of .629, and

the student support system can be predicted by 39.10% with a standard error of prediction of 2.95.

Keywords: Leadership; Management of Student Support; Schools

บทนำ

การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสุขและมีปัญญา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้นักเรียนที่เป็นคนดี เป็นการป้องกันและดูแลใส่ใจรวมทั้งยังแก้ไขปัญหาก็แก่นักเรียน และยังเป็น การลดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา โดยมีสิ่งที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน คือ คุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาที่ได้ดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และได้รับ โอกาสในการพัฒนาทั้งด้านวิชาการและความสามารถอื่น ๆ ตามศักยภาพของตน ผู้บริหารมี ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยทั่วไป คุณสมบัติของผู้บริหารจัดการจะต้องเป็นผู้มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบดีมีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่ม รู้จักปรับปรุงแก้ไข มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจ เข้าใจบุคลิกทั่วไปและเข้าใจ สังคมได้ดี มีความอดทนและรับผิดชอบสูง ประสานงานได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเชื่อมั่นใน ตนเองสูง และยอมรับนับถือผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและความยุติธรรม ลักษณะดังกล่าวไม่ได้หา กันได้ง่าย ๆ ในสถานศึกษาที่หายากยิ่งกว่า นั่นคือ ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ (ธร สุนทรายุทธ, 2561) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานโดยเปลี่ยนแปลง ความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของ ผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ ขององค์กร จูงใจให้ผู้ร่วมงานมองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ขององค์กร และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเสริมความสำเร็จให้แก่องค์กร เป็นกระบวนการที่เป็นองค์รวม เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของผู้นำในระดับต่าง ๆ เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลใน การเปลี่ยนแปลงเจตคติ จูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความเสียสละ เต็มใจ รวมถึงสร้างความ ผูกพันต่อองค์กรและพัฒนาเจตคติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กรสู่สิ่งใหม่ ๆ ภายใต้การเปลี่ยนแปลง ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น (รุ่งนภา จันทรลี, 2562)

ดังเช่นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีระบบ มีขั้นตอนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการสถาน ศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงานอยู่ 5 ขั้นตอนประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไข ปัญหา การส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อ ด้วยเหตุนี้ระบบการดูแลช่วยเหลือจึงมีบทบาทสำคัญ

อย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา มีจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ในปีการศึกษา 2561 พบปัญหาของนักเรียนเป็นจำนวนมาก เช่น ปัญหานักเรียนออกกลางคัน ปัญหาเจ็บป่วยและอุบัติเหตุ ปัญหาการหาเลี้ยงครอบครัว ปัญหานักเรียนยากจน เป็นต้น และในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา มีโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบแนะแนวที่เข้มแข็ง โครงการเสริมสร้างทักษะงานวิชาชีพเพื่อการมีงานทำและรายได้ระหว่างเรียน ลดอัตราออกกลางคัน การป้องกันและช่วยเหลือผู้เรียนที่มีแนวโน้มออกกลางคัน สำนวณนักเรียนที่มีแนวโน้มออกกลางคัน โดยกำหนดให้จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อทราบข้อมูลรายบุคคลและให้การช่วยเหลือสนับสนุนได้ตรงตามความเป็นจริง จัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียน ให้โรงเรียนเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โรงเรียนติดตามนักเรียนขาดเรียนผิดปกติ แจ้งโรงเรียนติดตามนักเรียนกลับมาเข้าเรียนและประสานหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ขอความร่วมมือรับนักเรียนที่มีความจำเป็นไม่สามารถเรียนในระบบโรงเรียนได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ และปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานวิจัยนี้จะนำเสนอผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์ เพื่อประกอบการกำหนดนโยบายในการพัฒนา การปรับปรุงการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา นี้มีกระบวนการและขั้นตอนรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรแลกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๑๑ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 29 โรงเรียน ประกอบด้วยครู จำนวน 1,241 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๑๑ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 302 คน ซึ่งกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรของ Taro Yamane (1973) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน โดยมีขั้นตอนการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า แบ่งเป็น 3 ตอน คือ **ตอนที่ 1** แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ **ตอนที่ 2** แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ตามแนวความคิดของบาสและอวอลิโอ (Bass, B.M., & Avolio, B.J.,1994) โดยมีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, R.,1967) และ **ตอนที่ 3** แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ตหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 และทดลองใช้ (Tryout) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .983

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลนำแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดแบบสอบถามแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือเพื่อให้ได้ผลตามความเป็นจริง จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบคำถามเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage=%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation=S.D.) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และการหาค่าความเชื่อมั่น สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ในการวิเคราะห์หาค่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ๑๑ จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาละโว้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน และมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 133 คน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 205 คน และมีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 115 คน ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.19	0.81	มาก	1
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.13	0.81	มาก	2
3. การกระตุ้นทางปัญญา	4.10	0.82	มาก	3
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.07	0.82	มาก	4
ภาพรวม	4.14	0.82	มาก	

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาละโว้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D.=0.82) เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.=0.81) รองลงมาได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X}$ = 4.13, S.D.=0.81) ส่วนการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.07, S.D.=0.82)

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.32	0.70	มาก	2
2. การคัดกรองนักเรียน	4.23	0.73	มาก	4
3. การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน	4.35	0.72	มาก	1
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.18	0.81	มาก	5
5. การส่งต่อ	4.24	0.72	มาก	3
ภาพรวม	4.25	0.75	มาก	

ตารางที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตพะเยา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.35, S.D.=0.72) รองลงมาได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$ = 4.32, S.D.=0.70) ส่วนการป้องกันและแก้ไข ปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 4.18, S.D.=0.81)

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า

ตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X _{tt}
1.ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X ₁)	1.000	.857**	.863**	.817**	.949**
2.ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X ₂)	-	1.000	.832**	.774**	.913**
3.ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X ₃)	-	-	1.000	.803**	.933**
4.ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X ₄)	-	-	-	1.000	.919**
5.การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา (Y)	.565**	.587**	.550**	.600**	.616**

ตารางที่ 3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .550 – .949

รูปแบบ	ตัวแปรทำนาย	R	R ²	R ² _{adj}	R ² _{change}	SE est.	F _{change}	P
1.	X ₄	.600	.360	.358	.360	8.46799	169.102	.000
2.	X ₄ , X ₂	.631	.398	.394	.038	8.22881	18.693	.000

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X₄) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X₂) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .631 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .398 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับปรุง (R²_{adj}) เท่ากับ .394 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 8.22881 มีตัวแปร 2 ตัวแปรสามารถพยากรณ์ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 39.40

ตัวแปรทำนาย	b	β	t	p
1. ค่าคงที่ (Constant)	44.130	-	13.601	.000
2. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X4)	.873	.363	5.130	.000
3. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X2)	1.225	.306	4.324	.000

$R=.631$ $R^2=.398$ $R^2_{adj}=.394$, $F=18.693$,
 $df_1=1$, $df_2=299$, $Sig. < 0.01$, $SE_{est.}=8.22881$, $a=44.130$

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อำนาจทำนาย

5. ตัวแปรอิสระทั้งหมดของงานวิจัย ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X4) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X2) ได้ร้อยละ 39.80 ($R^2=0.398$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อปรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ที่มีค่าเท่ากับ 822.881 ($SE_{est}=8.22881$) พบว่า ปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ได้ถึงร้อยละ 39.40 ($R^2_{adj}=.394$) ส่วนอีกร้อยละ 60.60 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่นำมาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายสูงสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\beta =.363$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\beta=.306$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายตามลำดับของสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุด คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด โดยมีวุฒิทางการบริหารการศึกษา ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและจะต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกเข้าสู่ตำแหน่งโดยการสอบคัดเลือก การประเมินสมรรถนะทางการบริหาร และผู้ผ่านการสอบคัดเลือกจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตร การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา มีการฝึกประสบการณ์ทางการบริหารตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด ก่อนบรรจุแต่งตั้งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จากกระบวนการและวิธีการคัดเลือกก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมี

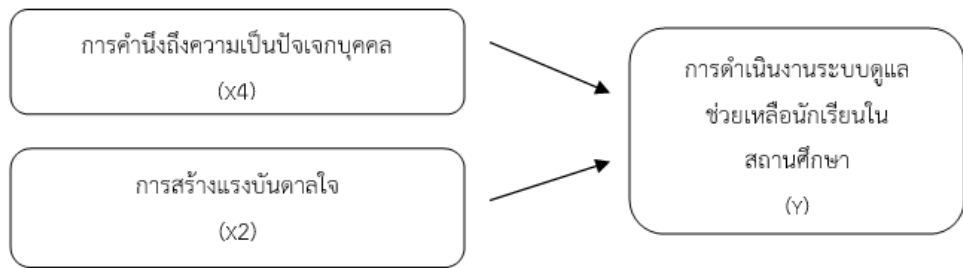
คุณลักษณะที่แสดงออกให้เห็นถึงกระบวนการบริหารอย่างมีอุดมการณ์ให้การสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน ให้ความเชื่อถือและศรัทธา ให้ความเคารพ สามารถมองการณ์ไกลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ความสนใจผู้ร่วมงานอย่างใกล้ชิด เอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้คำแนะนำและส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพของครู ใช้เทคนิคและแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานด้วยความรักและเห็นคุณค่าของงานซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของจินณาภักดิ์ ชูหนู (2555) พบว่า ระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ โอษคลัง (2549) พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ การสร้างบารมี การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นเชิงปัญญา และการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรดา ธีระศักดิ์สกุล (2563) พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างบารมี รองลงมา คือ ด้านการพิจารณารายบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกระตุ้นความคิด ตามลำดับ

2. จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องมีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องมีการปฏิบัติ และรายงานผลการปฏิบัติเป็นระยะ ๆ และรายงานผลการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นโครงการในรอบปี จึงทำให้มีการปรับกระบวนการปฏิบัติงานเป็นเหตุทำให้มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของก้องภพ ยี่หระ (2550) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 6 พบว่า การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 6 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจินณาภักดิ์ ชูหนู (2555) พบว่า ระดับความคิดเห็นการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือของนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ

3. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในภาพรวมอยู่ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .550 – .949 ซึ่งเป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดภารกิจและเป้าหมายการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู ครูมีทักษะและความรู้ในการจัดการเรียนการสอนการนิเทศและประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน รวมทั้งมีการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นกระบวนการโดยการส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีขั้นตอนมีวิธีการและเครื่องมือโดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของตนตลอดจนส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมสามารถดำรง ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณ ก้อนคำ (2552) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสร้อยญา เกิดแก้ว (2553) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องงานวิจัยของนิรดา ธีระศักดิ์สกุล (2563) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านการพิจารณารายบุคคล ด้านการกระตุ้นความคิด และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสามารถสรุปได้ดังภาพ

ภาพ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย จากแผนภาพดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X4) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .631 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .398 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ปรับปรุง (R^2_{adj}) เท่ากับ .394 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 8.22881 มีตัวแปร 2 ตัวแปรสามารถพยากรณ์ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 39.40

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะเชิงเทรา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .550 – .949 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งเป็นทักษะการบริหารยุคใหม่และดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาเรื่องนี้ในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจะเชิงเทรา มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล น้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ให้มากขึ้น เช่น การติดตามผลการปฏิบัติงานของเพื่อนครูอย่างใกล้ชิด การตั้งใจและ

สนับสนุนให้ครูเกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ และการส่งเสริมให้ระบุปัญหาโดยการใช้เหตุผลและหลักฐานมากกว่าความคิดเห็นส่วนตัว โดยการประชุมชี้แจง การนิเทศ กำกับ ติดตาม

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ฉะเชิงเทรา มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้ใช้เทคนิค วิธีการ และจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา แก้ปัญหาของนักเรียน การส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการในการจูงใจให้นักเรียนยินดีเข้ารับการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ และมีการดำเนินงานที่ชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 ควรนำแนวคิด ทฤษฎี ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในแบบอื่น ๆ มาใช้ในงานวิจัยกับการบริหารงานด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษากับปัจจัยอื่น ๆ ปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละแห่งและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ก้องภพ ยี่หระ. (2550). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จินณาภักดิ์ ชูหนู. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ทิพวรรณ โอษคลัง. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธร สุนทรายุทธ. (2561). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎีวิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- นิรดา ธีระศักดิ์สกุล. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธนบุรี.

- รุ่งนภา จันทรลี. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สร้อยญา เกิดแก้ว. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). เอกสารสรุปย่อองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการก้าวอย่างยั่งยืน ปี 2552. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพรรณ ก้อนคำ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). Improving organizational effectiveness through Transformational leadership. Newbury Park, CA: Sage.
- Likert, R. (1967). New Pattern of Management. New York: McGraw-Hill Book.
- Yamane, T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

ผู้เขียนบทความที่ส่งบทความมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย “Journal of Social Sciences and Modern Integrated Sciences (JSMIS)” จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องยินยอมและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ รูปแบบ ขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัยอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงในเนื้อหาและอ้างอิงในท้ายบทความ ต้องเป็นตามหลักเกณฑ์ของวารสารในรูปแบบของการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาตาม APA Style 6th edition ทศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทศนะและความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ รวมทั้งผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำซ้อนของผลงานด้วยโปรแกรม Copy Catch ในระบบของ ThaiJo ไม่เกิน 25% ผู้ใดประสงค์จะตีพิมพ์บทความต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของวารสารดังนี้

1. ผู้เขียนต้องศึกษารูปแบบและตรวจสอบการเขียนบทความให้ตรงตามรูปแบบของวารสาร
2. ต้นฉบับบทความต้องเป็นไฟล์เวิร์ด (Microsoft word) เท่านั้น
3. กระดาษ B5 มีความยาวระหว่าง 12-15 หน้า (รวมหน้าเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว โดยใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ขนาดอักษร 16 pt. ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบกระดาษ ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และย่อหน้า 0.5 นิ้ว
4. การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องมีความชัดเจนและชื่อกำกับได้ภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวธรรมดา ขนาด 14 pt. เช่น ตารางที่ หรือ Table และภาพ หรือ Figure และโมเดล หรือ Model รูปภาพที่นำเสนอต้องมีคำอธิบายรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้ ซึ่งเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับโดยต้องมีคำอธิบายกระชับและสอดคล้องกับรูปที่นำเสนอ
5. ชื่อเรื่อง ต้องมีภาษาไทย (TH Sarabun PSK ขนาด 18 pt. ตัวหนา) และภาษาอังกฤษ (TH Sarabun PSK ขนาด 18 pt. ตัวหนา) พิมพ์ไว้หน้าแรกชิดขอบขวา
6. ชื่อผู้พิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (16 pt.) ไม่ต้องระบุตำแหน่งทางวิชาการ คำนำหน้า นาย/นาง/นางสาว/ยศตำแหน่ง (ยกเว้นกรณีเป็นพระภิกษุ) พิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยชิดขอบขวา และใช้ตัวเลขยกกำกับหน้าชื่อผู้เขียนแสดงชื่อหน่วยงาน ตามลำดับตัวอย่างเช่น

แผนชุมชน: การใช้ประโยชน์ที่ดินทำกินชุมชนตำบลภูฟ้า

อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

Community Plan: Land Use for Community Cultivation,

Phu Fa Subdistrict, Bo Kluea District, Nan Province

คณิต ธนธรรมเจริญ¹ และ ศิริทิพย์ ฝาเจริญ²

Khanit Thanuthamcharoen¹ and Sirintip Pharcharuen²

¹ สมาคมภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน; Sustainable Habitat Development Association (SHDA)

² สำนักงานวัดแม่ฮ่องไคร้; Mae Hong Krai Temple Office

Corresponding Author, E-mail: sirintip.rinn@gmail.com

แผนชุมชน: การใช้ประโยชน์ที่ดินทำกินชุมชนตำบลภูฟ้า

อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

Community Plan: Land Use for Community Cultivation,

Phu Fa Subdistrict, Bo Kluea District, Nan Province

คณิต ธนธรรมเจริญ¹ และ ศิริทิพย์ ฝาเจริญ²

Khanit Thanuthamcharoen¹ and Sirintip Pharcharuen²

^{1 2} สมาคมภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน; Sustainable Habitat Development Association (SHDA)

Corresponding Author, E-mail: sirintip.rinn@gmail.com

7. บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 350 คำ

8. กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 3 -5 คำ

9. การใช้ตัวเลขต้องใช้ตัวเลขอารบิกเท่านั้น

10. สามารถส่งบทความเข้าระบบ ThaiJo ในระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ของวารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย ได้ที่ <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/JSMS>

การเตรียมต้นฉบับในบทความมีเนื้อหาแต่ละประเภทมีการเรียงลำดับ ดังนี้ บทความวิจัย ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์การวิจัย ประเภทของงานวิจัย การระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัยและองค์ความรู้จากการวิจัย โดยสรุปให้สั้นและกระชับความ
3. บทนำ (Introduction) ระบุเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหา
4. วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับข้อ
5. วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแผนการวิจัย กลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิก็ได้
7. อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด พร้อมระบุองค์ความรู้จากการวิจัย
8. องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge) เป็นนำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์จากงานวิจัย สามารถนำเสนอรูปแบบของการเขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย
9. สรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
10. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาบทความเท่านั้น โดยใช้อ้างอิงระบบ APA

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (Abstract) นำเสนอประเด็นปัญหา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี แนวทางปฏิบัติในเชิงวิชาการข้อค้นพบ มุมมอง ทศนะ ที่สะท้อนทางออก ทางเลือก องค์ความรู้ใหม่ โดยเขียนให้กระชับและชัดเจน
3. บทนำ (Introduction)
 - ความเป็นมาบริบท สภาพปัญหาของประเด็นที่ศึกษา/กรณีศึกษา (อ้างอิง)
 - หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เชิงวิชาการ แนวทางปฏิบัติ มาตรฐานการแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมพัฒนา (อ้างอิง)

- แรงจูงใจที่อยากจะศึกษา เหตุผลความคาดหวัง คุณค่า ประโยชน์ที่หวังได้จากการศึกษา

4. เนื้อเรื่อง (Content)

- บริบทความเป็นมา ประเด็นปัญหา แสดงสาระสำคัญภายใต้กรอบแนวคิดในเชิงวิชาการ ย่อหน้า วรรคตอน ให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจน (อ้างอิง)

- นำเสนอหลักการ แนวคิด ทฤษฎี แนวทางปฏิบัติ ที่สะท้อนมุมมอง องค์ความรู้ใหม่ อย่างเป็นหมวดหมู่ เป็นระบบ เป็นขั้นตอน เพื่อเป็นทางเลือกหรือทางออกสำหรับการแก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมพัฒนา โดยสอดคล้องกับหลักการวิชาการ (อ้างอิง)

5. สรุป (Conclusion) สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการศึกษาที่นำเสนอ และสะท้อนคุณค่าทางวิชาการ (ไม่ต้องแทรกอ้างอิง)

6. องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge) คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ชุดองค์ความรู้ออกมาในรูปแบบของแผนภูมิ แผนภาพ ผังมโนทัศน์หรือโมเดล พร้อมทั้งการอธิบายเชิงกระบวนการ วิธีการขั้นตอน คุณค่าประโยชน์ รูปแบบแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ ที่ก่อให้เกิดแนวทางขั้นตอน การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการส่งเสริม การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงของบุคคล สังคม และองค์กร (อธิบายให้กระชับรัดกุม เข้าใจง่าย)

7. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาบทความเท่านั้น โดยใช้อ้างอิงระบบ APA

บทความปริทรรศน์ (Review Article) ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ

2. บทคัดย่อ (Abstract) นำเสนอประเด็นปัญหา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี แนวทางวิธีปฏิบัติในเชิงวิชาการข้อค้นพบ มุมมอง ทักษะ ที่สะท้อนทางออก ทางเลือก องค์ความรู้ใหม่ โดยเขียนให้กระชับและชัดเจน

3. บทนำ (Introduction) บริบท ความเป็นมาของประเด็นที่ศึกษา มีองค์ประกอบและประเด็นที่ศึกษา บท หมวดหมู่ ลักษณะ ชนิด ประเภท วัตถุประสงค์ คุณค่าประโยชน์ และสาระสำคัญ ฯลฯ

4. เนื้อเรื่อง (Content) รายละเอียดเนื้อหา องค์ประกอบหรือประเด็นที่ศึกษา สามารถแบ่งเป็นส่วนย่อย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนย่อยที่ 1 ปูพื้นฐานความรู้แก่ผู้อ่านในเรื่องที่จะกล่าวถึง

ส่วนย่อยที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แย้งข้อเท็จจริง ใช้เหตุผล หลักฐานเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน

ส่วนย่อยที่ 3 เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เขียนต่อประเด็นที่นำเสนอ

5. บทวิจารณ์ (Discussion) นำเสนอหลักการ แนวคิด ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์วิจารณ์ ที่สะท้อนมุมมองเหตุผลความคาดหวัง ผลกระทบ สาระสำคัญ ตามหลักทฤษฎีเชิงวิชาการ

พร้อมเสนอแนะแนวทางเพื่อการแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนาต่อยอด หรือจุดเด่น และจุดอ่อน (อ้างอิงถ้ามี)

6. สรุป (Conclusion) เป็นการสรุปภาพรวมครอบคลุมผลการศึกษานำเสนอ และสะท้อนคุณค่าทางวิชาการ (ไม่ต้องแทรกอ้างอิง)

7. องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge) คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ชุดองค์ความรู้ออกมาในรูปแบบของแผนภูมิ แผนภาพ ผังมโนทัศน์หรือโมเดล พร้อมทั้งการอธิบายเชิงกระบวนการ วิธีการขั้นตอน คุณค่าประโยชน์ รูปแบบแนวทางการนำไปใช้ประโยชน์ ที่ก่อให้เกิดแนวทางขั้นตอน การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการส่งเสริม การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงของบุคคล สังคม และองค์กร (อธิบายให้กระชับรัดกุม เข้าใจง่าย)

8. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาบทความเท่านั้น โดยใช้การอ้างอิงระบบ APA

การอ้างอิงท้ายบทความ ตามหลักเกณฑ์ APA

รูปแบบ	การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง	รายการอ้างอิง (ท้ายบทความ) สัญลักษณ์/ หมายถึง การเว้นวรรค
หนังสือ	(ชื่อผู้แต่ง/ปีที่พิมพ์)	ชื่อ/สกุล./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อหนังสือ/พิมพ์ครั้งที่./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	(พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี, 2551) (Erwin, W., 1976)	พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี. (2551). ธรรมาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โพสต์บุ๊กส์ Erwin, W. (1976). Participation Management: Concept Theory and Implementation. Atlanta: Georgia State University.
ผู้แต่ง 2 คน	(พจนาน สุวนศรี และสมภาพ ยี่จอหอ, 2556) (Cohen, J. M. and Uphoff, N.T., 1977)	พจนาน สุวนศรี และสมภาพ ยี่จอหอ. (2556). คู่มือมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน. เชียงใหม่: วนิดาการพิมพ์. Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1977). Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity Through Specific. New York: Cornell University.
ผู้แต่ง 3-6 คน	(นพรัตน์ บุญขจร, ชัยสิทธิ เอกเทศ และพงศ์ภัทร โลกสวย, 2552)	นพรัตน์ บุญขจร, ชัยสิทธิ เอกเทศ และพงศ์ภัทร โลกสวย. (2552). ระบบสารสนเทศทั้งภูมิศาสตร์ลุ่มน้ำปิง: การจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำปิงเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรณีที่มีผู้แต่ง 6 คนหรือมากกว่า 6 คนขึ้นไปลงเฉพาะผู้แต่งคนแรกตามด้วยคำว่า et al. หรือ และคณะ
ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์เหมือนกัน แต่ต่างชื่อเรื่อง	(สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2551 ก) (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2551 ข) กรณีภาษาต่างประเทศใช้ a, b ตามหลัง ค.ศ.	สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551 ก). ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551 ข). สังคมวิทยาองค์กร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หนังสือแปล ใช้รูปแบบเดียวกับหนังสือทั่วไป	(คอตเลอร์, ฟิลิป และเลวิตต์, อีโอดอร์, 2557)	คอตเลอร์, ฟิลิป และเลวิตต์, อีโอดอร์. (2557). การบริหารการตลาด [Harvard business review on reinventing your marketing] (ณัฐยา ลินตระกูลผล, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท
การอ้างอิงเอกสาร ทุติยภูมิ (อ้างอิงใน)	(Bazzano, 2011 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556)	วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา: กรณีศึกษาระดับการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

รูปแบบ	การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง	รายการอ้างอิง (ท้ายบทความ) สัญลักษณ์/ หมายถึง การเว้นวรรค
	(Bennett, 2000 as cited in Stone, 2013)	Stone, R. J., (2013). Managing human resources. 4 th ed. Milton, Australia: Wiley.
วิทยานิพนธ์/ ดุษฎีนิพนธ์	(ชื่อผู้แต่ง./ปีที่พิมพ์)	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์) ./ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์./ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตหรือวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต) ./สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์หรือชื่อมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา.
	(พระมหาวิจิตร ฝาเจริญ, 2550) (Johnson, M. D., 2004)	พระมหาวิจิตร ฝาเจริญ. (2550). การปกครองของตนเองของชาวบ้าน: กรณีศึกษาบ้านหนองหนอง ตำบลอึ้งอ่อง อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร จังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. Johnson, M. D. (2004). A methodology for determining engineering costs and their effects on the development of product families. (Dissertation Doctor of Philosophy. Mechanical Engineering Department of Mechanical Engineering). Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology.
รายงานการวิจัย	(ชื่อผู้แต่ง./ปีที่พิมพ์)	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์) ./ชื่อเรื่อง./ (รายงานการวิจัย) ./สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.
	(วิจิตร ฝาเจริญ, 2559) (Lipsey, M. W., Farran, D. C., & Hofer, K. G., 2015)	วิจิตร ฝาเจริญ. (2559). การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำอย่างยั่งยืนตามแนวพระราชดำริการศึกษา บ้านป่าสักงาม ตำบลหลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. (รายงานการวิจัย). วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้. Lipsey, M. W., Farran, D. C., & Hofer, K. G. (2015). A randomized control trial of a statewide voluntary prekindergarten program on children's skills and behaviors through Third Grade. (Research Report). Nashville, TN: Vanderbilt University, Peabody Research Institute.
บทความวารสาร	(ชื่อผู้แต่ง./ปีที่พิมพ์)	ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์) ./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่ (ฉบับที่) ./เลขหน้า.
	(วิจิตร ฝาเจริญ, 2561) (Leidner, D., Alavi, M. and Kayworth, T., 2006)	วิจิตร ฝาเจริญ. (2561). ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจรบ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 6(2), 431-444. Leidner, D., Alavi, M. and Kayworth, T. (2006). The Role of Culture in Knowledge Management: A Case Study of Two Global Firms. International Journal of e-Collaboration, 2(1), 17-40.
หนังสือพิมพ์	(ชื่อผู้แต่ง./ผู้เขียน./ปีที่พิมพ์)	ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์, วัน เดือน) ./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้า.
	(สมหมาย จันทรเรือง, 2559) (Erlach, R.S., 1994)	สมหมาย จันทรเรือง. (2559, 21 ธันวาคม). กฎมนเฑียรบาล. มติชน. น. 15. Erlach, R.S. (1994, June 28). Chain a paradise for counterfeit CDs. Bangkok Post, p.4.
ราชกิจจานุเบกษา	(ชื่อพระราชบัญญัติ./ปีที่พิมพ์)	ชื่อพระราชบัญญัติ./ (ปีที่พิมพ์, วันที่/เดือน) ./ราชกิจจานุเบกษา./เล่มที่/ตอนที่, หน้า.
	(พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553, 2553)	พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. (2553, 22 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 127 ตอนที่ 72 ก, หน้า 12

รูปแบบ	การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง	รายการอ้างอิง (ท้ายบทความ) สัญลักษณ์/ หมายถึง การเว้นวรรค
การสัมภาษณ์	(ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./ปีพิมพ์, วัน เดือนที่สัมภาษณ์)	ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./ (ปีพิมพ์, วัน เดือน)./ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์./ (ชื่อผู้สัมภาษณ์)
	(สุรพล พรหมกุล, 2562, 17 กุมภาพันธ์)	สุรพล พรหมกุล. (2562, 17 กุมภาพันธ์). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของภาคพลเมืองต่อการทวงคืนผืนป่าดอยสุเทพ. (วินิจ ฝาเจริญ, ผู้สัมภาษณ์).
สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์	(ชื่อผู้แต่ง./ปีที่จัดทำ)	ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./วันที่สืบค้น/เข้าถึงได้จาก/ http://www.xxxxxxx (ใช้คำว่า เข้าถึงได้จากสำหรับเอกสารภาษาไทย และคำว่า Retrieved from สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ)
	(สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), 2559) (Leithwood, K., 2006)	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2559). การรองรับสถานภาพองค์กรชุมชน. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2565. เข้าถึงได้จาก http://www.codi.or.th /community . Leithwood, K. (2006). A review of the research: Educational leadership. The laboratory for student success at the temple university center for research in human development and education. University of Toronto. 23 September 2022. Retrieved from http://www.temple.edu/lss .
เอกสารการประชุมทางวิชาการ	(ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า)	ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความหรือชื่อเรื่องของบท. ใน หรือ In ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.), ชื่อการประชุม (น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์
	(วินิจ ฝาเจริญ, 2562. น.564) (Soutar & Mazzarol, 1995, pp.85-110)	วินิจ ฝาเจริญ. (2562). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มชาวมอแกนกับการคัดค้านเหมืองแร่ถ่านหิน: แนวคิด หลักการ รูปแบบและยุทธวิธี. ในการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายวิจัยด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (PSPARN) ครั้งที่ 5 (น.564) สำนักบริการวิชาการ (UNISERV) มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. Soutar, G., & Mazzarol, T. W. (1995). Gaining competitive advantage in education services exports: Forward integration and strategic alliances in a maturing market. In G. Tower (Ed.), Proceeding of the Academy of International Business Southeast Asia Regional Conference, Asia Pacific International Business: Regional integration and global competitiveness (pp. 85-110). Perth: Murdoch University.

หมายเหตุ: 1. ผู้แต่งชาวไทยให้ใส่ชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้าชื่อ ยกเว้นราชทินนาม ฐานันดรศักดิ์ ให้นำไปใส่ท้ายชื่อ โดยใช้เครื่องหมายจุลภาคคั่นระหว่างชื่อกับราชทินนามและฐานันดรศักดิ์ ส่วนสมณศักดิ์ให้คงรูปตามเดิม

2. กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้ใส่ชื่อทั้งสองคนตามลำดับที่ปรากฏ เชื่อมด้วยคำว่า “และ” สำหรับเอกสารภาษาไทย และใช้เครื่องหมาย “&” สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ ระหว่างคนที่ 1 และคนที่ 2 โดยเว้น 1 ระยะก่อนและหลัง

3. ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยชื่อสกุล ตามด้วยอักษรย่อชื่อต้น โดยเว้น 1 ระยะ และอักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) ทั้งนี้การกลับชื่อสกุลให้ใช้ตามความนิยมของคนในชาตินั้น โดย

รูปแบบการเขียนบทความวิจัย

ตั้งค่านักกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

(แบบฟอร์มการเขียนบทความวิจัย) วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดขวาหน้ากระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ชิดขวาหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัว ปกติ ไม่ต้องระบุค่านำหน้าชื่อ ชิดขวาหน้ากระดาษ) ชื่อผู้เขียนหลัก¹ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)
ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาอังกฤษ)

บทคัดย่อ

(TH SarabunPSK ขนาด 18 pt. ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

ย่อหน้า 0.5" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 7 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ point

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ.....วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า (ระบุตามวัตถุประสงค์)
สรุปให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 350 คำ

คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (;)

Abstract

ย่อหน้า 0.5" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 7 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ point

มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทคัดย่อภาษาไทย และแปลให้ถูกต้องตามหลักภาษาอังกฤษ

Keywords: 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (;)

บทนำ (TH SarabunPSK 18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 1 ระบุความเป็นมา บริบท สภาพปัญหาของประเด็นที่ศึกษา
(อ้างอิง)

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding Author, E-mail:

2 | Journal of Social Sciences and Modern Integrated Sciences (JSMIS)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เชิงวิชาการ แนวทางปฏิบัติ มาตรฐาน
การแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมพัฒนา (อ้างอิง)

.....
.....
.....

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 3 การศึกษาข้อมูลเชิงพื้นที่ (อ้างอิง)

.....
.....
.....

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 4 สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นปัญหา เหตุผลความคาดหวัง
คุณค่า ประโยชน์ ที่หวังจะได้ศึกษา

.....
.....
.....

วัตถุประสงค์การวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

1. เพื่อ
2. เพื่อ
3. เพื่อ

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัย (ระบุรูปแบบของการวิจัย) ประกอบด้วย (เรียงลำดับตาม
วิธีดำเนินการวิจัย)

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (ขั้นตอนดำเนินการวิจัย)
2. การวิจัยเชิงปริมาณ (ระบุเครื่องมือวิจัย ค่าความเชื่อมั่น
วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ประชากร สถิติที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการ
วิเคราะห์ข้อมูล)
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (ระบุเครื่องมือวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล)
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (ขั้นตอนดำเนินการวิจัย)
5. การวิจัย..... (ขั้นตอนดำเนินการวิจัย)

ตั้งค่านักกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

(แบบฟอร์มการเขียนบทความวิจัย) วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย | 3

สรุปผลการวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า

.....

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า

.....

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า

.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

เสนอเป็นความเรียงและให้เชื่อมโยงกับผลการวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า..... ทั้งนี้เพราะ

สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ.....

(อ้างอิง)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า..... ทั้งนี้เพราะ

.....

สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ.....

(อ้างอิง)

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า..... ทั้งนี้เพราะ

.....

สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ.....

(อ้างอิง)

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

นำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สามารถนำเสนอรูปแบบของการ

เขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย

.....

.....

สรุปและข้อเสนอแนะ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

สรุป (เป็นการสรุปเนื้อหาทั้งหมดให้กระชับและเข้าใจง่าย)

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ใคร หน่วยงานใด อย่างไร)

1.
2.
3.

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ใคร หน่วยงานใด อย่างไร)

1.
2.
3.

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัย วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์)

เอกสารอ้างอิง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

เฉพาะบทความวิจัยควรมีการอ้างอิง 5 อ้างอิงขึ้นไป แหล่งข้อมูลอ้างอิง ที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิงใน References ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุก ๆ อ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตามตัวอักษร A-Z (ห้ามอ้างอิงงานที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ) รูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้แบบ APA

รูปแบบการเขียนบทความวิชาการ

ตั้งค่านำกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

(แบบฟอร์มการเขียนบทความวิชาการ) วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดขวาหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ชิดขวาหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวปกติ ไม่ต้องระบุค่านำหน้าชื่อชิต
ตัวปกติ ไม่ต้องระบุค่านำหน้าชื่อชิต
ขวาหน้ากระดาษ) ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)
ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาอังกฤษ)

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา

ย่อหน้า 0.5" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 7 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ point
ควรระบุว่า บทความวิจัย/วิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ (Objective) สรุปลงให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน
350 คำ

คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (;)

Abstract

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point
ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทคัดย่อภาษาไทย และแปลให้ถูกต้องตามหลักภาษาอังกฤษ

Keywords: 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (;)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดซ้ายหน้ากระดาษ)

ย่อหน้า 0.5" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 7 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ point
ควรอธิบายว่าเรื่องที่ต้องการศึกษามีความสำคัญ วัตถุประสงค์ หรือเค้าโครงของบทความเป็นอย่างดี

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding Author, E-mail:

เนื้อเรื่อง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....
สามารถแบ่งเป็นส่วนย่อย 3 ส่วน ได้แก่

.....
ส่วนย่อยที่ 1 ปูพื้นฐานความรู้แก่ผู้อ่านในเรื่องที่จะกล่าวถึง

.....
ส่วนย่อยที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แย้งข้อเท็จจริง ใช้เหตุผล หลักฐานเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน

.....
ส่วนย่อยที่ 3 เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เขียนต่อประเด็นที่น่าเสนอ

สรุป (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....
การเลือกเก็บประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความมาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ท้ายบท หรืออาจใช้วิธีการ
บอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไรสามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไร
ต่อไปหรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทั้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้ หรือ
คิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป เพื่อเป็นการสรุปจุดยืนของผู้เขียนที่มีต่อเรื่องที่เขียน

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....
นำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สามารถนำเสนอรูปแบบของการ
เขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย

เอกสารอ้างอิง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....
บทความวิชาการอ้างอิงเฉพาะที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการ
อ้างอิงในเอกสารอ้างอิงให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุก ๆ อ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และ
เรียงลำดับตามตัวอักษร A-Z (ห้ามอ้างอิงงานที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ) รูปแบบการ
เขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้แบบ APA

รูปแบบการเขียนบทความปริทรรศน์

ตั้งคำหน้ากระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

(แบบฟอร์มการเขียนบทความปริทรรศน์) วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดขวาหน้ากระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ชิดขวาหน้ากระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวปกติไม่ต้องระบุคำนำหน้า ชิดชิดขวาหน้ากระดาษ)

ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)

ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาอังกฤษ)

บทคัดย่อ

(TH Sarabun PSK ขนาด 18 point ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

ย่อหน้า 0.5” หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 7 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ point

ควรระบุว่า บทความวิจัย/วิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ (Objective) สรุปให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 300-350 คำ

คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (;)

Abstract

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทคัดย่อภาษาไทย และแปลให้ถูกต้องตามหลักภาษาอังกฤษ

Keywords: 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (;)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดซ้ายหน้ากระดาษ)

ย่อหน้า 0.5” หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 7 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ point

ควรอธิบายว่าเรื่องที่ต้องการศึกษามีความสำคัญ วัตถุประสงค์ หรือเค้าโครงของบทความเป็นอย่างไร

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding Author, E-mail:

เนื้อเรื่อง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

สามารถแบ่งเป็นส่วนย่อย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนย่อยที่ 1 ปูพื้นฐานความรู้แก่ผู้อ่านในเรื่องที่จะกล่าวถึง

ส่วนย่อยที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แย้งข้อเท็จจริง ใช้เหตุผล หลักฐานเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน

ส่วนย่อยที่ 3 เสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เขียนต่อประเด็นที่นำเสนอ

บทวิจารณ์ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

การเขียนวิจารณ์ คือ การค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

สรุป (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

การเลือกเก็บประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความมาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ท้ายบท หรืออาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไรสามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไปหรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทิ้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป เพื่อเป็นการสรุปย่นของผู้เขียนที่ต่อเนื่องต่อเรื่องที่เขียน

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

นำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สามารถนำเสนอรูปแบบของการเขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย

เอกสารอ้างอิง

บทความวิชาการอ้างอิงเฉพาะที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิงในเอกสารอ้างอิงให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุก ๆ อ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตามตัวอักษร A-Z (ห้ามอ้างอิงงานที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ) รูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้แบบ APA

วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย

Social Sciences and Modern Integrated Sciences

สำนักงานศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

1 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

Email: jsmis2020.journal@gmail.com

โทร. 093-241-9191